

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF.
Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR. A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

A nyaraló jótékonyág.

Budapest, július 11.

(K.) Az emberek többsége iparkodik nyaralni. A gazdag a vagyonból, a szegény a nincsenből, de mindegyik szeret nyaralni, mert mindegyik fáradt. Ez eléggé természetes iparkodás. De az intézmények is nyaralnak s ez már baj. Ha legalább az adógep nyaralna! De éppen ez nem akar szünetet és pihenést ismerni. És azonfelül a gyomor és a nyomor sem akar nyaralni. Ellenben nyaral többek közt a jótékonyág s így azok a boldogtalanok, akik a gyomornak és a nyomornak betegek, nyáron át a jótékonyágnak arra az egyetlen hivatásos gyakorlójára vannak utalva, akinek nevét nem illik hiába az ajkunkra venni s aki köztudomás szerint a mezők liliomát is ruhazza. A jó Isten ugyanis nem nyaral, áldását szünet nélkül osztja, csak hát ebből se jut mindenkinek, aki rászorulna. A jótékony intézetek pedig, amelyekhez a boldogtalanok közvetlenebbül fordulhatnak, kevés kivétellel nyaralnak, ami nem egészen természetes, mert dr. Tapasztalás szerint — aki az egész világon elsőrangú tekintély — a nyomorúság bacillusa a téli hidegben s a nyári melegben egyformán megél, egyformán pusztít.

Igaztalanság ne essék: van olyan jótékony intézmény is, mely éppen nyáron veszi fel a munkát és rajta is van Istennek és embereknek áldása, amint becsületesen meg is érdemli. Ott van a szüneti gyermektelep-egyesület, melynél jóvalvalóbb egyesület alig van az egész világon. Egy-egy nyáron ezer meg ezer ványadt, cérnabélű városi gyereket visz nyaralni, egészségükben megfordulni. Véték volna az ő áldásos munkájáról megfeledezni. De hát ez az egyesület csak a gyermekekre gondol, csak azokra gondolhat. Nem fogyatkozása

ez, mert hiszen csak ilyen célra alakult s habár az utolsó esztendőben, kivált a Széll-kormány kezdeményezéséből igazán sok történt a gyermekek érdekében; habár becsületes intézkedések szálltak hadba a gyermekhalandóság ellen és istenes törvények készültek a talált gyermekek megmentésére: azért a szüneti gyermektelep-egyesület olyan szükséges marad, mint a falat kenyér és bár mentül több társadalmi szerv sietne az állam támogatására. Nem lehet ugyanis a gyermekek érdekében elég sokat tenni. De ez végre mégis csak a gyermekek baján segít és sajnos, még azokén se mindig. Hát a felnőttek? Azok nem élnek nyáron, azok nem éhesek nyáron és azok nem esnek össze jobb levegő után kapkodván? Róluk pedig azon a legfőbb hatalmon kívül alig gondoskodik valaki s a jótékonyág, mely télen át a hónuk alá iparkodik nyulni, ilyenkor már pihen, nyaral. Talán nem minden jótékony intézet, talán a legtöbb csak részben pihen: de bizonyos, hogy teljes erővel, mint szezon idején, egyik sem dolgozik.

A nyomorúságnak pedig nincsen szezonja, legfőkébb csak formát és taktikát változtat időnkint. Ez a körülmény pedig arra int, hogy időnkint a jótékonyágnak is formát és taktikát kell változtatnia. Ha a nyomorúság nem hajlandó alkalmazkodni a jótékonyághoz, pedig hát nem hajlandó, akkor a jótékonyágnak kell ő hozzá alkalmazkodni. Azt a nagy szociális háborút, melyet a jótékonyág indított, csak így lehet eredményesen végigharcolni. Amilyen szünetlen a nyomorúság, olyan állandó és pihenés-telen legyen a jótékonyág. Különböznél mindig falánkabb lesz a nyomorúság és mindig tehetetlenebb a jótékonyág. Föltétlenül el kell tehát jönnie az időnek, mikor a

szervezett jótékonyág teljes és mindenféle időkre szóló haditerffel fog munkába és soha és sehol sem hagyja egyedül a nyomorúságot. Itt vagy? Én is itt vagyok! Bujkálsz? Én is bujkálok! Formát változtatatsz? Én is új alakban állok veled szemben! De mindig és mindenütt szemben találsz magaddal. Mert amilyen makacs vagy te a szegény ember üldözésében, olyan makacs akarok lenni a te üldözésében. S ha te nem nyaralsz, lemondok a pihenésről én is. — Így kell a haditerfnek szólnia és azért nem lehet a jövőben azzal beérni, ha a gyermekek nyáron érzik a jótékonyág áldását, amiből csak hadd érezzenek mentül többet, hanem ki kell terjeszteni a jótékonyág munkáját a nyomorúság öreg gyermekeire is. Hiszen nyilvánvaló, hogy az a sok öngyilkosság, sikasztás, hütlenség, tolvajlás, mely ilyenkor nyáron ugyancsak felszaporodik, jórészt onnan ered, mert a nyomorúság nem szünetel, ki-sértése a nyári szépségben ragyogó élet ki-sértéseivel erősödik, a szegény ember ellentálló erejét a nyáron jobban pöffeszkedő gazdagság inkább próbára teszi, ami pedig a sok kisértést talán leküzdhetné, az ellenőrzés nyaral, az óvatosság nyaral és a jótékonyág is nyaral.

Nem akar ez vád lenni a jótékonyág intézetei ellen. Amit tesznek, jól teszik s amennyit tesznek, annyit ér a hála és elismerés jár ki nekik. Ha az emberek a jótékonyág műhelyében is kifáradnak: természetes, mert ők is emberek s a jótékonyág se könnyű munka. De hiába, a jótékonyágnak mégsem szabad szünetelnie. Az emberek ám váltsák fel egymást és pihenjenek, de a munkának nem szabad szünetelnie s az intézménynek nem szabad nyaralnia. A társadalomra itt szép és nagy kötelesség.

T Á R C A.

Kutyák.

Bürkösnek hívják. Csapzott, kusza szőre
Oly gondozatlan, majd leér a földre.
Erős fején még nem volt szájköcs, arca,
Kószálva szerte egymagába jár.

A füstös külváros nevelte fel,
Hol kóborolva száz veszélyre lel
S boldog, ha olykor-olykor megmarad
Néki néhány keserves csontdarab.

De néha szívét vad vágy futja át,
Elhagyja a szegény házak sorát,
Keresztül vágat utcán és teren;
A paloták honában megjelen.

És a sok úri, selymes, kis kutya
Vakkantva száguld a tárt kapuba,
Mert Bürkös hajh! tudják az ölebek,
Szegénységét rajtuk torolja meg.

Ma is átrándult. Megrázva fejét
Zsákmányt keres szaglászva szerkesztét.
Keres, kutat s im örvendezve lát
A szomszéd sarkon egy fehér kutyát.

Apró kis állat. Lépdel szaporán,
Kék selyemszalag főhéher nyakán.
Az orra rózsás... Ah! amerre men
Az utca csupa derű, csupa fény!

Bürkös megáll. Reszketve szimatol.

Talán álmában látta valahol?
Tán nem is él. Egy röpke perc alatt
El, messze tűnt. Ki tudja, hol szalad?

Bürkös csak néz. Áll tétován. Remeg.
Kérdi magában, mért nem fogta meg?
Egy ugrás csak és hatalmába van.
Bosszusan mormog: Nem értem magam!

Bürkös csak néz. A szive elszorul,
Mégfordul lomhán, lassan, komorul.
Soha nem ösmert búval van tele
És elindul a külváros fele.

Pásztor Árpád.

Az árva.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Irta: Hajdu Miklós.

Az irtásra, föl a domb tetejére hajtotta a juhász a birkákat. Reggel felé a forrás mellett szokott lenni, megtelepedett a rozoga hidon, amelyet a száraz árkon felejtettek valamikor régen, és a juhok ezalatt az árok partján keresgéltek a gaz között. Ma nem ült le a hidra, a fűfából se vágott faragnivalót, csak körülnézett a kis völgyben, aztán tovább hajtotta a jámbor állatokat. Ezek valamiképp csodálkoztak, nem tudták megérteni, miért kell a dombra mászniük ilyen korán, de azért mentek esőndösen, lassan. Az irtáson nem jártak a tavasz óta, mikor a nagy tuskókat kiégették és a szálkákat gurították lefelé. Most csupaszabb itt minden, a tuskók helyén széndarabok vannak, néhány erősebb gyökér még a földbe kapaszkodik és itt-ott egy penészes gubitaszem ad lakást a hangyáknak.

Tegnap temette el a juhász a szép, fiatal feleségét és hogy reggel megint ott járt a forrás mellett, a tisztáson, szinte sirni tudott volna. Mert a forrás vize éppen olyan halkán buggyant, mint a mult héten, mikor a feleségének még semmi baja se volt, a páfrány kikapált a hid deszkái közül, az árokokban a sás susogott és a tücskök vígan ciripeltek a parton. Alig tette le a tarisznyáját, föl is vette és azt mondta, menjünk tovább. Mentek az irtás felé. A dombon lassan botorkáltak a birkák, egy kos beleakadt a tuskés vadrózsa bokrába, a juhász a botjával kiszabadította és körülnézett. Együtt volt a nyáj, az első sorban lépdelt a kis főleicömázott, fehér birka, a Csikó. Így nevezte a cifra birkát a juhász kis fia, a Vendi gyerek, aki két nap óta anyátlan árva; szegény, az éjszaka már a Panni néniénél aludt. Ha ugyan aludt, mert egész nap kérdezte, hol az édesanyja, mikor jön meg a vásárról és bábót hoz-e vagy sipot.

A birkák az irtáson elszédtek, keresgéltek valami harapnivalót. A juhász leült egy tuskóra. Az erdő felől valami neszt hallott, hát arrafelé figyelt. Egy kocsi jött ki a sűrűből. A főerdész leánya, meg a nevelőnő ült a kocsin, a reggeli sétájukból jöttek vissza. Az irtás mellett megállt a kocsi, a kisasszony leugrott, a nevelőnő immelámmal szállt le és hadonázott is a kezével, látott, hogy nincs kedvére a dolog.

— Odamegyünk a juhászhoz, — mondta a kisasszony.

— Talán engedelmet kérne, hogy odamehet-e? — szól a nevelőnő.

— Hát vegye ugy, engedelmet kértem, maga megengedte és most menjünk! — Gyerekes kö-tődés volt ez a válasz, de határozottság volt benne. Makacs és akaratoskodó ez a leány, a fekete szemű, a piros ajka, a fehér arca csupa kemény vonás, imponáló a tartása és sudár a termete. A nevelőnő, egy idős francia leány, már megunta a

ségek várnak még. Neki kell megadnia a hiányzó módokat és a hiányzó embereket, hogy a játékonyság nyáron se szűküljön meg a munició és katonaság nélkül. Már akár a meglévő egyesületeket teszi erősebbé, akár új egyesületeket alkot, melyek ott veszik fel a munkát nyáron, ahol a többiek abban hagyták télen: az mindegy. Fődobb, hogy a játékonyság olyan permanens legyen, amilyen permanens a szegénység, a nyomorúság, a kísértés. Ma még nincs így. A játékonyság, hangozzék bár különösen, nem elég gazdag ahhoz, hogy lemondhasson a nyaralásról. Gazdaggá, erőssé, hatalmassá kell tenni a játékonyságot, akkor mindig dolgozhatik és sosem kell nyaralni. És tessék elhinni, a játékonyság akkor lesz egészséges, ha nem fog nyáron a pihenésből erőt meríteni. De akkor a nyomorúság gyermekei is egyformán fogják áldani a nyarat, akár hat esztendősek, akár hatvan esztendősek . . .

BELFÖLD.

Szell Kálmán köszönete. A késmárki választókerület szabadalvópártjának szepesbélai értekezletéből küldött üdvözlő táviratra Szell Kálmán miniszterelnök a következő választ küldötte:

Gresch Ágost pártelnök urnak. Szepes-Béla. A késmárki választókerület szabadalvópártjának lelkes hangu üdvözlőletét hálás köszönettel vettem és melegen viszonozom. Bizalmuk és ragaszkodásuk meleg nyilvánítása örömmel tölt el és erőt ad a további küzdelemhez.

Szell Kálmán.

A kereskedelmi szerződések. A *Politische Correspondenz* a következőket jelentik Rómából: Korai az a hír, mintha Olaszország és az osztrák-magyar monarchia, valamint Olasz- és Németország között nemskorára megindulnának a tárgyalások a kereskedelmi szerződések megújítására nézve. A végleges vámtarifákat csak az ősszel fogják Németország, valamint Ausztria és Magyarország törvényhozó testületei elé terjeszteni, tehát most még alapnincsen a tárgyalásokra. Az való, hogy az egyes kormányok közt bizalmas véleménycsere folyik, de ez csak tájékoztatóul szolgál.

Pestmegye közigazgatása. Pest-Pilis Solt-Kiskun-vármegye közigazgatási bizottsága ma délelőtt *Beniczky* Lajos alispán elnöklésével ülést tartott az utolsó a nyári vakáció előtt. Az alispáni jelentések tudomásul vétele után a különféle közigazgatási ágak vezetői tették meg jelentéseiket az elmúlt hó közigaz-

sok veszekedést, ment hát nyugodtan a kisasszony-nyal a juhász felé. Közben mégis kitört belőle a keserűség.

— Mindig bolondságon jár az esze, ah, ah, egy tizenhét éves leány . . .

— Most nem tesz semmi bolondot. Csak meg akarom nézni a juhászt, szomorú-e még. A temetésen sirt, láttam az ablakból.

— Természetes, hogy sirt.

— Nem olyan természetes ez. Én még soha se láttam férfieselédet sírni.

Odaértek a juhászhoz, aki fölemelkedett a tuskóról és illedelmesen köszönt.

— Mit csinál Vendel? — kérdezte szánakozással a kisasszony.

— Hát csak itt vagyunk az irtáson.

— Sok nép volt tegnap a temetésen.

— Elgyűttek. Vasárnap is volt, meg szereték a Julit.

— Maga nagyon szomorú még.

— Majd csak megszokom ezt is.

— Hát a kis fia?

— Szegény, nincs még hozzá értelme. Azt mondták neki, hogy vásárra ment az édesanyja. — Az isten segítse Vendel.

— Köszönöm a kívánságát, drága kisasszonyom, nem tudom én, hogy lesz most már.

A nevelőnő unta már a beszélgetést és intett a kisasszonynak, hogy elég volt már. Mentek is a kocsis felé. A birkák között aztán észrevette a kisasszony a cifra, bársonyos, hóhérs kis bárányt, a Vendit szelid Csikóját. Nézte elragadtatással néhány pillanatra, aztán odament és megsimogatta. Az okos állatnak tetszett a becézgetés és a puha kéz alá dugta a fejét, hogy simogassa tovább.

— Elviszem ezt a kis bárányt, — mondta kérő hangon a juhásznak a kisasszony.

— A juhász arca még szomorúbbá vált.

— Vigye, drága kisasszony, — és átölelte a kis bárányt, aztán föltette a főerdész hintójára. A bárány félénken, remegve állt a kocsiban.

gatási ügyeiről. A királyi tanfelügyelő, az árvászeki elnök és a tiszt ügyész a folyó ügyekről referáltak, a királyi ügyész jelentése kizárólag statisztikai adatokat tartalmaz, a pénzügyigazgató jelentéséből kiemeljük, hogy a múlt hónapban egyenes adó fejében 195.920 korona folyt be, négyezer koronával kevesebb, mint tavaly júniusban. A bizottság az összes jelentéseket tudomásul vette.

A tekei választás. A kolozs megyei tekei kerületben e hó 9-ikén volt a képviselőválasztás. Az alispánna let' *Dósa* Endre helyébe egyhangulag gróf *Bánffy* Miklóst választották meg, aki eddig a berlini magyar gazdasági attasé oldalán működött.

KÜLFÖLD.

A Szokol-ünnep francia világitásban. Hogy micsoda tura világitásban képesek a franciák bizonyos eseményeket szemlélni, arról fogalmat ad az az interjú-sorozat, amelyvel a Prágából ímént visszatért franciák a párisi lapoknak kedveskednek. Egy *Césaire Caire* nevű ur azt mondja, hogy a Szokol-ünnep hatalmas tüntetés volt a pángermánizmus ellen; ámde amikor a cseh azt kiáltja: „Le Németország!” akkor igazában csak Poroszországra gondol és poroszgyűlöletével együtt jár a franciákkal való rokonszenv. Elmondja aztán, hogy azon a vonaton, amelyen ők haza utaztak, *inkognitóban utazott a brón-örökös és fia* (!) A főherceg barátságos mosolylyal hallgatta és nézte azokat az ovációkat, amelyben a csehek a francia vendégeket részesítették; majd kilépett kocsijából az *ifjabb főherceg* (?) és nagy bokrárt vett, melyet a franciáknak nyújtott.

Egy *Bussat* nevű ur még nagyobb dolgokat beszél. Csehország — ugymond — egy beékelt őrszen abba a császárságba, amelyről *Vilmos* császár álmodik. A Szokolnak *45 ezer* izmos tornász tagja van, akiknek száma szükség esetén megkétszerezhető. Ilyen módon *sázezer fegyverforgató, harckész ember áll a német törekvésekkel szemben.*

Szomorú dolog, hogy intelligens emberek ilyen zöldséget tudnak laltalálni. Mi nagyon jól tudjuk, hogy mindez szemszenedett föllentes vagy csalódás. A legszomorúbban mosolyoghat ezeken az újságírók-keken a bécsi francia nagykövet.

Aguinaldo meghódolása. A *Daily Express* egy munkatársa a napokban egy manilai kereskedővel beszélgetett, aki egyébként az amerikaiak pártján van és aki az új regime alatt a Filippini szigeteken elsőnek kezdte meg a kereskedelemmel való foglalkozást. Ez az ember, aki jelenleg Londonban tartózkodik, következőképpen rektifikálta az *Aguinaldo elfogásáról* szóló különböző mendé-mondákat.

Vitték sebesen a faluba, a nagy kastélyba. Utközben szelid nézésével bucsuzott a fáktól, a virágoktól, lent a völgyben Kócos Bökétől, aki a libáit őrizte a tarlón.

Dél felé kitipeggett az édesapjához Vendí. A tegnapi ünnepelő ruháját adta rá a Panni néneje. Egy kendőben valamit tartogatott és nagy erőlködéssel igyekezett fölfelé a dombon. Mikor az irtáshoz ért, az apja átölelte és megcsókolta.

— Csakhogy elgyűtté az édesapádhoz.

— Ezt a Panni néni küldte, — odaadta a kendőt az apjának — sóskales van benne meg egy pompos.

— Jó van, fiam.

A gyerek ránézett az apjára és mintha valami rosszat kellene bevalamnia, motyogott alig hallhatóan.

— Édesapám, igaz, hogy az édesanyám az isten kertjébe ment, nem a vásárra, aztán nem is gyűn már vissza, a Panni néni mondta, de azért, ha jó leszek, majd megint varr nekem az édesanyám vászoningot piros virággal.

— Igaz fiam.

— Hát mikor varrja a virágos inget?

— Majd varr, fiam.

— A Panni néni azt mondotta, hogy imádkoznom kell.

— Kell is.

— Már imádkoztam reggel, a Panni néni egy szép gyertyát kapott tegnap, arany is van rajta, ott van a tűkör mellett, azt mondta, hogy nekem adja, ha nagy leszek. Egy pántlikát, ezt a kéket, már levette róla és nekem adta.

A kis dolmányába nyult Vendí és kivette a kék pántlikát.

— Rákötöm a Csikó nyakára.

Odament a birkák közé és hivogatta szelíden a bárányt.

— Csikó, Csikó. . . . Hol vagy Csikó? Hoztam pántlikát. . . .

Csikó nem volt a birkák között. Vendí megnézte mindegyiket, de nem találta meg Csikót.

Az, hogy *Fuston Aguinaldo* kézzekerítette volna, *nem felel meg a valóságnak és pusztán fantázia szüleménye.* Az amerikaiak, mikor belátták, hogy fáradozásuk haszontalan, azt a kérdést intézték *Aguinaldo*hoz, hogy *milyen váltságdíjért adja meg magát.* A főkelő-vezér meg is jelölte az összeget, melyet az amerikaiak *ki is fizettek neki.* *Aguinaldo* különben *egy ízben már áruba bocsátotta magát a spanyoloknak.* Ez nem volt újsg elötte. Kész volt tehát másodsor is rászedni a filippínokat, akik meglehetősen egykedvűen vették tudomásul a dolgot. Amugy is kifáradtak már a folytonos harcban és inkább bizelgésnek tartották azt, hogy az amerikaiak még ilyen áldozattal váltják meg a további bonyodalmakat. A filippínok most ismét *nyugodtan viselkednek* és teljesen belétörődtek az új állapotba. Az amerikai tőke gyorsan rendbe hoz mindent és a benszülöttek lassankint egybeolvadnak az amerikaiakkal. Az a váltságdíj, melyet *Aguinaldóért* fizettek, *kerék egymillió font sterlingre* (25 millió korona) rugott. De ez nem is volt valami túlságos sok, ha tekintetbe vesszük, hogy a háboru hetenkint átlag ennyit emésztett föl.

A szélső Kelet hittérítői. Két távirat jött ma Kínából, mind a kettő azon panaszokdók, hogy a katolikus hittérítők tubuzsgalmukkal temérdek zavart okoznak ugy Kínában, mint Koreában. Sőt az utóbbi országban nagy esetetapának lettek okozói. Erre vonatkozólag azt jelentik Szjőülből 6-iki kellelt, hogy *Kvelpárt szigetén tíz napon át véres harc volt, egy részről katolikus hittérítők és tanítványaik, másrésztől a lakosság között.* A harcban 15 benszülött és mintegy 300 hittérítő-növendék elesett. A zavargás okozói a kormányzó nézete szerint a katolikus hittérítő-növendékek, mert az ad szedők az ő támogatásukkal törvénytelenül nagy adót szedtek a lakoságtól. Egy francia hadihajó *Kvelpárt szigetére ment, mert állítólag két francia hittérítő is elesett.* A két hittérítőt azonban élve találták és így a hajó ismét elmehetett. A koreai kormány utasította *Huankon* nevű hivatalnokát és egy amerikai embert, aki szintén hivatalnok, hogy vizsgálják meg az esetet s e célra egy század gyalogságot rendelt ki melléjük. A hírből magából nem tunik ki, hogy újabb zavargásokról van-e szó, vagy pedig a legutóbb jelentett és időközben megszűnt zavargásokra vonatkozó elkésett jelentésről. Akkor Oroszország három és Anglia két kirkától küldött a szigetre. Szinte hihetetlen, hogy a sziget lakossága az idegen hadihajók szemelattára újabb támadásokat mert volna intézni a hittérítők ellen. Sokan azt mondják azonban, hogy azok a kirkálóhajók már régen elmentek s így nem lehetetlen hogy csakugyan újabb zavargásokról van szó.

A kínaiak is nagyon panaszokdnak az *európai misszionáriusok ellen.* A minap Sanghában egy misszionárius megszólította a sanghaji nyilvános kertben játszó zsidó gyermekeket és igyekezett őket a keresztény vallásra téríteni. E miatt zsidó részről ener-

Visszasompolygott az édesapjához, aki a tuskó mellett feküdt és bambán a levegőbe bámult.

— Édesapám, nincs itt a Csikó.

— Nincs itt fiam.

— Hol van, édesapám, a Csikó?

— Elvitték.

— Visszahozzák, ugy-e édesapám?

— Nem hozzák vissza.

— A Csikó is az isten kertjébe ment?

— Oda fiam.

És most pityeregni kezdett Vendí, előbb csak ugy lassan, aztán hangosan és olyan keserűen volt a sírása, hogy az édesapja is könnyezett.

— Hol van az isten kertje, édesapám?

— Fönn az égben.

— Elvisz engem oda, édesapám?

— Nem lehet, fiam.

— De én oda akarok menni, mert ott az édesanyám is, meg a Csikó is, ezt a pántlikát rá akarom tenni a nyakára, az ártalányhag meg a csörgő mellé, amit bucsukor adtam a Csikónak.

— Menj csak szépen haza, fiam, a Panni nénihez. Majd holnap elmegyünk az isten kertjébe. Vendí sirt tovább és ballagott hazafelé. Másnap jött újra szaporán az édesapjához. A forrásnál Kócos Böske a libáit őrizte és megszólította Vendit. De Vendí meg se állt, sietett s csak visszakiáltotta:

— A Csikót keresem, elmegyünk érte az isten kertjébe.

— Hová?

— Az isten kertjébe.

— De nem ott van ám a Csikó.

— Hát hol van?

— Én tudom, gyere ide, megmondom.

Vendí visszament Kócos Bökéhez és most már szépen kérte, hogy mondja meg, hol a Csikó, ha megmondja, hoz majd neki is pántlikát. Kócos Böske szaporán elmondta:

— A kastélyba vitték a Csikót, tegnap a hintón vitte a főerdészék kisasszonya. Az őliben

gikusan tiltakoztak a misszionárius eljárása ellen és a *North China Daily News*ban felhívták a városi tanácsot, hogy ilyen kísérleteket megakadályozzon. Később ugyanabban az újságban nyilatkozott egy kínai ember is, szintén a misszionáriusok ellen. A levél ez:

— Minden kínai ember, aki olvasta *Esza* Edvárd ur levelét, csak szimpátiával viselkedhetik az idevaló zsidókkal szemben, akik nem akarják, hogy gyermekeiket megtérítsék. A közös baj egymás barátjaivá teszi az embereket; olyan emberek, akiknek foguk fájni, nem nevetik ki egymást. Egyetlen misszionárius kísérlete, hogy a zsidó gyermekeket megtérítse, föllázította a város egész zsidóságát, mennyivel több okunk van nekünk, hogy panaszkodjunk száz meg száz misszionárius ellen, akik szét vannak szórva egész országunkban. Ha a nyilvános kert nem alkalmas hely az evangélium hirdetésére, akkor azt sem lehet éppen tapintatos eljárásnak nevezni, hogy a misszionáriusok a mi templomaink lépcsőjéről prédikálnak és beleértik magukat egymás között levő pürcökbe. Bocssássák meg, hogy nem nevezem meg magamat. De ez nagyon veszedelmes volna rám nézve. Mert a mostani időben könnyen a fekete listára kerülhetne a nevem s kivégezhetnének, házamat kihozzák és családomat a nyomorba döntenék: *mindent az igazságosság, a humanitás és a civilizáció nevében.*

A nagyherceg bulgáriai látogatása.

Budapest, július 11.

Szomorun illusztrálja a bolgár kormány tehetetlenségét az a lakáj-szellem, amelynek sűrűn adta jelét *Mihajlovis Sándor* nagyherceg fogadtatásánál. A bolgár kormány ugyanis még most is kunyoráló táviratokat küldözget Pétervárra, hogy a nagyherceg szófiai látogatásához kicsikarják az engedélyt. Ez a kérdés még nem dőlt el, ellenben temérdek kellemetlenség okoz a bolgár kormánynak a szófiai török biztos, *Nedzsi Mehámé*. A biztos ugyanis elég ügyes volt ahhoz, hogy minden meghívás nélkül is Várnába utazott a nagyherceg fogadására. A biztos egyszer már elkövetett egy ilyen „tapintatlanságot”. Ugyanis két esztendővel ezelőtt *Ivanovics* akkori miniszterelnök *Kobeko* orosz államtanácsost Burgaszba kísérte, — *Nedzsi Mehámé* erre különvonaton azonnal utának ment, ottan hozzájuk csatlakozott, visszajövet velük egy kupéba szállt és *egy pillanatra sem távozt mellőlük*. A biztos különben állandó konfliktusban van a kormánnyal és a fejedelemmel, sőt a fejedelem nevenapja alkalmából rendezett legutóbbi ünnepélyekről *tüntetőleg távol maradt*.

Nemrég *Karavolov* miniszterelnökkel volt a biztosnak heves jelenete. A biztos ugyanis nagyon drasztikus módon adott *Karavolov*nak egy ügyben instrukciót, mire a miniszterelnök így felelt:

tartotta, meg is csókolta, én láttam, mert erre mentek.

Vendi szaladt egyenesen a faluba, egész a kastélyig meg se állt. A kastély kapujában aztán bekukuskált, hogy talán meglátja a Csikót és kihívja. Nem látta, hát bement az udvarra. Bent mindenkitől kérdezte, hol a Csikó, de nem felelt neki, mentek a dolgokra az emberek. Vendi megint sírni kezdett, sirt keservesen, egy cselédlyán odament aztán hozzá és esítította.

— Ne sírj, te kis árva.
— Hol van a Csikó?
— Micsoda esikó?
— Az én bárányom.
— Hát azt siratod?
— Azt, mert a Csikó az én bárányom.
A cselédlyán meglátta a verandán a kisaszszonyt és odavitte hozzá Vendi.
— Ez a kis árva, kisaszszonyom, a bárányt siratja, akit tegnap tettset hozni.
— Hát add vissza neki!

Mosolygóra vált a Vendi arca és vígan szaladt a Csikóhoz. Csikó ott volt a hársfák alatt, lehempertget a fübe, elnyújtzkodott, majd megint lefeküdt, aztán bámult, mintha hallgatódzott is volna. Vendi hívogatta a bárányt.

A bárány föluggott és beszaladt egy virágágyba, Vendi utána szaladt és újra hívogatta Csikót, ez azonban a rózsakertbe menekült. A gyerek utána akart menni, de a kertész nem engedte, hanem kikergette a bárányt a rózsák közül. Csikó így a Vendi közelébe ért.

— Itt a pántlika, Csikó!
A bárány megint beszaladt a virágágyba, Vendi utána, kergette a hársfák alá, onnét az udvarba, de a bárány nem állt meg. Csikó a kastélyban nagyon jól érezte magát és már el is feledkezett Vendiről.

Végig a falun pityeregve bandukolt Vendi. A sírása behallatszott az udvarokba és az asszonyok mindenhol kiszóltak az utcára.

— Gyere be, te szögény, kis árva ...

— Tudja meg, hogy öntől nem kérek tanácsot és nem fogadok el parancsot. Az én uram és parancsolóm a fejedelem!

Ezzel a kellemetlen törökkel fogja a nagyherceg a bolgár kikötőket sora látogatni ...

Várna, július 11.

Mihajlovis Sándor nagyherceg ma Euxinogradból ideérkezett és tiszteletére nagy katonai díszmelo volt. Estére visszatér Euxinogradba, ahol díszbéd lesz. Holnap a nagyherceg a fejedelemmel együtt a *Rosziszlav* hadihajón valószínűleg Burgaszba utazik, ahol két napig fog időzni. Valószínűleg Anchiolo és Mesembria bolgár kikötőket is meglátogatja a nagyherceg.

Még most sincs eldöntve az a kérdés, vajjon elmegy-e a nagyherceg Szófiába. A kormány nagyon szeretné ezt keresztülvinni, mert, tekintve, hogy a nagyherceg török, sőt román kikötőket is meglátogat, csakis a szófiai látogatás által domborodni ki a bulgáriai látogatás jelentősége. A fejedelem és a kormány erre az eshetőségre elkészülve, már előre kidolgozta a szófiai utazás és fogadtatás tervét és valószínű, hogy ez még ma el fog dőlni. Ebben az esetben az utiprogram a következő lesz:

Várnából Plevnán át Szófiába, innen Filipopoliszon át Kazanlikbe és a Sipkaszoros melletti orosz kolostorhoz, onnan Jambolin át Burgaszba.

Várna, július 11.

Mihajlovis Sándor nagyherceg Plevna város meghívását rövidre szabott idejére való utalással nem fogadta el. Most már bizonyos, hogy a nagyherceg csupán Várnát és Burgaszt látogatja meg.

Bukarest, július 11.

Mihajlovis Sándor nagyherceg valószínűleg vasárnap érkezik a constanzi kikötőbe. Fonton itteni orosz követ szombaton Constanzába utazik a nagyherceg üdvözlésére. A király valószínűleg rendkívüli követet küld a nagyherceg üdvözlésére, ami a *Rosziszlav* hadihajón fog megtörténni, mert még nem biztos, vajjon a nagyherceg partra fog-e szállni.

London, július 11.

A *Times* bécsi tudósítója érdekes beszélgetést folytatott egy osztrák politikussal az orosz-bolgár viszonyról, amely az utóbbi időben oly bensőszerűt öltött. Ez az osztrák politikus azt mondta, hogy tagadhatatlan, hogy az osztrák-magyar befolyás a Balkán félszigeten erősen hanyatlak, de azért nem biszi valószínűleg, hogy az orosz kormány már most hasznat igyekezzék huzni a Balkán-államokkal való intim viszonyból. Az sem valószínű, hogy Oroszország, ha csak bérlet alakjában is. okkupálni fog egy bolgár kikötőt, mert ezzel magára zudítaná egész Európa haragját és tiltakozását és elidegenitené magától a különben oroszbarát bolgár népnek egy részét.

A délafrikai szabadságharc.

(Haditudósítások hamisítása.)

London, július 11.

Az összes angol lapok újabb időben rendszeres harcot folytatnak a kormány ellen a Dél-Afrikából érkező táviratok megosonkítása vagy megtoldása miatt. Panaszkodnak, hogy a cenzurát egészen fiatal, tehetetlen tiszték végzik, úgy hogy a legképtelenebb táviratokat kapak a lapok. Még *Lord Roberts* íőparancsnoksága alatt, bár akkor is sok ellenmondás volt a táviratokban. A táviratok mégis megbízhatóbbak voltak. De *Kitchener* dühös ellensége a haditudósítóknak és a modern hadsergét átkál látja bennök. A *Daily Mail* délafrikai tudósítója most egy lapjához írott levélben nagy elkeseredéssel fordul a szigorú cenzura ellen. A jelentéseket nemcsak megosonkítják hanem meg is toldják hamis adatokkal. A tábori sajtócenzurának tisztán katonai intézményét, írja levelében, most majdnem kizárólag politikai célokra használják ki. Annak, hogy a haditudósítók kábeljelentései oly hibetelenül megosonkítva érkeznek Európába, oka az, hogy a kormány lanyhulni kezd a délafrikai dolgokban. A miniszterek sok elegáns és bombasztikus asztali felköszöntőt mondanak ugyan, de a kabinet, mely azelőtt energikus és határozott politikát üzött, most már csak arra gondol, hogy a háborút minél előbb befejezze. A nélkül hogy a boerokat és saját hibeiket megsértésék. Ezért nyomják el az angol csapatok energikus intézkedéseiről szóló tudósításokat, ezért cáfolják meg az ellenség barbár kihágásairól szóló híreket, ezért hirdetik, hogy bátor csapataink áradtak és kimerültek. De egyedül kormányunk lett áradt, kimerült és gyáva, a mi beszédeket mondó kormánynak amelynek minden intézkedése a boerok malmára hajtja a vizet. *Kitchener* elég erős volna ahhoz, hogy a háborút győztesen befejezze, de a kormány gyöngye, borzasztóan gyöngye és elvesztette bátorságát.

(Angol tüntetés a háboru ellen.)

London, július 11.

Tegnap a Guildhallban a lordmayor elnökléte alatt tömeges tüntetés volt a kormány délafrikai politikájá mellett. A nagy terem zsúfolva volt citybeli kereskedőkkel és tőzsdeügynökökkel, akik hazafias dalok éneklésével és apró zászlócskakkal vonultak a tőzsdéről a Guildhallba. A lordmayor beszéde után a gyűlés viharos lelkesedéssel azt határozta el, hogy a kormánynak gratulál délafrikai politikájához és hogy elítéli azoknak hazafiatlan támadását, akik a boerokat további küzdelemre buzdítják, és végül azt a kívánságukat fejezték ki, hogy a háborút mentül előbb befejezzék.

(Lecky a háboruról.)

Bécs, július 11.

Lecky, a leghíresebb élő angol történész, az alsóház könyvtárosa, a *Neue Freie Presse* szerkesztőségéhez intézett levelében elmondja nézeteit a délafrikai háboruról.

Úgy erkölcsi, mint politikai és gazdasági szempontból sajnálatosnak mondja a levél, hogy a háboru nem ért véget Pretória elfoglalásával, mert azóta nem kétséges többé az eredmény s kár volt mindenért, ami ez után következett. Londonban mindenki hiszi, hogy a teljes befejezés nincs már messze s a hétről-hétre ismétlődő megadások és fogságbaesések is gyöngítik a guerilla-csatározások erejét s ez az erő nem tér vissza többé soha.

Johannesburgban újra megkezdődött a rendes polgári élet. A bányák újra megkezdtek az üzemüket s a lakosság lassacskán mind hazatér. A legutóbbi választások eredményei az idegen népeket teljes bizonyossággal meggyőzheték arról, hogy az angol nép akar is, tud is véget vetni a háborunak.

Jó kormány és avatott vezetés sokat tehet az ország jólété érdekében. Londonban nagy hajlandóság van arra, hogy a boer farmerek akiknek házát és gabonáját elpusztították, minden tekintetben liberális elbánásban részesüljenek. Azt mondják, hogy a farmok legnagyobb része 30–50 font sterlingre újra felépíthető lesz és a földművelés is oly állapotban van, hogy e tekintetben a háborunak csak igen csekély káros következése volt. Teljesen kompetens helyről áll állítják, hogy a transvaali farmok jelzőlgöcsöne, amelyeknek kamatát két esztendőn át nem törlesztettek, mindössze 16 millió font sterlingre rugnak. Ha ez így van, a probléma ebben az irányban nem nagyon bonyolult, nagy nehézségekbe mindössze csak a két törzs egyesítése fog ütközni. A délafrikai államok sorsa valószínűleg szabad federáció lesz, épp úgy, mint Kanadában és Ausztráliában.

(A boerok hadereje.)

Hága, július 11.

A *Daily News* egyik munkatársa a transvaali kormánynak Hollandiában tartózkodó tagjaitól a következő részleteket kapta a boerok haderejéről: *De Wet* egy nyilatkozott, hogy ő a maga hegyes-völgyes területén négy esztendőig is kihuzza a harcot. A boeroknak élelmiszerek és lőszerük nagyon sok van, de ruházatban nagy szükségét szenvednek. A téli idő több hadműveletet megakadályoz. Ez áll a kelet-transvaali csapatokról. A nyugati kommandók (*Delarey* és *Smuts* vezérelte alatt) mindennel bőségesen el vannak látva, hasonlóképpen *Boyers* parancsnoksága alatt álló három északi kommandó. A boer tüzérség egy ütő tábori ágyuból s nyolc pompoból áll báró *Wichmann* és *Pretorius* Lodewyk parancsnoksága alatt. Ez utóbbi a spinoskopi ütközetben is vezényelte a tüzérséget. Oranje keleti részén *De Wet*, *Steyn* és *Kolbe* operálnak 4500 emberrel, melyek mindennel el vannak látva. *Ugy Botha*nak, mint *De Wet*-nek 6–6 ágyúja van, de nincs lőszerük s ezért az ágyukat többször el kell ásnik. Oranje nyugati része *Hertog* kommandóinak birtokában van. Májusban 6000 boer harcoss *Steyn* utra az oranjei szabadállam elnökévé választotta. Az új elnök egy szekér dohányt osztatott ki a harcossok közt, ami valóságos kincs a mostani zivatros időkben. Oranje az angolok által való tényleges megszállása csakis a fő vasuti vonalra szorítkozik s az oranjei városokban még nagyobbára a szabadállam hivatalnokai működnek, kik csak akkor menekülnek el egy időre, ha valami angol hadoszlop közeledik. Az angolok azonban örülnek, ha rövid látogatás után ismét visszatérhetnek a vasúthoz, mert a láthatatlan ellenség folytonosan molesztálja őket.

(Krüger reményei.)

Hága, július 11.

A *Daily News* jelenti: *Krüger* visszatért Hilversumba körutjáról. Egészsége kitünő s a legrosszább reményekkel van eltelve a délafrikai

háboru kimenetele iránt. Amerikába tervezett utazásról teljesen letett, részint az utazással egybekötött kellemetlenségek, részint az Egyesült-Államok kormányának határozottan kifejezett magatartása miatt. Legutóbbi látogatói előtt nyomatékosan hangsúlyozta, hogy az újabb béke-lárgyalásokat meg kell előznie a két boer állam teljes függetlensége kimondásának. Németalföldi kormánykörökben Krüger o felfogását nem osztják s csak nemrég utaltak arra, hogy a két köztársaságnak Anglia által való annektálásá végreles és ezt elismerték úgy az európai államok, mint az Unió. Az öreg elnök Hilversumban lankadatlan buzgalommal forgatja a bibliát. Egy barátja előtt ugy nyilatkozott a minap, hogy a háboru vége épp oly meglepő, mint váratlan lesz. A világ csodálkozni fog rajta. A Hollandiában élő transvaaliak rendkívül jól vannak a dél-afrikai dolgok állásáról értesülve s a kommandókkal egy afrikai kikötő révén rendszeres összeköttetésben állnak.

(A boer kincstár.)

Hága, július 11.

Azt az állítást, mintha Krüger az állampénztárából és a saját vagyonából nagy összeget hozott volna magával Európába, határozottan megcáfolják. Az elnöknek rendelkezésére álló tőke jelenleg mindössze nem több néhány ezer fontnál. A háboru költsége a boerok részéről, beleértve a kiutalványozott és hivatalosan felhasznált arany-pénzt, nem haladja meg a négy és félmillió font sterlinget, aminek csak csekély része az, amit Európába hoztak.

(Fokföldi hírek.)

Fokváros, július 11.

Egy Cradockból érkezett távirat jelenti, hogy ott a héten először végeznek ki egy fölkelőt gyilkossági kísérlet miatt. Hír szerint egy másik fölkelőt Middleburgban tegnap főlakasztottak.

Hire jár, hogy Seepers boer parancsnok, aki egy kisebb osztálylyal Maraysburgot bevette, proklamációt bocsátott ki, amelyben e helyet az Oranje szabadállam területének jelenti ki és azt ígéri, hogy a lakosokat az angolok ellen megvédi.

Brtussel, július 11.

A transvaali harcternek nyugati részében sok kellemetlenséget okoznak a boerok válogatott lövész-csapatái, amelyek a legutóbbi időben a Delagoa-vasutban jelentékeny károkat idéztek elő. Minden egyes lövésznek az ezredbe való fölveté-
lekor igazolni kell, hogy ezer yardnyira biztosan lö cölba.

A fegyveres lázadók helyzete kitünő, mert a hollandi lakosság el van keseredve az angol katonai hatóságok kegyetlen eljárása miatt és támogatja a fölkelőket, akiknek száma öt-hatezer. Remélhetőleg három hónapon belül háromszor akkora lesz a számuk.

(A kiutasítottak kártérítése.)

London, július 11.

A hivatalos lap a következő közleményt teszi közzé a Dél-Afrikából kiutasított idegenek kártérítési követeléseinek megvizsgálására kiküldött bizottság eljárásáról:

A bizottság, minthogy további szóbeli tanuvalomások nem várhatók, késnek nyilatkozni arra hogy a nem szóbeli tanuvalomásokra alapított követeléseket is megvizsgálja. A bizonyítás módjának meghatározását az egyes barátságos nemzetek képviselőinek belátására bízzák. Az okiratokkal való bizonyítás megengedhető ugyan ilyen követelések támogatására, de akkor a követelések ellen is meg kell engedni ilyen bizonyítékok felmutatását. A munka megkönnyítése végett a bizottság nemzetek szerint veszi sorra a kártérítési követeléseket. A barátságos viszonyban lévő nemzetek képviselőit értesíteni fogják, hogy mikor kerülnek sorra a kormány által képviselt követelések. A nemzetek sorrendjét következőleg állapították meg: Ausztria-Magyarország, Németalföld, Olaszország, Egyesült-Államok, Franciaország, Oroszország, Németország, Spanyolország és végül Svéd- és Norvégország.

(A vlakfonteini ütközet.)

London, július 11.

A Daily Mail harctéri tudósítója egy lapjához írott levélben így mondja el a vlakfonteini ütközet történetét:

A boerok jó idő óta nyugtalanították a Johannesburgtól nyugatra, a város ötszomszédságában lévő területet. Johannesburgot magát ugyan nem fenyegették a boerok, de a várostól keletre Wolmaranstad és Hartjebeestfontein vidéke, továbbá a Klepksdorp és a Beesuánföld határa között levő vidék tele volt boerokkal, úgy hogy Lord Methuen parancsot kapott, hogy tisztítsa meg a vidéket a boeroktól. Dixon tábornok volt az egyik kirendeltség parancsnoka. A fővel benőtt, látszólag sik területen számtalan szakadék van, úgy hogy egy egész kommandó

lovagolhatott bennük, a nélkül, hogy az üldöző angolok észrevehették volna. A boerok egy ilyen szakadékban az angol csapat közvetlen közelébe férköztek s azután meggyújtották a füvet s a tűz jüstje vastag fátyollal jötte el őket. Dixon tábornoknak négy lovas százada, hat ágyúja és 800 gyalogos katonája volt. Az angolok reggel fölgyújtottak egy pár farmot s délután tértek vissza két oszlopban. Mikor az egyik hadoszlop katonái észrevették a tüzet, rákiáltottak a füstben látható alakokra. A boerok egy angol csapat nevét kiáltották s mivel angol egyenruhájuk is volt, nem füstöttek többé velök, míg a szél el nem hajtotta a füstfelhőt, s az angolok látták, hogy szemben állnak a boerokkal. A boerok ekkor hangos harci kiáltással megtámadták az angolokat a tüzön át vágatva s lovaik patái eloltották a tüzet. A boerok lövöldözni kezdtek az angolokra, akik óriási zavarban menekültek, a tüzérség parancsnoka pedig agyonlövötte az ágyuk elé fogott lovakat, mert látta, hogy az ágyuk el vannak veszve. De a zavar csak néhány pillanatot tartott, mert a tisztek ismét rendezőzték a csapatokat, a yeomanek fődött állásba vonultak vissza, míg a gyalogos katonák az ágyukat igyekeztek visszahódítani, ami nagynehezen sikerült is, mert a boerok visszavonultak. A boerok csak hat lövést tettek az ágyúkkal.

(Mayer Lukácsné)

Fokváros, július 11.

Mayer Lukácsné a Saxon gözbajóval Európába utazik, ahol a háboru befejezéséig szándékozik maradni.

HIREK.

Junius, július és augusztus.

Tegyük föl, hogy Förfeteg Mihály, a katonaságtól hazakerült, becsületlen kiszolgált fűrer, huszonötéztendő, egy esztendő óta házasesmer, gazdaemter, jócskán ívott március tizenötödiken a Nyakiglab zsidónál. (Ámbátor, hogy Nyakiglab zsidó ma már csak a régi jó módiban megállapodott népszinműben van. A tanyákon nyakot eresztett jámbor, szántóvető emberek mérik a bort is). A bor azonban itatja magát szörnyen s mivel hogy a nemzetnek is nagy napja vagyon s ünnepe is volt a tanyán, hát a máskülönbén józan életű Förfeteg Mihálynak a fejébe szökken az ital göze s valami kis virtusba keveredik. Eszébe jut — teszem föl — hogy a menyecske, feleségének a szomszéd asztalnál hetvenkedő Böresök gyerek is kedvében járt. Beleköt, az se hagyja magát, előkerülnek mindkét oldalra a bicskák — és a Böresök gyerek véresen terül el a padlón. Hat héthe is beletelik, amíg rendbehozzák a kórházban.

Förfeteg Mihályt bevisszik a pusztazők Szegedre. Kihallgatják előbb a rendőrségen, aztán átkísérik az ügyészséghez s onnan fölvezetgetik naponkint a vizsgálóbíróhoz, aki szintén megkérdezgeti a bicskázási ügyet illetőleg. Förfeteg ezen nem is bámul. Az a rendje. Hanem előtte még sokan vannak soron. Kistolvajok, apró rablók, egy-egy ló is elhajtódott, meg egynémely birka dolgában sincs rend és Förfeteg Mihálynak be kell várnai, amíg rá kerül a sor. Ez is rend. Hanem az aztán nem rend, hogy Förfeteg Mihályra junius huszonharmadikán kerül a sor és miután csupa okos emberek megintézték a dolgot minden irányban és a védő meg az ügyész, meg a doktorok is megmondták, hogy épelméjű ember és hogy a bicska nyomán micsoda husokban akadt hiba, Förfeteg Mihályra kimondják az ítéletet s mindjárt ott is tartják a tömlökben. Förfeteg Mihályban, akinek a neve alatt méltóztassék ezuttal azt a szegény földdel bajoskodó, szántóvető, arató, kapáló, kaszáló, cséplő, hántó embert képzelni, akinek az egész esztendő munkája három hónap alatt gyümölcsözik. — Förfeteg Mihályban meggyül, megkeseredik az epe és ki nem elégíthető dühben, szomorúságban, két ségbeesésben jut eszébe az, hogy ő az idén nem arat, nem kaszál, nem csépel. A jó Isten tudja, hogy mi történik otthon. A gazda szeme és a gazda munkás keze semmiesetre sincs ott. A nélkül pedig kell, hogy megessék valami hiba. Talán segít valamieskét az öcs vagy az asszony részéről

való rokonság. El nem vész a vetés. Learatja valaki, a sarjuval is elbánnak és mindennel elbánnak, hanem ez a két kar, a Förfeteg Mihály máskülönbén becsületes, tisztességes, munkás két karja tétlen. Arra való, hogy a rabélemezésnek nevezett moslékot bevigye a könyhából a cellába, jól vigyázva, hogy ki ne löcsödjön a csajkából a ló s Förfeteg Mihályt előnti a keserves nagy bánat, ami abban az igazságban jegecedik ki, hogy azért a kis késelesért nem szolgált rá arra, hogy a szegényes kicsi gazdasága elárvuljon egy esztendőre. Mert hát a Csillag-börtön szép nagy épület s abba beleköltözni egy bizonyos időre, azt jelenti, hogy ember a talpán, akit beletettek. Jó véru legény. — Hanem ezzel nem jár együtt az is, hogy az ember otthon tönkremenjen. Erre nincs ítélet. Ez csak ugy magától következik. A büntetés semmi, a következtetés borzasztó. Az a borzasztó, hogy egy Förfeteg Mihályt elszakítanak attól a darab földtől, ami folyton és folyton csak követel, verejtéket, magot, fuvar, ami megtermékenyítse — és egyszer aztán fizet. Azt se adja ingyen, de adja — és éppen ebben az időben nincsen otthon az, aki szántott, vetett, izzadt — és minden, de minden reménységét beletette a földbe.

Ez a depresszió veszedelmes. — Nem én találtam ki, én, a távol élő, hanem a szegedi ügyészségnél valaki. — Valami olyan valaki, aki gondolkozik és jó lélekkel érez. S ez a valaki azt mondja az igazságügyminiszternek, hogy: — büntessünk uram, de idejében. Abban az időben, amikor nem járul hozzá a törvénytábla büntetéshez olyan másik, ami nincs benne a törvényben és amelyen tönkre-mennek a Förfeteg Mihályok. Mert hát nem ez a cél, hanem az, hogy a késelések, a kis, inkább virtuosus lopások, rablások megtoroltassanak. Hát toroljuk meg akkor, amikor ez nem jelent a bünösré nézve kiszámíthatatlan veszteséget és olyan lappangó keserűséget és fájdalmat, ami lerontja az egész büntető aktus morális hatását. — Juniusban, júliusban és augusztusban ne ítélezzék a törvény olyan csiribiri dolgok fölött, amikben a földdel bajoskodó embert kell megbüntetni. Hagyják későbbre. Förfeteg Mihály ugyse szokik el. Förfeteg Mihály nem bankár, aki huszonnégy óra alatt összeszedheti az értékeit. Leköti a földje, amibe ugy bele-ragadt a csizmája, hogy el se eresztzi.

Ezek a szegediek kezdik lefözni nagy Budapest városát. Csupa okos dolgot mondanak. Mi is, mi is mondunk néha, hanem közbe-közbe sok bolondot is.

(Th)

Budapest, július 11.

— BUDAPESTI NAPLO. Junius 30-án uj előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetés ezen a napon lejárt, méltóztassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Mirko herceg házassága. Rómából je'entik, hogy az Itálie értesülése szerint a Mirko herceg házasságáról legutóbb megjelent hírek mind alaptalanok. A herceg már el van jegyezve egy orosz nagyhercegnővel.

— Külügyminiszterünk Párisban. Delcassé francia külügyminiszter ma a Párisban időző gróf Goluchowski külügyminiszter tiszteletére dejeuner adott, amelyen Décais és Lonet volt bécsi francia nagykövetek, továbbá a Párisban időző összes nagykövetek (a beteg orosz nagykövet kivételével) és a togói határ rendezésére kiküldött francia-német bizottság tagjai voltak jelen.

— Küldöttség a minisztereknél. A pápa-bánhidai tervezett vasut mentén fekvő községeknek huszonkét tagu küldöttsége tisztelettel ma Hegedüs és Darányi minisztereknél, arra kérve intézkedésüket, hogy a vasutépítési munkák az aratási munkák után kezdődjenek, nehogy a rossz termés által és amugy is sújtott lakosság teljesen kereset nélkül maradjon és inségnek nézzen elbe. A kereskedelmi miniszter előtt Thaly Ferenc országgyűlési képviselő szólott a küldöttség nevében és beszédére Hegedüs kereskedelmi miniszter azt válaszolta, hogy bár nem ígérheti meg, hogy az építési engedély augusztus elején meg-

lesz, mert az ügy még nem tárgyalatott a minisztertanácsban, de mielőtt a minisztertanácsban előadhatja, a földmunkálatokra az ideiglenes építési engedélyt megadja. Darányi miniszter, akibe a küldöttséget Szántó nagybíró vezette és aki előtt Paksy Pál, Császár közlegény bírja tolmácsolja a kiszagzók óhajait, megígérte, hogy minden befolyását latba fogja vetni, hogy a vasút építése még a jövő hó elején megkezdhető legyen és hogy ez az ügy a legközelebbi minisztertanács elé kerüljön.

— **Tolsztoj és egy szabó.** Moszkvából írják a következőket: Az alkoholizmus ellen küzdő józansági társaság, melynek Tolsztoj Leó legrégibb tagjai közé tartozik, a minap különös lépésre határozta el magát. E hónap hetedikén tartott ülésén egy szabómester azt indítványozta, hogy miután az egyesületnek csak igazhitű ortodox emberek lehetnek a tagjai, zárják ki Tolsztoj Leót. Az egyesület elnöke és több más tagja óva intettek attól, hogy Tolsztoj vallásos meggyőződése miatt kirekeszték az egyesületből. Mindamellett a szabómester pártja többségben volt és a Tolsztoj kizárását követelő határozatot elfogadták. Ebből az alkalomból föllevevőnk előttünk az a hasonló jelenet, amely tavaly a párisi Touring-Clubban játszódtott le. Ebből a sportegyesületből akkor a világ másik nagy regényíróját, Zola Emil zárták ki, egy sportfi indítványára. Zola Emil csak megdöbbent azóta még egy fejjel és valószínű, hogy Tolsztojnak se fog ártani ez a kirekesztés. De annak ez már a második eklatáns példája, hogy a kis emberek, amint testületet csoportosulnak, nem bírják el a nagy géniuszot...

— **Zemplénmegye a pánszlávok ellen.** Zemplén-vármegye közigazgatási bizottsága — mint Sátoralja-Ujhelyről írják — tegnapielőtti ülésében a vármegye egyes helyein felbukkant pánszláv bujtogatás is szóba került. A bizottság, tudomásul véve a lapoknak azokat a közleményeit, amelyek szerint a viravai görög-katholikus iskolában a magyar nyelv tanítását is beszüntették, helyesléssel fogadta Beregszászy István kir. h. tanfelügyelőnek azt az intézkedését, hogy az államügyelők kiutalását nyomban föl függesztette és a vizsgálatot megindította. A közigazgatási bizottság egyúttal megbizta Matolay Etelét aipánt, hogy a már általa különben is elrendelt vizsgálatot a felvidéken sürgősen tartsa meg és arról haladéktalanul tegyen jelentést.

— **Orvosok és természetvizsgálók gyűlése.** A magyar orvosok és természetvizsgálók ezidei vándorgyűlésüket augusztus 21-től 24-ig bezárólag tartják meg Bártán. A tagdíjat, amelynek befizetésével a vándorgyűlésen résztvevők a vasúti igazolványt is megkapják, amely kedvezményes utazásra jogosít, a vándorgyűlés pénztárosa, dr. Kaiser Károlyhoz a belügyminisztériumba kell beküldeni augusztus 15-ikéig. Azonul már csak a helyszínen Bártán történhet beiratkozni személyesen vagy megbízás útján. A tagsági jegy idején való kiváltása tehát a gyűlés tagjainak érdekében áll, hogy a vasúti igazolványt megkaphassák.

— **A Nemzeti Múzeum jövője.** A magyar Nemzeti Múzeum százéves jubileumának közeledésével mindinkább előtérbe nyomul az a kérdés, hogy miként lehetne a Múzeum zsufofolságán segíteni és a Múzeum egyes tárait célszerűen és a modern igényeknek megfelelően elhelyezni. Szalay Imre miniszteri tanácsos, a Múzeum igazgatója, aki e legelső kulturális intézményünk felvirágoztatása érdekében évek óta oly eredményes munkásságot fejt ki, erre vonatkozólag részletes tervet dolgozott ki, amelyvel annak idején a közoktatásügyi kormány és a törvényhozás foglalkozni. E tervet szerint a Múzeum főlépcsőházában megmaradnak a magyar történelmi szoboremlékek vagy azok másolatai, részint mint muzeumi tárgyak, részint mint a lépcsősarok művészi ékességei. Az ugynevezett kupolacsarnokban foglaltnak helyet nemzeti nagyjaink, államférfiaink, költőink, művészeink szobrai, melyek most ideiglenesen a főrendiház előcsarnokában vannak. A főrendiház jelenlegi helyiségei, melyek a jövő évre főlépcsőházak, felolvasó és üléstermekül fognak szolgálni. A nagyszéri előcsarnokból történelmi arcképekkel ékesített folyosók vezetnek a könyvtárba, mely az egész első emeletet foglalja el. A második emelet lenne a hadtörténelmi és általában az egész régiséggyűjtő. Szóval a Nemzeti Múzeum megmaradna eredeti rendeltetésének megfelelően első művelődéstörténelmi intézményünknek. A Múzeum természetrajzi gyűjteményei, az állattár, növénytár és ásványtár számára új otthonról kellene gondoskodni. Ez az új otthon a Múzeum mögött, az Esterházy-utcában építhető, a jelenlegi Nemzeti Lovarda telkén s két oldalt a Festetich- és a Károlyi-park környézn. E telek megszerzéséhez és az új épület emeléséhez a törvényhozás hozzájárulása szükséges.

— **Steiner Fülöp síremléke.** Steiner Fülöpnek, a korán elhunyt székesfehérvári püspöknek sírja főlépcső emléket állítanak, amely már teljesen készen áll. A síremléket szombaton fogják leleplezni a székesfehérvári papság, valamint a város vezetői emberei s

a közönség jelenlétében. Ez alkalomra a sírt is földíztetik s környékét rendezik.

— **Egy indítvány.** A párisi művésziskola igazgatótanácsának nagytekintélyű urai kéziről-kézre adogattak a minapiban egy rendkívüli kis indítványt. A forrás, amelyből az esetet merítjük, nem árulja el honnan, milyen részről jött, csak annyi bizonyos, hogy az igazgatótanács összes tagjai egyforma álmékedással fogadták. És hamarjában nem is igen tudták, mit csináljanak vele. Arról volt szó ugyanis ebben az indítványban, hogy a férfi aktmodellek a hölgy-növendékek osztályaiban némi lepellet láttassanak el. Eddig nem volt így, ezután így legyen. Mit tegyen ilyen esetben a művésziskolai tanács? Ez bizony nehéz kérdés volt, de mégis csak megoldódott. A hölgyek segítettek ki a tanácsot. A képviselők utján így szóltak a tanácshoz:

— Kérem, ne kicsinyítsenek bennünket. Vagyunk mi olyan komoly szándékúak, mint a modikus kisasszonyok. Azok elől nem rejtenek el semmit a tanulmányaik teljességében, vegyük a mi tanulmányainkat annyira komolyan, mint az övéiket!

Igy szóltak a művészölgyek és a tanács elvetette a benyújtott indítványt.

— **Roseberry lord házassága.** Londonból táviratozzák: Lord Roseberry a legközelebbi napokban jegyet vált Albany herceg özvegyével. A hercegné György Viktor pírmon-waldeeki hercegné leánya, 1861-ben született és Viktória királynő legifjabb fiához, Lipót Albany herceghez ment nőül. A herceg 1884-ben Cannesben halt meg és két gyermeket, egy fiút s egy leányt hagyott hátra. Roseberry 1847-ben született. Kétszer volt külügyminiszter s egyszer, 1895-ig miniszterelnök. Első felesége Rothschild Meyer bárónak egyetlen leánya, Hanna volt, aki 1890-ben halt meg s óriás vagyont hagyott hátra.

— **Baratieri nagybetege.** Schlagenbadból azt jelenti egy távirat, hogy Baratieri nyugalmazott olasz tábornok ott súlyos betegesen fekszik s állapota aggasztó. Baratieri volt annak idején az abessziniai olasz hadjáratban az olasz hadsereg generáliszsuzsa. Ez a háború szomorúan végződött Olaszország néve s az ádai csatavesztés után sokan hazaáruulónak mondták a tábornokot, aki kijelentette, hogy a saját maga igazolására könyvet fog írni.

— **Az új bosnyák vasutak.** A Gabella—Trebinje—Zelenka—Uskoplje—Gravosa vasut megnyitási ünnepélye a hó 15-én lesz. Trebinjében a közös kormány képviselőiben Kállay Béni közös pénzügyminiszter fogja megnyitni a vasutat, a bosnyák-dalmát határon pedig ugyanezen a napon az osztrák vasúti miniszter. A meghívott vendégek egy része Bécsen és Triestben át, a tengeren utaznak le és a bosnyák-dalmát határon csatlakoznak a Boszna Bród—Szerajevó felől érkező vendégekhez. A társaság másik része július 12-én a reggeli gyorsvonattal Bécsből indul és Budapesten a Budapestről induló vendégekkel együtt a délután 2 óra 10 percor induló gyorsvonattal utazik Bródba. Éjjelkor a bosnyák-hercegovinai vasut különvonatával indulnak Szerajevóba, a hova 13-ikén reggel érkeznek, 14-ikén Mostáiban lesznek és 15-ikén történik a megnyitás. A közös minisztériumot Kállay Béni pénzügyminiszter, az osztrák kormányt Wittek vasúti és báró Call kereskedelmi miniszterek képviselik. A magyar kormány részéről Hegedűs Sándor és Cseh Ervin miniszterek vesznek részt a vasut megnyitásán és mint vendégek Raguzába is elmennek. A megnyitási ünnepélyen, mely nagyszabásúnak ígérkezik, résztvesznek a bosnyák-hercegovinai országos kormányzat főtitkarsal, az ottani klerus előkelőségei, a tábornoki kar s a szerajevói és mostari polgármesterek. Azonkívül osztrák és magyar részről számos szaktisztviselő vesz részt a megnyitási ünnepélyen. A vendégek közül magyar részről megemlítjük Rakovszky István állami főszámvevőszéki elnököt, Halász, Farbak és Dedovich országgyűlési képviselőket. A budapesti sajtó képviselői közül jelen lesznek: Bársony István, Feszli Géza, Pekár Gyula, dr. Radó Sámuel, Rákosi Viktor, Rothauser Miksa, Szatmári Mór, Szokolay Kornél. Az osztrák sajtó is nagyobb számban lesz képviselve.

— **Chicagoból Liverpoolba.** Londonból jelentik, hogy tegnap érkezett a liverpooli kikötőbe az első direkt gőzhajó, amely Chicagoból indult el az öt amerikai tó fölhasználásával készített csatornán át New-Yorkba és onnan az Atlanti-óceánra átszelve Európába. Az első út sok bajjal és nagy nehézséggel járt, mert a duzzasztó művek, emelő és süllyesztő szerkezetek még nem működnek tökéletesen, de azért az első chicagói hajó Európába való érkezése jelentős momentum a világforgalom történetében.

— **A frankfurti Rothschild-ház.** Frankfurtban most számol fel a Rothschild-ház ottani fiókja, amelynek cégtulajdonosa meghalt. A Rothschild-bankház elrendelte, hogy azok a hivatalnokok, akiket a részvételről részvénytársaság nem vesz át, nyugdíjat kapjanak. Az öregebb hivatalnokok életük fogytáig egész fizetésüket fogják huzni nyugdíj fejében.

— **Az állami tisztviselők mozgalma.** Az állami tisztviselők országossá nőtt mozgalma a Budapesten megtartandó kongresszusban fog kiscusosodni, amelynek vezetését a szegediek és a vidékiek csak bizonyos fennmaradással engedték át a budapesti országos tisztviselők egyesületnek. A kongresszus augusztus hó második felében lesz, miután a kormányhoz és az országgyűléshez intézendő memorandumot 15 nappal a kongresszus napja előtt minden vidéki intéző-bizottságnak tartoznak megküldeni a rendezők. A memorandum legfőbb pontjai: a magyar állami tisztviselők fizetése egyenlő legyen az osztrák tisztviselőkével, lakáspénze pedig a katonatisztekével, alkotásuk szolgálati pragmatika, a fokozatos előléptetés végső határa 5 év legyen, a köteles szolgálati idő 80 évre szállítassék le, a tisztviselők mentessenek föl az adófizetés alól, a ruházat és lakásberendezés lefoglalható ne legyen.

Sátoralja-Ujhely állami tisztviselői ma Fornszek Béla törvényszéki elnök elnöke alatt értekezletet tartottak, melyen csatlakoztak a tisztviselők országos mozgalmaéhoz. Fornszek Béla elnöke alatt 12 tagu bizottságot választottak.

Az államvasúti tisztviselők mozgalma vezető budapesti hatvanötös bizottság memorandum-szerkesztőbizottsága ma ülésében a szerkesztési munkálatok előrehaladottsága folytán abban állapodott meg, hogy a kész memorandumot már a folyó hó 25-én egybeülő öszbizottság elé terjeszti. Az elnökválasztó bizottság már megállapodott az elnök, illetőleg az alelnökök személyében, úgy hogy a folyó hó 25-ikén tartandó bizottsági ülésen már e tekintetben is kész javaslattal fog előállani.

A pécsi előkészítő bizottság felhívást intézett az összes állomás-előjárókhoz és felvigyázókhoz, melyben értesíti őket, hogy kérelmük a következő öt pontból áll:

1. A jelenlegi állomás-felvigyázók elnevezésének megszüntetése s helyette „segédisztgyakornok, segédiszt és segédiszt-állomásvezető” legyen.
2. Jelenlegi rangjelzésünk megváltoztatása s olyképen módosítása, mint az a társ hivatalnál, a m. kir. postánál a segédisztelnél is van, érve a sapkát és zubbonyt, mely két egyenruha-darabot aztán mindenki a sajátjából tartoznék beszerezni.
3. Elérhetővé tétessék 200 koronás léposózzettel a 2400 korona évi fizetéses rangfokozatban előléphetés, segédiszt kinevezéssel megállapítandó 1040 korona kezdő fizetéssel.
4. A II-ik kocsiosztályban való utaztatás és a természetbeni lakásviszonyok olyképp való rendezése, hogy ahol egy állomásfelvigyázót, illetve segédisztet megillető lakás rendelkezésre nem áll, ott a hiányzó lakhelyiség nélkülözése fejében a megfelelő lakáspótlék kiadása rendszeresítessék.
5. Segédisztgyakornokká a jövőben csak oly egyének tétessenek fel, akik hat középiskolát, de legalább is 4 real vagy polgári iskola sikeres elvégzését már a szolgálatba lépéskor igazolni tudják s bármely a főbb rangú szolgálai, vagy pedig már a vasut szolgálatba lépéskor a fenti képzettséggel nem bírt egyéb altiszt állást már betöltő alkalmazottak által utólagosan megszerzett fenti iskolai bizonyítványok révén segédiszt kinevezésre jogosultsággal nem bírjanak. Nem különben segédisztgyakornokok pedig csak a három szakvizsga sikeres letétele után nyerhessenek segédiszt kinevezést.

— **Francia hangok a szellemi proletariátusról.** A szellemi proletariátus tultengéséről elmélkednek most Párisban. Franciaországna egyszerre öt élelátásu gondolkodója vette tolla hegyére ezt a témát és mindenik más és más oldalról, más és más foglalkozási ágak révén világítja azt meg.

Bérenger (nem a szenátor, hanem a drámaíró) az orvosok, ügyvédek, bírák, tanárok, tanítók, tanulók és tisztviselők soraiban kifejtett proletariátust ismerteti és statisztikai adatokkal mutatja ki annak hozzávetőleges méretét. Pottier a lelkészek státusában kifejlődött proletariátust rajzolja meg találó vonásokkal s ezenfelül a parlamentarizmus szolgálatában álló körök anyagi helyzetét is vizsgálja. Gabillard a hadsereg tisztjeinek osillogó nyomorát karakterizálja és kimutatja annak borzalmas hatását. Marcel valóságos előképeket nyújt a művészeti ágak proletariátusról, Aty-Lebond pedig a kolonizáción kifejlődött szellemi proletariátus jelenlegi stádiumáról számol be az anyaországnak.

Mind az öt szerző részleteket nyújt, de egészszé válnak e részletek az egymás mellé helyezés által, amit elértek az éles tekintetű megfigyelők olyképpen, hogy tanulmányaik egy könyvbe foglalva jelentek meg a francia könyvpiacra.

Bérenger fejtegetése különösen azért érdekes, mert az intelligencia legjelentékenyebb életpályára tereli a közfigyelmet és mert erős érvekkel és hiteles adatokkal kimutatja, hogy a szellemi proletariátus tultengése nem különleges jelensége a francia társadalomnak, hanem mindig inkább általánossá változó betegség Európá kulturálmaiban.

— **1 kézesók = 2 fillér.** Színész nő az érdem, hogy fix ára van már a kézesóknak. Árszabása a békés-csabai színház kulisszái mögött állapított meg. A társulat egyik szépét ugyanis folyton zaklatták a tisztelői kézesókkal, mire a primadonna kimondta, hogy egy kézesók ára két fillér. És a hódolók most pontosan fizetik a két-filléreseket, némelyik egész garmada rézpénzt ad a kézesók-alapra, amely a primadonna házi szegényét illeti. A kedves árszabásnak tömörked hiva van, de főzavarta mégis a kedélyeket. Mert úgy találják, hogy roppant igazságtalan a primadonna. Igaz, megállapította a kézesók árát, de ez a díj-szabás csak keveseknek szól. És nem igazság, hogy amit a szomszédom megszerezhet két fillérért, azért én a világ végéig hiába epekedtem. Szóval, a békés-csabai vélemény az, hogy az árszabás legyen érvényes mindenkiére nézve. A primadonna egyelőre még arisztokratikus alapon áll, hogy áttér-e a demokratikus tere, azt nem tudják. A házi koldus mindenestre óhajta az újítás általánosítását, jóllehet így is elég szép jövedelme van. Hálás is a primadonnának. A kézesók-alap átvétele után alázatos hódolattal kezelt csókoló jótőjének, lefizeti a két fillért a kézesókért, aztán — mint törvényes illetményét — bezsebeli ismét a két fillért. Ilyen komplikációra ad alkalmat a reform. És kézesókról lévén szó, talán egyéb komplikációk nem is támadnak a csókok révén...

— **Wlassics-kollégium.** Az Országos Nőképző-Egyesület felhívja a szülők figyelmét az 1901/2. tanév elején megnyíló Wlassics-kollégiumra, amelynek az a célja, hogy tagjai (budapesti egyetemi nőhallgatók) számára otthon nyújtsa s egyuttal egyetemi pályák alatt tanulmányaikkal vezesse. E cél elérésére a kollégium belső életét az erre kinevezett igazgatónő irányítja, akiknek a tagok közvetlenül alá vannak rendelve. A tagok felvételük alkalmával irásban fogadalmat tesznek arra, hogy a kollégium szabályzatát és házirendjét megtárgyalják. A kollégium évi tagsági díja 800 K., kedvezményes hely vagyontalansági bizonyítvánnyal ellátott kiváló tanuló számára 600 K., amely havi részletekben előre fizetendő. A belépés a tagra nézve az egész tanévre kötelező. Mivel a kollégiumban még néhány betöltetlen hely van az egyesület felhívja az érdekelteket, hogy az Országos Nőképző-Egyesület elnökségéhez intézett folyamodványaikat a szükséges mellékletekkel (u. m. érettségi bizonyítvány s esetleg az egyetemi tanulmányokról származó adó indexmásoolat) legkésőbb július 25-ikéig az egyesület elnökségi képviselőjéhez (Emich Gusztávné Budapest, Lipótmező, Emich-nyaraló) küldjék be. A felvételről az illetők augusztus első felében kapnak értesítést.

— **Hivatalvesztésre ítélt főszolgabíró.** Esztergomtól távratotva levelezünk, hogy a belügyminiszter Reviczky György főszolgabíró hivatalos vétségek miatt hivatalvesztésre ítélte. Megemlítjük, hogy Esztergom vármegye közigazgatási bizottsága Matyasovszky Vilmos megyei főügyészt Horváth Béla főispán indítványára fegyelmi vizsgálat alá vonta. A bizottság azzal okolja meg határozatát, hogy Matyasovszky hivatalos pénzeket éveken át magánál tartott.

— **Orosz tudományos expedíciók.** Az orosz tudományos akadémia ma attól az expedíciótól, mely a Szibériában nemrég talált mammutot Pétervárra fogja hozni, Irkuokból táviratot kapott, amely szerint az expedíció június 14-ikén oda érkezett, onnan egy darabig hajóval az Altán-folyón föléle és azután szárazföldön a 3000 versztujnyire lévő Kolumsk városba megy, ahová harmadik hónap múlva remél megérkezni. A mammut, amelyről itt szó van, pártatlan a maga nemében. Szőre, bőre, húsja teljesen megvan gyomrában pedig még meg nem emésztett táplálékmaradványok vannak.

Az orosz sarkutazó expedíció vezetőjétől, Toll-tól a következő táviratot kapta az Akadémia Jenisejszkből április 16-iki kelettel: „Szerencsésen a Paimir-öbölbe értem, ahol telelek. Az arkheri kikötő közelében állomást létesítettünk meteorológiai megfigyelésekre. Mathiessen felkutatta a Nordenskjöld-éle szigetek egyik csoportját. Kolomeicev a Jenisej torkolatához ment azzal az utasítással, hogy ott közhé-állomást alapítson. Magam Kolocak-kal a cseljaskini félszigetet járom be. A Szarja parancsnoka Mathiessen lett. Az expedíció tagjai mind jó egészséggel vannak.

— **Franciaország népessége.** Párisból táviratozzák: Waldeck-Rousseau miniszterelnök azt mondja egy Piot szenátorhoz intézett levélben, hogy a belügyminisztériumnak most is csak ideiglenes adatai vannak még a legutóbbi népszámlálás eredményéről. E szerint a lakosság az utolsó tíz év alatt 412.354 lélekkel szaporodott, holott az utolsó előtti népszámláláskor a szaporodás csak 175.927 lélek volt.

— **Hamis bukás.** A szegedi rendőrség, mint nekünk táviratozzák, ma este Klüvinyi Gyula sertés-készítő hamis bukás miatt letartóztatta. A 30,000 forint passzívával szemben 15,000 forint vagyon áll rendelkezésre.

— **Hohenlohe temetése.** Mint Schillingfürstböl táviratozzák, ma temették ott Hohenlohe Klodvig herceget, a német birodalom harmadik kancellárját. A gyászünnepség a kastély kápolnájában végzett bezeneteléssel kezdődött. Frigyes Vilmos trónörökös, mint a német császár képviselője, Fülöp Ernő herceg és testvérei között foglalt helyet. Schädler bambergi kanonok gyászbeszédet mondott, amelyben megemlékezett a herceg nevének három évvel ezelőtt bekövetkezett haláláról és azután az exkancellár politikai működését mértatta. Erről emlékezett meg a császár, — ugymond — midőn ma ide küldte fiát. Az elhunyt vallásos ember és a csendes munka embere volt s életcélja a béke és az engesztelés politikája volt. A birodalom hajóját, mint érdekben gazdag kormányos a császár nagy tervei szerint kormányozta.

A beszéd után a holttestet bezenetelték és azután a koporsót négylovas halottas kocsihoz tették, mire a gyászmenet harangzúgás között megindult a temető felé. Közvetlenül a koporsó után haladt a trónörökös, Fülöp Ernő herceg jobbján, azután jöttek a hercegi család többi tagjai, báró Crailsheim bajor miniszter-einök, mint a bajor régensherceg képviselője, a müncheni szász követ mint a szász király képviselője, a württembergi király képviselője, a badeni nagyherceg küldötte, gróf Posadowski államminiszter a szövetségtanács képviselője, báró Thienen miniszter a porosz államminisztérium képviselője, báró Richt-hofen külügyminiszter, valamint báró Puttkammer államtitkár. A menetet számos berlini testület küldötte, iskolásgyermekek, a tüzoltók, valamint a schillingfürsti és vidékének egyesületei követték. A sírnál másodsorban bezenetelték a halottat s azután lebo-sáították a sírba.

— **Az erkölcs nevében.** Svájcban a nőegyesületek most két pártra szakadva, szemben állanak egymással egy érdekes kérdésben, amelyről már megemlékeztünk. Annak idején ugyanis svájci nőegyesületek köréből kérvény ment a szövetségi kormányhoz, hogy azok a nők, akik házasságon kívül született gyermeküket maguk akarják nevelni, szintén megkapják az asszony-titulatot. Ez a mozzalom nemes szándékból indult ki s úgy a kormány, mint a sajtó szívesen támogatja. Csakhogy, mint ujabbban jelentik, ellenmoz-galom támadt ellene és pedig ugyancsak nőegye-sületek részéről. Köztük van egy egyesület, amely egyenesen az „erkölcsesség növelésére” alakult. Szóval az eszmét az erkölcs nevében támogatják és egyuttal az erkölcs nevében támadják is. Er-dekes lenni ilyen körülmények között, hogy dönt majd a svájci kormány.

— **Asszonyok párba.** Páris egyik variété-színházban egy idő óta két testi-lelki jó barát nő énekel: Carmen d'Athènes és Joia Daubray. Hanem jött egy napon Jalgev Adnen Colin, az excentric és ezzel vége lett a két énekesnő benső nagy barátságának. Az excentric csudaszép legény volt, megbabonázott sok nőt azok közül is, akik a nézőtérre jártak, de különösen veszedelmessé lett a két énekesnő. Halálosan beleszerettek mind a ketten, s egy napon Car-men végre így szólott:

— Ez így nem mehet tovább! Vivjünk párbajt s egyikünknek meg kell halni.

A másik szerelmes hölgy elfogadta a kihívást s a párbajt megtörtént Páris mellett egy kis erdőcskés-ben. A golyók csatornát hasítottak a levegőben, se-besülést nem történt, de a durrogástól figyelmen-sé lett egy cirkáló őrnagy, amely a párbaajtó dámaikat a rendőrségre vitte. A biztos felvilágosította őket nevet-séges eljárásukról, mire a szerelmes hölgyek egyszerre sóhajtottak fel:

— De mikor olyan nagyon szép az az ember, biztos ur!

— **Házasság.** Stein Dávid Ujfehértórol eljegyezte Schnearz Eteleka kisasszonyt Mező Csáthon.

Berger Ignác sz.-cehli községi aljegyző eljegyezte Oppenheim Mariska kisasszonyt, Oppenheim Jakab szatmári lakos leányát.

Fried Lajos kereskedő Baroson eljegyezte Lich-tenstern Anna kisasszonyt, Lichtenstern Lipót keres-kező leányát Marczaliban.

Hornstein Jakab MÁV. művezető Zágrábban el-jegyezte Klein Mariskát, Klein Mór leányát Pelejtéről.

Ádám Gyula eljegyezte Csonka Margit kisasszonyt Losoncon.

— **Betörés a vidéken.** Szegezárdól táviratozzák, hogy ott ma virradóra ismeretlen tettesek betörték a Szász testvérek gőzmalomtulajdonosok üzletébe és 1400 korona készpénzt, sok váltót, kötelezvényt s üz-leti könyveket vittek el.

— **A Tiszába fult urleány.** Nagy-Szöllösről ír-ják: Literáthy Miklós tekintélyes verőcei földbirtokos Elza leánya a múlt pénteken több barátjával és több fiatal emberrel a Tiszán csónakázott. A csónak összeütközött egy tutajjal, felborult és a bennélvők a Tiszába estek. Mindannyinak sikerült a partra uszni, csak Literáthy fiatal, szép leánya fult a vízbe. Holt-testét ma fogták ki a Tiszából Péterfalva mellett.

— **Halál-harcjáték.** Hihetetlenül hangzó hírt közöl mainzi tudósítónk. A mainzi népiszkolai tanítók megfoghatatlanul különös mániát fedeztek fel az elemi népiszkolai tanulók között. Rájöttek, hogy a lányok és fiúk a kezük fejét a csuklónál idősebb társaik által addig dörszöletetik az ujjai-kaik, míg a csuklólól lehámlik a bőr. A gyerekek ezt egymás közt halál-harcjátéknak nevezik. Eddig is igen sok iskolalány és fiu került kórházba e játék miatt, amely Mainzban járványszerűleg terjed.

— **Falkai.** Sem a budapesti postaigazgatóság, sem a rendőrség nem kapott eddig értesítést, hogy Falkait Newyorkban elfogták volna. E helyett azon-ban a főposta igazgatósága a vidékről naponta kap öt-hat levelet, amelyekben arról értesítették, hogy a sikkasztó postást itt meg ott látták. Az igazgatóság a leveleket átadta az ügyészségnek.

Ezzel szemben egy estilap már részleteket is közöl Falkainak newyorki elfogatásáról. E szerint a newyorki osztrák-magyar főkonzulátus érintkezésbe lépett a newyorki rendőrséggel, amely négy ügyes detektív bocsátott rendelkezésre. A newyorki kikötőben a négy detektív és a konzulátus két alkal-malozója pénteken, szombaton és vasárnap az Euró-pából érkező hajók összes utasait személyre vettek, ami az amerikai rendkívül szigorú vámviz-sgát mellett nem ütközik nagyobb nehézségekbe. A kikötő rév hivatala vasárnap délelőtt jelezte, hogy dé-lután két órakerkérzik meg a Norddeutsche Lloydnak egyik gőzöse Brémából. A magyar igazságügyminis-terium távirata jelezte, hogy Falkai valószínűleg egy brémai Lloyd-gőzessel fog érkezni, miert is a rendő-rség ez alkalommal még egy felügyelővel és két de-tekttivel szaporította a Falkait kereső kirendelést. A detektíveknek a vámvizsgálatnál egy barnaköpenye-ges alak tűnt föl, amelyre a Falkai személyleírása ráillett. A rendőrfelügyelő intett a konzulátusi alkalm-zottaknak, az említett alak elé lépett rátette kezét, mire a konzulátus segédükre németül így szólott a barnaköpenyes urhoz:

— Ön Falkai és Magyarországból jön nemde?
— Nein, ich bitte... dadogta a megszólított, olyan magyaros kiejtéssel, hogy magyar származása minden kétségen felül állott.

Az idegent azután bevitték a rendőrszobába s úgy őt mint podgyászt átvizsgálták. Fehérenmélje nagyobb részt teljesen uj volt, de találtak nála két zsebkendőt E. L. monogrammal, továbbá egy brémai-nadrágot ugyanilyen betűkkel. Utlevéle egy brémai kereskedő nevére szólott. Felbőjtője és ruhái részben bécsi cégekétől valók, ami bizonyítja, hogy Bécsben át szökött. Kihallgatásokon arról elemtmondásba kevered-t és a személyleírás oly pontosan ráillett, hogy a konzulátus minden kétségen felül megállapította, hogy az elfogott nem lehet más, mint Falkai. A személy-azonosságát később egy levél is megerősítette, melyet a Falkai podgyászában találtak.

Igy írja le az elfogatás részleteit egy estilap, az elfogatás híre azonban mindeddig nincs megerősítve.

— **Parcellázott Zichy-birtok.** A Zichy gróf család elhatározta, hogy várpalotai uradalmaiknak egy részét parcellázza és a környék kiszagzáinak eladja. Eddig több mint 200 szent-istváni, sólyi és létési kiszagza jelentkezett venőnek.

— **Gyermekbál Gödöllőn.** A gödöllői nyaraló-ifjúság szombaton tombolával egybekötött gyerme-kbált rendezett, melynek tiszta jövedelmét, 120 koronát a Gyermekbarát egyesület javára juttatta a rendezőség. A sikerült mulatság rendezésében Adler Margit, Hecht Ilonka, Kozma Nóra és Meitner Elza kisasszonyok, valamint Adler Tivadar, Harmos Károly, Kozma Nándor, Meitner Artur, Dezső és Lajos buzdokoltok. A jelenvolt hölgyek névsora: Adler Margit, Buchs-baum Olga, Blumenfeld Margit, Bűcher Klári, Czinn Lilike, Barber Rózsi, Deutsch Klári, Freund Frida, Frank Klári, Honig Magda, Kovács Micike, Kozma Nóra és Margit, Hecht Ilonka és Edith, Kelenfi Klementin, Klein Jolán, Leikovits Margit, Melion Irén, Meitner Elza, Mandeló Erzsike, Nagy Micike, Reményi Margit, Roger Ella, Réty Katica, Rigócz Mariska, Stark Lilly, Schön Margit, Szalay Pirike és Sárika, Sik Imi, Schlesinger Ika és Vilma, Verber Olga és Alice, Weisz Regina, Walter Juliska.

— **Gyanus idegen.** Tegnap este a keleti pályá-udvaron a rendőrség letartóztatott egy gyanus visel-kedésű embert. Bevitték a főkapitányságra, ahol házi táskájában nagy összeget érszereket találtak. A rosszul ütözött ember azt mondta, hogy Kis Jánosnak hívják és miskolci ékszerész. Ma, hosszas vallatás után megmondotta, hogy Baksi Sándor a neve. Abanj-Torna megyében született, Baksa község-ben, a karjába 1868. április 17. dátum van égetve, amelyről azt mondja, hogy születésének a napja. Az ügyben Eperjessy rendőrfogalmazó vezető a vizsgálá-tal, amely főleg arra irányul, hogy Baksi honnan sze-rezte az ékszereket. Addig a rendőrség fogva tartja.

— **Az amerikai hőség.** Newyorkból táviratozzák: Tegnap ismét óriás hőség kezdődött. Valamennyi unió-államból a hőség rendkívüli emelkedését jelentik. Csikágóban tegnap 102 Fahrenheit fokot mutatott a hőmérő árnyékban, sőt más államokból 107 Fahren-heit fokot jelentenek. Tegnap háromszáz ember meg-betegedett napszúrás következtében.

— **Tűz.** Bodrog-Olasiban a napokban nagy tűz volt. 17 ház, melléképületeivel együtt leégett. Azt hiszik, hogy a tűznek gyújtogatás az oka, mert rövid idő óta most másodsor pusztított a tűz a községben.

— **Bojkott az angol ipar ellen.** Néhány hónap-al elszelődött T. de Cock Buning holland ezredes mozgalmat indított, hogy Európa népei úgy torolják meg Angliának a déliatrikai köztársaságok ellen viselt író hadjárát, hogy ne vásároljanak a háború tartama alatt angol iparcikkeket. A megindított mozgalomnak ma már nagy eredményei vannak, s ez inkább megviseli Angliát, mint a boer háború, mert — míg a háborút akár tíz évig is kibírja Anglia, addig az ipara ellen sikeresen folytatott bojkottot még két esztendőig sem. Az európai boerbarát mozgom eddig Német-, Francia-, Orosz-, Spanyolországban mutat fel nagy sikereket, amennyiben az angol iparcikkeket bevitelle egyszerűen megosapant. A mozgalom most ért el hozzánk is, s a magyar boerbarátok felhívást intéznek a magyar közönséghez, hogy csatlakozzanak ehhez a mozgalomhoz.

— **Halálozás.** Osv. Janisch József, az országos nőképzőegyesület igazgatójának temetése ma délután 4 órakor ment végbe az egyesület zölda-utcai intézetéből. A temetésen résztvett az országos nőképzőegyesület választmányja, tanári kara, a Betesda-kórház apóronói, anyák, leányok és unokák, kik mind növendékei voltak a jó öreg Janisch mamának. A temetési szertartást Koréh András reormatus lelkész végezte, megható, szép beszédben bucsuztatván el a halottat. Utána Vámosy Mihály mondott gyászbeszédet, melyben Janischné tevékenységéről emlékezett meg. A koporsót négylovas gyászkocsin vitték ki a Kerepesi-ut melletti sírkertbe, hol Mayerháy Károly lelkész még egyszer röviden elbucszattta a halottat és ezután behatolták a koporsót.

— **Elárverezett birtok.** Schweiger József volt nagyhalmgyi birtokos 18.000 holdnyi birtokát 700.000 korona adóssággért ma elárverezték. A birtokot egy konzorcium 510.000 koronáért vette meg ipartelepek létesítésére.

— **Áldozatok.** A Leipziger Bank bukásának epizódjaiból még egyre kívánunk egyes megható, vagy megrázó esetek. Egy Grunwald nevű özvegyasszony-nal, aki ötven esztendőig egy kis boltocskában tekintélyes vagyont gyűjtött Liposében, megessett, hogy a pénzét a lakásából ellopták. A tolvaj, s vele együtt a pénz megkerült szerencsésen. Az özvegy okult a kellemetlenségen, s nem bizta többé vagyonát egy rozoga szekrényre, hanem elvitte biztos helyre, egy bankba. Ez a bank a Leipziger Bank volt, amely kevéssel azután megbukott. S az özvegy pénze ezzel végképpen elveszett.

A Rügen-szigeten lévő Lohme-fürdőhelyen egy vendég, aki kuráját tartotta, hírt kapott a Leipziger Bank bukásáról. Erősen érdekelve volt a bank-nál, azért úgy kétségbeesett, hogy golyót röpített az agyába. Nem marad életben.

— **A karkovi bankbukás.** Karkovból jelentik: A karkovi agrárbank részvényesei mai közgyűlésükön elhatározták, hogy a volt igazgatóság és felügyelőbizottság tagjai ellen megindítják a büntető eljárást.

— **A Rókus betegek.** Pár nap óta három olyan betegét ápolnak a Rókus-kórházban, akiknek állapota érdeklő a közönséget. Az egyik Lamotte Vilmos, az Egyesült Fővárosi Takarékpénztár volt pénztárnoka, akit megoperáltak s állapota azóta folyton javul, úgy hogy túl van a veszélyen s az orvosok biznak a teljes felgyógyulásában. — A másik két beteg a Schön-Somlyó testvérpár, akik tegnapelőtt kíséreltek meg öngyilkosságot. Ok is túl vannak minden veszedelmén. Schön Miksa sebei szépen gyógyulnak. Nővérének, Schön Ilkának is teljesen kielégítő az állapota. Mellében olyan helyen van a golyó, ahonnan nem kell kivenni. Így operálni sem kell, s valószínű, hogy 8–10 nap alatt teljesen felgyógyulnak.

— **Tífuszjárvány.** Az aradmegyei Ó-Szt. Anna községben az ideén is úgy, mint múlt évben járvány-szerűen lépett fel a hasztífusz. Rövid idő alatt 158 tífusz-esetet jelentettek be. A hatóság, látva a járvány íjesztő terjedését, sürgős orvoslást kért a megyétől. A megye közigazgatási bizottsága egy ártézi kut sürgős felállítására kötelezte a községet.

— **Villámcsapás egy villamos kocsiba.** Ma délután két óra után egy kis zivatar vonult el a főváros fölött. Dörgött az ég s villámolt erősen s e közben a villám a budai Fő-téren haladó 517-es számú villamos vasuti kocsiba besapott. Ezer szerencse, hogy a kocsiban senki semült a veszedelem pillanatában; a kocsivezető és a kálauz pedig hirtelenben leugrottak a kocsióról, amelyet a villám felgyújtott. A kocsit elégett, mielőtt elolhatták volna.

— **A körörcsokért.** A veszprémmegyei orvosok szövetsége dr. Vadnay Szilárd tiszti főorvos elnöklete alatt e hó 9-én tartotta évi közgyűlést Veszprém-ben. A közgyűlésen elhatározták, hogy a körörcsok anyagi helyzetének javítására mozgalmat indítanak. A gyűlésen a vármegye csaknem minden orvosa jelen volt.

— **Nagy tűz Péterváron.** Az orosz főváros Nava nevű városrészében tegnap harminc ház leégett. A kár körülbelül 150.000 rubel.

— **A kis életmentő.** A német császárnak — régi dolog — ezér és ezér dologra terjed ki a figyelmé. A napokban a borszlói főreáliskola egyik tanárának, Hoffernek a családja Sellinben csónakázni ment. A kirándulás katasztrófával végződött. A csónak felborult, Hoffer né a vízbe veszett, két kis fia pedig a hullámokkal küzdött. Az egyik már-már oda veszett volna, de arra tizenkét esztendőös bátyja saját életének a kockázatásával segítségére sietett és szerencsésen ki is mentette. Vilmos császár értesülvén az esetről, meghagyta, hogy a derék kis fiu az egész iskola előtt dicséretet kapjon. Később pedig, ha majd nagyobb lesz, megkapja a mentő-medáltát.

— **Életunt őrmester.** Hazeuórl Vi mos, a debreceni Vilmos huszárkórvógyógyász őrmestere morfiúmot vett be, amiólt kilenc órai szenvedés után meghalt. Már tizenöt éve volt a Vilmos-huszárkó szolgálatában. Hétfő reggel négy órakor vette be a mérget, azután bement feleségéhez és megmondta neki, hogy ő már csak pár óráig él, viselje jól gondját a gyermeküknek. Az asszony orvosokért szaladt, de már azok sem segíthettek az őrmesteren. Hátrahagyott leveleiben öngyilkosságának okáról nem tesz említést, de ismerősei azt hiszik, hogy a sok adóssága kergette a háába.

— **Elásvót kincsek.** Gyukity Menyhért felsőszentiváni parasztagdát nemrég egy uriformájú ember látogatta meg és azt mesélte, hogy ő megálmodta, hogy a Gyukity gazda kertjében hatvankilenc ezer forint értékű aranypérez van elásva. A pénz kiásásához más nem foghat, mint ő, de mielőtt hozzáfogna a munkához, menjen Gyukity a bikityi országuton levő keresztelhez és mondjon el kilenc Miatyánkot, a felesége pedig zárkózzék be a szobába, függönyözze azt jól el és tizenyolc Miatyánkot mondjon. A jámbor parasztok híven jártak el az utasításhoz képest. Amíg az együgyű há-aszár buzgón imádkozott, addig a család, akit Littyay Lászlónak hívnak, elásvót a földbe egy játékaranyakkal megtelt kántát. Legfőltűl azonban tödét tett és a földre elhelyezett egy vadonatúj csillogó huszkoronást. Mikor már vége volt a Gyukityék imádságának, Littyay sok hókusz-pókusz között kiemelte az aranyat. Aztán odaadta a jó huszkoronás aranyat, hogy azért szolgál-tassanak egy misét. A pap persze minden szó nélkül elfogadta a jó pénzt. Aztán meghagyta Littyay, hogy erről a dologról tíz napig senkinek se szójának, az aranyakat az ágy alatt a földbe ássák, a tíz nap alatt minden nap és éjjel pont tizenkét ókor egy-egy Miatyánkot mondjanak. A hirtelen megzavagodott atyafiak Littyaynak 50 forintot adtak, de Littyay még három izben csalt ki kisebb-nagyobb összeget. Szigorúan meghagyta azonban, hogy ne adjanak neki a talált pénzből, mert akkor nem lesz hozzá szerencsésük. Littyay nem elégedett meg egy áldozattal, hanem elment Vidákovics Jánoshoz is ugyanazzal a mesével. Vidákovics azonban nem bizonyult olyan jó baleknek, mert jelentést tett az egész ügyről a szentiváni rendőrségnek. A rendőrök elfogták úgy Littyayt, mint két cinkostársát, Pánosics Márkó és Hódos szentiváni főkeguzok személyében. Hódosnak és Pánosicsnak az volt a dolguk, hogy kikeressék a bárgyubb parasztoakat és amíg az álomlátó áldozatai imádkoztak, addig ők csempésztek be a kincses kántát.

— **Egy munkás bosszúja.** Csongrádon polgári leányiskolát építenek s az építkezés körül a minap szerencsétlenség történt. Az állványok egy része összeomlott s hat munkás megsebesült. Végzetessé nem vált a szerencsétlenség, de nem is róható fel ez utal a hanyag építkezés számlájára, amennyiben a vizsgálat megíró eredményre vezetett. Csaknem bizonyos már, hogy egy elbocsátott munkás bosszújáról van szó. Ez a munkás kiszédett néhány kapcsot, amely a gerendákat összetartotta és így dőlt össze az állvány.

— **Rendőri hírek.** Kovacsócs József szobafestő tegnap a Nelelejt-utca 53-ik számú házban egyik barátja öszeszurkálta, Kovacsócsot a mentők vitték kórházba. — Gudman Ferenc kázánfűtő a minap az Üllői-ut 107-ik szám alatt lévő lakásán jóbe löte magát. Az István-kórházba vitték, ahol tegnap kiszendvedett. — A rendőrség tegnap két fűbevalót tolvaj-nót tartóztatott le. Az egyik Johann Ervái oseléd, aki Bedecs Sándor gyümölcsárús és Král Jánosné kis leányának a fűbevalót lopta ki. A másik Zsigár Borbála, a fővárosból kitűltött napszámosnő, aki Pintér Béláné kis leánya fűbevalót vette ki a fűbevalót.

— **Cigányzene a Telefon Hírmondóban.** Estén-kinti cigányzene közvetítésével kellemes szórakozást nyújt előzetőinek a Telefon Hírmondó. Nyolc órakor megszólal a Hírmondó rádiója s ki sem mozdulva otthonról, pompás cigányzenákat hallhatunk az abnonnsek egészen 11 óráig. E cigányzene átvitelt az Emke-kávéházból közvetíti a Telefon Hírmondó, ahol Zöldy Marci handája játszik. E zenévtivel azonban megszaktált szened 8 óra 15 perckor, mikor a külföldi tözszedárlatok olvasztja fel a beszélő uság és fél 10—10 óráig, midőn az est folyamán érkezett legújabb hírek felolvasása van napirenden.

(x) **Osus és kösvény ellen elismert legkifutóbb szer a Zoltán-féle kenés.** Ára 2 korona. Zoltán Béla gyógytárában, Budapest V., Sétáret-utca és Szabadságtér sarkán.

(x) **Uj! Crème sans graisse.** Pár nap alatt minden arcot fehérré és gyengédde varázsol. Ára 1 kor, 20 fillér. Főraktár: dr. Kovács Ernő gyógytára, Budapest, Gyár-utca 17.

(x) **A legelegánsabb nyakkendő.** darabja 15 krajcár, megtekinthető Kertész Pál kirakatában Kerepesi-ut 44. a Népszínház szemben.

Tanitónók.

— Két válasz. —

Budapest, július 11.

A Délmagyarországi Tanítóegylet dettai közgyűlésén Schindelmann Laura kisasszony a tanitónók hatásköréről beszélt és — mint ezt már jelentettük — fölvelette a kérdést, hogy: miért nem neveznek ki a leányiskolák élére igazgatónókat. A tanfelügyelőségbe segédintanfelügyelőnő és miért nincs a közoktatásügyi minisztériumban nő, aki a leányiskolák elvi dolgainak intézését irányítja? Az érdekes beszédet a Budapesti Napló vasárnapj számában méltatta. Erre a cikkünkre két választ kaptunk, az egyiket Schindelmann Laura kisasszony írta. Mind a két választ alább adjuk teljes terjedelmében, mert jelentős kérdést érintenek ezek a vélemények.

I.

Kár volt a K. jegyű cikk írójának ott folytatni, ahol én — engedje meg e szerénytelenséget — nagyon logikusan végeztem. Lehetetlen, hogy a cikkíró ne tudná, hogy a miniszteri állás — politikai állás, és hogy közoktatási miniszter első sorban nem azért lesz valaki, mert kitűnő paedagogus, hanem azért, mert politikai téren kiváló. Így hát az igen tisztelt férfitanítóól sem lesz soha addig közoktatási miniszter, amíg az abe-t tanítja. Különbön elég sajnós, hogy eddig, tudtommal, Magyarországon még nem volt rá eset, hogy tanitóból lett volna valaki kultuszminiszter. Itt hát koncesszióról szó sem lehet.

Bevallom őszintén, hogy amily jogosnak tartom, hogy a nő a nőnevelést az egész vonalon kezébe vegye és vezesse, a nélkül, hogy ezzel növecsége szenvedjen, épp oly nőietlennek sőt helytelennek tartom a nőt a politikai téren, mert a nő konzervatív politikát követ. Osupán ez okból álltam meg hát a miniszter előszobájában. Íme lássa be a cikkíró, kár volt ott folytatni a beszédem, hol én oly jól végeztem. Ami a hivatalos felelősséget illeti, ebben is nagyon téves a véleménye, mert a legnagyobb felelősség éppen a legalsóbb fokot, a végrehajtó közegeket terheli. Hogy világosabb legyek, például katonákat említem fel, hol az ezredesnek szánt orrot bizonyára a káplár fogja hordani!

Hogy mily paedagogusra vallanak e szavak: „gyanakodva, féltékenyen, grombán kell vigyázni az oktatásban vezető elemekre,” nem szükséges mondanom, de azt mégis árulom, hogy mikor e szavakat olvastam, a Szultán című operett ama tipikus basájának a képe lebegett előttem, ki ostorral kezében e szavakkal akarja alattvalóit fegyelmezni: Reszkess Európa! s mint a basán, úgy az ellenvetésen is jóízűt nevetem. A szászoké való fellépésre nézem sajnálom, de nem ígérhetem meg, hogy ezt nem teszsem többé. A nőkérdés ügyében talán mások is feiszólalok, mert azt tartom, ez első sorban bennünket, nőket illet meg, sőt mi több, még a férfitanítók dolgába is annyiban kívánok beleavatkozni, hogy felhívom a kultuszminiszter ur figyelmét arra a nem megvetendő eszmére, nem volna-e jó, ha némely tanító — ki erre különösen rászolgál — mielőtt nyilvános állást foglalna el, egy-két évet uri családoknál nevelősködnék, hogy az oly sok esetben hiányos társaságbeli műveltséget is elsajátítsa, mely nélkül ma már tanító nem képelek. Lehet női logika: hogy kevesebbet árt bármily pályán egy fokkal kevesebb tudomány ember jó modorral és műveltséggel, mint egy fokkal több tudomány, társadalmi műveltség nélkül. Ez az én speciális megfigyelésemnek a következménye.

Végül az igen tisztelt cikkíró biztosítom, hogy nem nehezelek rá, sőt mondhatom, örülök az adott alkalomnak, hogy felvilágosíthattam. Miért is béke velünk és nyaraljunk nyugodtan, békecségen.

Schindelmann Laura.

II.

Ha én most Schindelmann kisasszonnyal egy asztalnál ülök, nem hagytnam nyugton, hogy ő válasszon indítványa plátatására. De mivel én nem parancsolhatok Schindelmann kisasszonnyak, hát válaszolok én egy pár szóval. Mindenekelőtt azt kérdem, ha asszony, ha leány lehet királynő, császárnő, miért ne lehessen miniszter is? Kevesebb a kötelessége, kisebb a felelőssége talán a királynőnek? A királyné születik, azt szokták mondani — épp úgy, mint a király — akár van talentuma, vagy se, uralkodik élet, halál felett, határoz milliók sorsa felett, háboruba küld, megment és elítél és mindezt, mert férfinar-

Jadék nem vala a dinasztában, ellenben a miniszter-séghez talantum kell. Es bizonyos-e, hogy ha az asz-szonyt ugy nevelik és tanítják, mint a férfit, hogy nem-e akad közöttük, akiben van annyi talantum, mint egy zseniális miniszterben? Olyan nagyon sok a zse-niális miniszter?

Persze, egy kissé szokatlan a dolog, de olvas-hatunk olyan királynőkről és császárnőkről, akikben több uralkodói tehetség volt, mint akárhány ural-kodóban.

Kérem, ne féltsék oly nagyon az asszonyokat a „legsúlyosabb kötelességek tüskéitől.” — Megmutatja az élet annak, aki látni akar, hogy nagyon sok asz-szony vállain oly „súlyos kötelességek tüskéi” ne-hezednek, hogy jó csomó térfinak is sok volna egy-szerre. Es ne ijedjenek meg, a legtöbb asszony ugyis jobban szeretne miniszterné, mint miniszternek lenni.

F. M.

NYÁRI ÉLET.

Csak ide Pest mellé...

— Jelenet. —

(Kicsiny, de poros falu Pest környékén. Délután. A vasúti állomáson tolong a várakozók tömege. Nagy meleg. A vonat berobog.)

A konduktor: Bikity-Tücskös! Egy perc!

A nyaraló: Azonnal, előbb leszállomunk.

(A kupaiban ülő alsós kompániához fordul): Magá-nak fizetek hatvanhárom krajcárt, magának tizenkettőt és magától jön nekem egy forint.

A másik: Hogyan jön magának egy forint?

A nyaraló (főlnnyel): Hát az a kasszarekontra?

A másik: Hogyan? Hát kasszakontrával játszot-lunk? Ezt nem is tudtam. (Fizet.)

A nyaraló: Előbb kellett volna erre gondolni. (Beszélteli a pénzt és leszáll.)

Az állomásfőnök (nyalka, huszárformájú egyenruhá-ban, bricsesz-nadrágban): Gyerünk, gyerünk.

A konduktor: Trará!

(A vonat elindul.)

A nyaraló: Pista, nem megy el a mozdonytól?

A felesége: Pista, te neveletlen kölyök!

(Elrántják Pistát a mozdony mellől és mind a ketten pofozni kezdik.)

Pista: Ezért a papa Pesten is maradhatott volna.

(A vonat a távozás robotog.)

A nyaraló: Borzasztó meleg volt Pesten.

A felesége: Hát még itt!

A nyaraló: Pedig vannak fák. Mi az ujság?

A felesége: Semmi különös. A sváb megint vizet kevert a tejbe. Az ablakon bedobtak egy követ és amikor erre kikiabáltam, a bírő bekiabált, hogy majd megintatja ő a pestieket. Vigyázz, jönnék a tehének. (Féltreállnak.)

A nyaraló: Pista, nem megy el a tehéntől?

A felesége: Pista, te neveletlen kölyök!

(Elrántják Pistát és pofozni kezdik.)

A nyaraló (szivarra akar gyújtani.)

A felesége: Most nem szabad dohányozni. Ma kidobolták, hogy nem szabad szivarozni az uton.

A nyaraló: Miért?

A felesége: Mert a parasztek most behordták a szalmát és olyan nagy dombokat raktak belőle.

A nyaraló: Milyen szalmát?

A felesége: Azt a szalmát, amin a buza nő. Hogy is hívják azt a hosszut, aminek a végén egy olyan buzaűrt van?

A nyaraló (kis habozás után): Kalász.

A felesége: Igen. Hát az csupa olyan kalászból van és ha az meggyul, leég a falu.

A nyaraló (őszinte óhajjal): Es ha leég a fa' u! — Mít csináltakot egész nap?

A felesége: Reggel jött a Lujza néni Pestről és ebédre kijött a Lajos. A két óra husz perccsel jött Pepi és Kálmán. Bioskéről átjött kocsin a dr. Wald-burg, és uszonárra kijöttek a Ráczék.

A nyaraló: Szóval, most hányan vannak?

A felesége: Én nem tudom. Mindenik szobában alszik vagy három és az urak ingujban ebédelték. Szép kis hecc. Vigyázz, jönnék a disznók. (Féltre-állnak.)

A nyaraló: Pista, nem megy el a malactól?

A felesége: Pista, te neveletlen kölyök!

(Elrántják, megpofozzák.)

A nyaraló: Más ujság nincs?

A felesége: De igen. A sváb beköltözött az egyik szobánkba. Azt mondja, hogy azt nem adta ki. És a sárga cipőt nem akarja tisztítani.

A nyaraló: Borzasztó.

A felesége: Folyton gorombáskodik. Mindig mondtam, hogy nem kellett volna előre kifizetni. Így jár az ember, ha becsületet.

(Közelednek a házhoz.)

A nyaraló: Mi ez? Az udvaron kártyáznak? Kik azok?

A felesége: A vendégek. Lujza itt is akar aludni. Ugy-e megmondtam? Ugy-e akartam Erdélybe menni? Persze te folyton azt mondat: „Csak ide Pest mellé...” Most itt vagy Pest mellett!

(A szomszédban meggyullad egy szalmakazal.)

A nyaraló: Pista, nem megy el a tüztől?

A felesége: Pista, te neveletlen kölyök! (Elr. Pof.)

—o.—

FŐVÁROS.

(*) **Főrangú háziurak.** Aki házat épít, annak sok ügyes-bajos dolga akad. Különösen a fővárosban, ahol sok torturának votik alá a sze-gény háziurakat. Ha azután akármilyen nagy ur is, aki a házat építteti, csak meg kell szenvednie azért a gyönyörért, hogy szép, új házat kap. Különösen a sok illetékel bántják a háziurakat. Ugy az állam, mint a főváros megköveteli a maga díjait és illetékeit mindenkitől. A leg-felsőbb alapítványokból most épül kigyó-téri palotának telekvételára után is kivette az állam a maga négy és háromnegyedszázalékos. vagyon-átruházási illetékét s ugyanezt tette Klotild főher-cegnő eskü-uti két palotájával is. De miután a telekadó a közmunkatanács volt, tehát maga a kincstár, a négy és háromnegyedszázalékos ille-téknek ugy ő felsége, mint Klotild főhercegnő csak a felét fizették. A fővárosnak ellenben joga van egyszázalékos átíratási díj szedésére s ezt a város ki is vetette ugy ő felségére, mint Klotild főhercegnőre. E címen a legfelsőbb alapítványok körülbelül 17.000. Klotild főhercegnőnek pedig 25.000 koronát kell fizetnie. Azonban a császári és királyi ház javainak kormányzója, Kertek lovag a főváros átíratási díjának kivetése ellen felebbezést adott be a tanáshoz, azon a címen, hogy a fővárosi átíratási díj csak járulka a kincstári vagyonátruházási illetéknek s miután a legfelsőbb alapítvány csak felét fizette a kincstári illetéknek, a város is csak a felét köv-elheti az átíratási díjnak. — A tanács nem fo-gadta el az érvelést s a császári és királyi ház javainak kormányzóját kérelmével elutasította, azzal a megokolással, hogy a fővárosi átíratási díj nem járulka a kincstári vagyonátruházási illetéknek s ettől teljesen függetlenül az egész vételár egy százalékában szabadon ki. Kertek lovag e határozatban nem nyugodott meg s azt megfelebbezte a közigazgatási bírósághoz. Klotild főhercegnő, aki már befizette a város pénztárába az egész 25.000 koronás átíratási díjat, ugyanazon a címen, amelyen a király javainak kormányzója, visszaköveteli a befizetett díj felét. A tanács azonban az a kérelmet is vissza fogja utasítani, a pénzügyi osztály legalább ezt javasolja. Nincs kétség benne, hogy a közigazgatási bíróság meg fogja változtatni a tanács határozatát, mert a közigazgatási bíróság már több ízben, konkrét esetek alkalmából kimondotta, hogy a fővárosi átíratási díj csak járulka a kincstári vagyon-átruházási illetéknek.

(*) **Trachoma a Lipótvárosban.** A székesfőváros kerületei most adták be a polgármesterhez véle-ményes jelentéseket a közigazgatásnak mult félsz-tendei menetéről. Különösen érdekes az ötödik kerület jelentésének az a része, amely a Lipótváros köz-egészségügyi állapotával foglalkozik. E szerint a ke-rületben a trachoma esetekinek száma az elmúlt félsz-tendőben száz százalékkal nagyobb, mint a mult év első felében. Ez a betegség leginkább a munkások közül szedi áldo-zatait és gyógykezelését a legszigorubb elkülönítés mellett kellene végrehajtani.

A jelentés azonban azon panaszkodik, hogy a fővárosi kórházakban nem veszik föl ezeket a be-tegeket a kórházak zsutoltsága miatt és így ambu-lanter kell őket gyógykezelnie, a miáltal csak szerte hurokolták az a fertőző bajt. Az 1898. évi XXX törvény-cikk 9-ik szakasza szerint az ilyen betegek gyógy-kezelése az államkincstár terhel. A jelentés szerint azonban a trachoma meggyógyására itt a fővárosban mit sem tesznek. Az által pedig, hogy az államkincstár ezen költségeket csak az esetre téríti vissza, ha az ápolásban vagy táppénzben való részesítés előzetes hatósági megbízásból történ, egyenesen előmozdítja a trachoma tova terjedését. Az ötödik kerületi előjáró-ság, mint elsőfoku közegészségügyi hatóság a baj orvoslására azt javasolja, keresse meg a főváros a belügyminisztert, hogy az ilyen költségek visszatér-ítésére ne követeljen hatósági megbízást, amennyiben pedig ez teljesíthető nem volna, intézkedjék körren-delettel, hogy ezt az okmányt ne a beteg legyen kö-telek megszerezni, hanem vagy a kórház gondnok-sága vagy az illető betegsegítő pénztár, ahol a beteg táppénze kifizetendő.

(*) **A budapest-rákospalota villamos terület használata.** A kereskedelmi miniszter leirt a székes-fővárosba, hogy a budapest-rákospalotai villamos vasutalt kötött terület-használati szerződés egyes ré-szeiben nem telet meg az eddig követett elveknek s a tényleges helyzetnek. Minthogy ezenkívül a nem

székesfővárosi igénybe vett területek jogviszonyai nincsenek rendezve, a miniszter az összes kérdések összhangozatala végett szeptember 16-án az ér-de-keltekkel tárgyalást tart.

(*) **A gyárak övezete.** A IX. kerületi válaszmány előterjesztésben kérte, hogy az építésügyi szá-bályzat ama szakasza, amelyek az egészségügy ártal-mas gyárak övezetét megállapítják, módosítsassanak, mert a Ferencváros már annyira kiépült, hogy az ily gyárakkal való telepítésre közegészségügyi szempon-tokból nem tűrhető többé. Kéri, hogy vagy az egész Ferencváros, vagy legalább a külső Soroksári-ut vétesse ki ebből az övezetből. A tanács mai ülésé-ben hozzájárult ahhoz, hogy az övezet ugy redukál-tassék, hogy a pesti oldalon a soroksári Duna-ágra, a Gubacsi dűlő, a Lóverseny-tér, a Czegléd-ut, Bihari-ut és Horog-utca közt levő részen, a budai oldalon pedig az összekötő vasúti hidig terjedő részen ne lehessen a jövőben büzös gyárakat építeni.

(*) **A budai szemétfuvarozás.** A tanács elhatá-rozta, hogy a budai szemétfuvarozás házi kezelésbe vétele 1901. november hó elsején történjék.

SZÍNHÁZ. ZENE.

** **Csillag Teréz Budán.** Egy öt szavas mondat reoitálása után percekig tapsolt ma este a budai szin-kör közönsége. Az öt szót (Ne merjen rólam rosszat gondolni!) Szentirmayné mondja *A dolovai nőb leánya* harmadik felvonásában, de ezt az öt szót csak *Csillag* Teréz tudja elmondani parancsolással és kérséssel, energiával és ellágyulással, gazdag skálájának pazar színeivel. Tehetségének minden oldala megosillan en-nek az előkelő és nemes művésznőnek, amint belép a színpadra és beszélni kezd zámococ egyszerűség-gel, közvetlenséggel és keresetlen érzéssel. Ennek a tónusnak nagy a népszerűsége, ma is zsutoltság tel-i ház közzöntötte tapsall *Csillag* Teréz asszonyt budai vendéglátója első estéjén. És megújult a taps zaja, valahányszor a művésznő jelenése véget ért. Szóval kedves, szép estéje volt ma a Fővárosi Nyári Szin-házban. A szinkör sajtó erői tisztességesek voltak. Vilma személyesítője még nagyon jó is. Ellenben a másik vendég igen rossz. (h.)

** **Poszonyi mizériák.** A félhivatalos *Or-szágygyűlési Értesítő* ma ezt a poszonyi táviratot közli:

Relle Iván színigazgató folyamodott a városi színügyi bizottsághoz, hogy tekintettel a magyar színlelőadások rossz látogatottságára, mentseik fel nyárára attól, hogy másodnapoként magyarul játszssek és bízzák a magyar előadások tartását az ő belátására. A színügyi bizottság illetékelen-ment jelentette ki magát ebben a kérdésben és megbizta a polgármestert, hogy ezt az ügyet mi-előbb rendkívüli közgyűlés elé vigye.

Relle igazgató e legujabb szándéka már a poszonyi színezet dualizmusának is megosonki-tása. A szükösen mért magyar szót akarja meg-dézsálni újabb redukciónal és a német előadások ismételt térdhódításával. Ezt nem lehet meg-engedni.

** **Fővárosi Nyári Színház.** A Fővárosi Nyári Színházban holnap, pénteken *Csillag* Teréz vendég-felléptével *Hevesi József* és *Helényi* idillikus darabja, *A Négy évszak* kerül színpadra, mely a Nemzeti Színház-ban annak idején nagy sikert aratott. A művésznő négy különböző kora alakot személyesít a darabban. Partnere *Pethes Imre* lesz, a többi szerepet Horváth Paula, Havasi Szidi, Krémerné, Klenovits, Pázmán, Farkas, Bereng és Gallo játszsák.

** **Az új szezon Párisban.** A francia színpadi szerzők szorgalmasan dolgoznak s közöttük is talán a legszorgalmasabb *Catulle Mendès*. Elsőször is javában készül *A karmelita nő* című opera előadására, amelyet Raynoldo Hahn komponált s amely a jövő szezonban az Opera Comiqueben kerül színpadra. A libretto XIV. Lajos és La Vallière asszony szerelmi történetét tárgyalja. Most fejezi be Szent Teréz című verses darabját Sarah Bernhardt számára, írja továbbá a Fiametta királynő szövegkönyvét Xavier Leroux szá-mára, aki ugyancsak az Opera Comiqueba pályázik dá-müvével. *Catulle Mendès* még egy operaszövegrel is foglalkozik. A csillagok fiával, s ezt Camillo Erlanger zenésíti s a pyrenei hegység közt való nyaralása köz-ben egy ötfeleponos buffo-dramát ír versben Glatigny cím alatt. — *Maurice Dornay* a Comédie Française számára egy négyfelvonásos drámát fejezett be, a *Gymnase* számára egy öt elvonásos darabon dolgozik. Az újévi ajándékok cím alatt. — *Pierre Wolf* Rejane számára fejez be éppen egy vigjátékot s a művésznő ebben a darabban mint énekeső is szerepel majd, azután a Variété számára *A talusi piébanos* cím alatt ír darabot. — A pánsi színházdirektorok is javában készülnek az új szezonra. *André Lénka* a Bouffes-Parisiens fiatal direktora tizenhét ujdonságot hirdet, azonkívül naponkint öt óraker délután is akar elő-adásokat tartani, amikor is kisebb zenei és drámai ujdonságokat akar bemutatni. Kis hangversenyek, opera- vagy drámai előadások, némajátékok, balleték és felolvasások lesznek ezek a főelőadások előtt. Az bi-zonyos, hogy mindehhez erős szervezet és buzgóság kell, ami ugy látszik megvan a fiatal direktorban.

A szinpad kiállításáról.

— A darabok felszerelési költségei. — Premier-hajcsa. — Mesterséges deficit. — Az operette csodje. — A meiningeni herceg mint igazgató. — Az igazság a szinpadon. — Szinpad reform. —

Irta: **Dr. Szécsényi Ferenc.**

III.

A dologi kiadások tételében a darabok felszerelési költségei rendszerint aránytalanul nagy összegekkel szerepelnek. Ehhez még több fatális körülmény járul, kinos ok- és okozatképpen. A színházi közönségnek a mostoha anyagi állapotok folytán, számban és tehetségben való megcsappanása a színházakat éles — néha inkább élelmes, mint épületes — versengésre kényszeríti, mely leginkább az új darabok hajszolásában, a bemutató-előadások képtelenül sürű egymásutánjában jelentkezik. E tekintetben attól, hogy ez a semmi-képp sem méltó, fárasztó és elfásító hajcsa a művészi készütséget rovására történik, másrészt még az aránylag sikeres daraboknál is lehetetlenné teszi a kiállítási költségek természetes megtérülését.

Ugyancsak ne tévesztjük szem elől a sajátos helyi viszonyokat, amikor igazolós összehasonlításként a külföldi állapotokat emlegetjük, például a „Cyrano de Bergerac” közel 150.000 frankra rugó kiállítási költségeit, melyeket a darabnak több mint 500 egy-folytában való előadása törlesztett, ne állítsuk szembe azzal az 1000 korona „külön ruházati járuléka”-kal, mely az évenként közel 45.000 koronával dotált primadonnának minden egyes bemutató előadáshoz szerződéssel van biztosítva és mely egy-egy aránylag nem is túlságos fényűző kiállított darab 20–25.000 koronás külön felszerelési költségeivel együtt a mesterséges deficit előrelátott, de bizonyos tekintetben kényszerű forrását képezi.

Sajnos jellemző, hogy például Bécsben csak a legutóbbi időben a határtalan szinpad fényűzésnek két, százados virágzásban állott nagy színházon kívül egy egész, különben életerős műfaj, az operette, esett áldozatul. Párisban is csak e napokban zárták be, ugyanazon bevallott okból, a legrégibb operetteszínházat.

Amde, amint említettem, igazságtalanul járna el az, aki a szinpad iyetlen hanyatlásának végső okait a meiningeniek által inaugurált reformokban keresné. Ezek idővösen hatottak mindenütt, ahol bíráló tudás és mérséklet az új irány élettelen fájáról le tudták nyerni a fagyuhajtásokat.

Nem szabad feledni, hogy a meiningeniek művészi elvei a drámai előadásban a költő művének, mint minden egyébre néve döntő tényezőnek, adtak elsőséget, — e mellett az élettelen, egységes összejáratot tekintve a drámai előadás végcéljává. A külsőségeknek a két előbbi főfaktor közé eső értékeit pedig mindenkor csak mint jellemző segédesszközök felhasználási szerepelt, időnek és helynek, tárgynak és hangulatnak mindenképpen megfelelően.

Azt sem szabad feledni, hogy a meiningeniek vendéglőadásai a magasabb értelemben vett művészeti különlegesség jellegével bírtak, amelynél néhány költői remekműnek kivételes alappozícióját betöltötték és ugyanakkor különös műgonddal s anyagi áldozatokkal való kiállítása által egy új irány ismertetéséről és propagálásáról volt szó. Tehát csemegéről inkább, mint mindennapi kenyérről.

A meiningeniek különös szerencséje volt, hogy hercegekben megtalálták azt a gondviselészerű művészi egyéniséget, aki nemcsak fejlett színházi érzékel, de magas irodalmi műveltséggel is tudta kijelölni, betartani és betartatni a szinpad reform új irányát.

György herceg nem volt a szó keservesen megszokott értelmében vett intendáns, nem volt afféle nagyuri dilettáns, aki — a kedvet a rátermettséggel tévesztve össze — önkinevezés útján új a képzelt szakértelméhez és a művészet terén keresi személyeinek s hatalmi vágyakozásainak kényelmes kielégítését.

Meiningen hercege idejekorán jutott ahhoz a hasznos belátáshoz, hogy a szinpad reformjának a vezetéseken kell kezdődnie. Belátta, hogy a műintézetne néve lehet díszes valami a frakk, vagy a diszruha szellőztetésére szánt reprezentáció és lehet nevezetes dolog a sok hivatalos, nagyképi írka-írkával járó adminisztráció, de a lényegét és a rendeltetést és a végcélit még sem ezekben, hanem azon a téren kell keresni, amelyen a szakértő igazgató tudatlan és okvetlenülkedő zaklatásoktól függetlenül valószínűleg megművészi szándékait.

Ebből a meggyőződésből kiindulva, György herceg nem tette meg magát fölösleges intendánsnak, hanem lett a maga igazgatója, aki bölcs választással szemelte ki hasonvívásu munkatársát Chronegkben, a kitűnő főrendezőben.

Az emberi és művészi önfegyelmének ezzel a példájával a hercegi szinpadigazgató annak az egyedül helyes elvnek adott kifejezést, hogy a szinpad

szellemét és egységét egyedül a színház lényeges vezetőjének kell képviselnie, aki, átháríthatlan felelősséggel teljes tudatában, az osztatlan hatalmat nem annyira a kinevezés tényéből és a fegyelem eszközeiből, hanem inkább a szakértelemadta tekintélyből meríti.

Ez a tekintély juttatta a meiningeni herceget ahhoz az erőhöz, ahhoz a lelkesedést gyújtó képességhez, melyet a magas születés, a rang és a vagyon minden nimbusza s hatalma aligha tudott volna neki megadni. És a hercegnek mindenképpől ilyen tekintélyre volt szüksége, hogy nagyszabású reformjait sikerrel megvalósíthassa.

A meiningeniek tehát éppenséggel nem tehetnek azért, hogy újításaik egy részének félremagyarázása a szinpad újabb reformját teszi szükségessé. Nem tehetnek a kifocamadott „kárpitos-dramaturgia” pazarló és értelmellen gazdálkodásaiért.

Ők sohasem hoztak színt Shakespeare-darabot csak a „látványosság” kedvéért. Ők rég belátták, hogy a klasszikus dráma nem a kiállítás esetleges „elmaradottsága” miatt, hanem leginkább azért vonzza oly kevéssé a modern közönséget, mert élettelen és szintelen előadásokban szokás azokat feltálatni, azzal az ingujjra vezetett nembánomással, amelyből csak a „hagyományosan” megrögzött hibákat jóváhagyó pongyolóság és gondolatsegényesség rí ki, de vajmi kevéssé látszik meg a folyton javító rendezés ötletessége, mely a műnek mind újabb szépségeit deríti fel a gondos tanulmányok mind mélyebb ható világánál.

Kevesebb premiére és gondosabb kiválasztás, — ennek a jelszónak következetes szem előtt tartásával válik lehetővé, hogy az ekként tovább műsoron maradó darabok megfelelő előkészítéséhez mindig meglegyen a kellő idő és a szükséges pénz.

Csak a szerepmonopoliumoknak, az előrefurakodó színész-virtuozitásnak és a művészi hivatás mesterségszerű hivatalnok-felfogásának gyökeres kiirtásával valósulhat meg az összejáték artisztikus olve ugy, ahogy azt a meiningeniek programja ideálként fölláította.

A meiningeniek félreértett verizmusa nem hirdetett mást, mint azt, hogy a igazság a szinpadon mindig csak látszólagos valami, aminthogy maga a szinpad is csak a látszat világa.

A szinpadnak nem az a feladata, hogy igaz legyen, hanem csak az, hogy igazként hasson. Ha például masszív butort kell a szinpadon bemutatni, nem kell okvetlenül olyan valóságosan tömör holmit odaállítani, melynek szállításához 25 munkás kell és egy félóra felvonásköz, — ha „berakott” butordarabokat akarunk szerepeltetni, a jóval olcsóbb és kezelhetőbb kasirozott tárgyak még hatásosabbak is lesznek, mint az ezeket elnyelő „valódiak”, — ha „gazdag” szalon van előírva, nem éppen szükséges, hogy a színész minden mozdulatával egy-egy muzeumi ritkaságot vagy mérégdrağa csecsebecsét lökjön fel vagy le a tulsufolt szinpadon, — ha diszkardra vagy sarkanyura van szükség, más is megteszi, mint az antikvárius pecsétes bizonyítványával és borsos számlájával igazolt, „hiteles” régiség stb.

A szinpad igaz hatásait mesterséges eszközökke hozza létre. A természetesség a szinpadon nem jelenti a valóság fotografikus hűségű visszaadását.

Joggal mondja Schiller:

„Der Schein soll nie die Wirklichkeit erreichen,
Und siegt Natur, so muss die Kunst entweichen.“

A szinpad természetesség nem egyéb, mint módosított valóság; a szinpad sajátos optikája és akusztikája szerint átalakított valóság; igazság és konvenció vegyülete.

Izléssel és találékonysággal lehet művészi jellegzetességet adni a szinpad külsőségeknél, és még pedig a nélkül, hogy végzetes pénzügyi kalamitásoknak tennők ki a színházat, a „káprázató kiállítás” kedvéért.

A szinpad próbák többsége jusson csak a darab szellemi tartalmának és a tulajdonképpeni színjátékának. Nem kell szabadkezet hagyni a dramaturgikus kárpitosoknak és az ó sok fontosabb dolgokra időt nem juttató, diszlet-, butor-, szönyeg-, jelmez-kollék-, világítási és egyéb, tudom is én, még mi mindenféle próbáknak.

Vége is Thália oltára templomban áll és nem raktárban.

A drámai és egyéb primadonnáknak sem kell szükségképpen olyan toillete-kiállításokat bemutatni, amelyek tartós utóhatása a hőlgyvilág álmétkodásában, de a hivatalos lap árverési rovatában is észlelhető.

Semmi köze a verizmushoz, ha a párisi közönség-tanácsos szobáját olyan ragyogó pompával állítják ki, hogy később a hercegi szalon számára nem nyújthat már fényesebbet a tengernyi „lettár”.

A szinpad verizmus emlegetőinek inkább az olyanra legyen gondjuk, hogy a trójai háború viszonyosságainak beledik esztendejében ne vakítóra fényo-

sított vértékben, ropogós tunikákban, vadonat új égzínkek selyemkötőkékben és kifogástalan szandálokban görögienek szanasztát a szinpad sikkes görögjei — nő meg, hogy a drámai koldusszony reszelősen kinyújtott kezén ne csillogjon túlságos gyakran az a bizonyos drága gyémántgyűrű...

Azokkal a komoly erkölcsi és anyagi veszedelmekkel szemben, melyek a szócónikus külsőségek túlzásaiból eredően lenyegetik a szinpadot, csak a szellemi tartalomnak természetes jogai való visszahelyezése és a kiállítás józan, jellegzetes egyszerűségéhez való visszatérés képezheti az orvoslást és a védelmet.

Ebben rejlik a modern szinpad reformjának egyik főfeladata.

MŰVÉSZET.

□ **A Muzeum alapítójának szobra.** A muzeumi bizottság legutóbbi ülésén Szalay Imre miniszteri tanácsos, a Nemzeti Muzeum igazgatója fölvetette azt az eszmét, hogy a jubileum alkalmából a Nemzeti Muzeum kertjében állítsanak szobrot a Muzeum nagy-névű alapítójának, Széchenyi Ferenc grófnak. Széchenyi emléket eddig mindössze két kép őrzi a Muzeumban. Az egyik, életnagyságu olajfestmény, mely a könyrtar nagyertermét ékesíti, a másik kisebb kép az igazgató helyiségében függ. A szoborműnek kitűnő helye van a Muzeum-kertben, ott, ahol jelenleg az Apolló szobra áll. A bizottság örömmel idővölzte az igazgató javaslatát, melynek megvalósítására előterjesztést tesznek illetékes helyen.

□ **Új képtár Bécsben.** Az alsó-ausztriai tartománygyűlés mai ülésén egy modern képtár létesítése végett elhatározta, hogy a bécsi képzőművészeti társulat, a Szeccessió és a Hagen-Bund tárlatain össze fogja vásárolni a Bécsben és Alsó-Ausztriában élő osztrák művészek alkotásait és erre a célra évenként 20.000 koronát vesz fel a költségvetésbe. A tartománygyűlés azután megkezdte az 1901. évi tartományi költségvetés tárgyalását.

SPORT.

.. **A karlsbadi versenyek.** Az osztrák-zsoké klubnak már csak bele kell törődnie, hogy az idei karlsbadi meetingje is deficitel fog végződni. A köbhögési epidemia a legtöbb istállót visszatartotta a karlsbadi expediciótól, de másrészt az oda érkezett lovak a rossz, hideg időjárás folytán megbetegedtek, sőt két jó képességű kétéves a betegségnek áldozatul is esett. Így tehát kárba veszték a nagy díjak, alig akad egynéhány starter. Így a mai nap löfutamában, a 10.000 koronás Schlossebrunn-handicapban is csak négy ló vette fel a küzdelmet. A verseny különben igen szép lefolyású volt és izgató finish eredményezett, míg végre Grandeur győzött küzdelem után fejhosszal Minta ellen, Zsupánka ugyanakkor fejhosszal harmadik. A nap többi futama semmi érdekességet nem nyújtott, csak az említendő meg, hogy a legnagyobb mezőny hét ló indult a napot befejező eladók handicapjában, melyben végre Ne engedj aratta ez ideán első diadalát. Meglepetés volt Florestan győzelme a handicapban, melyet a totalizátor több mint tizenegyszeres osztálékkal honrált és Waterloo győzelme az eladóversenyben. Mindkettőnek elhanyagolása érthetetlen volt és mi is megbeszélésünkben első sorban vettük figyelembe. Egyébként mind a hat futamban tipeltük meg első helyen a győztest.

I. **Nyeretlenek gátversenye.** Díj 3000 korona. Távolság 2400 méter. Mr. White Sternbuskja (Stinn) első, herceg Taxis E. M. Gunárja második. Totalizátor: 10: 11.

II. **Handicap.** Díj 3000 korona. Távolság 1600 méter. Báró Springer G. Florestanja (Gray) első, gróf Wimpffen S. Silver Boxa (Tara) második, Dreher A. Gagerje (Southey) harmadik. Azután Charo, Philosph. Totalizátor: 10: 114. Helyrefogadások: I 50: 134. II 50: 69.

III. **Eladóverseny.** Díj 2000 korona. Távolság 1800 méter. Mautner V. Waterlooja (Adams) első, Szemere M. Melfitana (Mándi) második, Mr. Lincoln Royal Flushja (Bulford) harmadik. Totalizátor: 10: 40.

IV. **Schlossebrunn-Handicap.** Díj 10.000 korona. Távolság 1200 méter. Mautner V. Grandeurja (Southey) első, Lov. Lederer S. Mintaja (Slack) második, Lambert H. altbn. Zsupánkaja (Barker) harmadik, azután Gigante. Totalizátor: 10: 20. Helyrefogadások: I 50: 65. II 50: 68.

V. **Kétévesek eladóversenye.** Díj 2000 korona. Távolság 1000 méter. Kranz L. Francójja (Bulford) első, báró Springer G. Margaretheje (May) második, Mautner V. Arlesienneje (Adams) harmadik. Totalizátor: 10: 22.

VI. **Eladók handicapja.** Díj 2000 korona. Távolság 1000 méter. Szemere M. Ne engedj (Clemenson) első, Mautner V. Idaja (Adams) második, gróf Trautmannsdorff L. Tiamoja (Barker) harmadik, azután Gaffe, Maestro, Product, Kata. Totalizátor: 10: 27. Helyrefogadások: I 50: 71. II 50: 137. III 50: 75.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ A torlai pénzhamisítók a Kurján Pásterőly Aladár földbírtokos ezelőtt két esztendővel megismerkedett Fenyvesi Viktor könyvátvitálával és Pásterőly kezdeményezésére elhatározták, hogy tizes bankjegyeket fognak gyártani. Egy Meltz nevű szobrászsal csináltatták meg a kislét, de ez nem sikerült. Meltz pedig eltávozott ismeretlen helyre. Ekkor Kolozsvárról Szigethi Péter litográfust vonták be a dologba, majd Csigeren Csongvay Aladár földbírtokos, nyugalmazott árvaszéki ügyészt szereztek meg társuknak. Most már nagyobb lendületet vett a munka. Csongvay a társaságban időközben beállott veszekedést elsimította és Tördán Nagy Ferenc korcsmájában külön félreúró szobát bérelt Szigethinek. Nemsokára felutaztak Pestre litográf-gépet, papírvágó gépet, köveket, festéket és hengereket venni. Erre aztán szaporították a műszaki személyzetet. Szerződötték Baga kolozsvári litográfust s nemsokára gyorsan készültek a tizesek. Beépték a társaságba Páska Simon körjegyző és Sera Károly földmives is s közös erővel azon dolgoztak, hogy minél több helyen terjeszszék a hamis tizeseket. A gyártmányok egy része igen sötét, másrésze világos volt, de azért itt-ott jól sikerült a pénz elhelyezése. A kolozsvári törvényszék egy heti tárgyalás után Pásterőlyt 5 1/2 évi, Csongvayt 5 évi, Fenyvesit 2 1/2 évi, Szigethit 3 évi, Bagát 2 évi, Paskát 5 évi, Nagy Ferencet 3 évi íj. Sera Károlyt 3 évi fegyházra ítélte. A királyi tábla enyhítette az első bíróság ítéletét: Pásterőlyt 4 évi, Csongvayt 3 1/2 évi, Paskát 2 1/2, Nagyt és Szigethit 2-2 évi, Fenyvesit 1 1/2 évi, Bagát 1 évi és Serát 1/2 évi börtönrőre ítélte. A Kuria az ítéletek ellen beadott semmisségi panaszokat, Szeghed Ignác bírő előadása alapján Hammersberg Jenő koronaügyész indítványára el, illetőleg visszautasította.

§§ Kéjtázás Amerika felé. A Zenekezdők Egyesületének pénzeszedője, Oravetz Gyula ugyancsak visszaolt az egyesületnek belé helyezett bizalmával. Egy szép napon — ez évi március hóban — beszédet az egyesület számára 1600 koronát, de a pénzt nem adta át. Barátjával Wursner István foglalkozás nélküli cipészszel összebeszélve, nagyobb kéjtázásra indultak Amerika felé. Viszontagságos utjuk folyamán megfordultak Konstantinápolyban, Lyonban, Marseilleben, Párisban. Mikor aztán Bécsben az utolsó koronát is tuladtak, Oravetz hazazárándokolt Budapestre s önként jelentkezett a rendőrségnél, amely nyomban le is tartóztatta. A büntetőtörvényszék Oravetzet sikasztás büntetése miatt helyezte vád alá. De nem feledezett meg utitársáról, Wursner Istvánról sem. Ott, mint orgazdát vádolták meg. A mai tárgyaláson, amelyen Agoraszó bírő elnököl, Oravetz bünbánóan beismerte tettét, mire a károsult egyesület képviselőiben megjelent Belovics Imre elnök visszavonta ellene tett panaszát s kijelentette, hogy megbüntetését nem kívánja. Dr. Keserű alügyész ezután csak Wursner István ellen emelt vád orgazdaság büntetése miatt. Ezzel szemben dr. Székely Dezso, Wursner védője azt vitatta, hogy ez esetben nem orgazdaság büntetőéről. Legjelőbb bünpártólásról lehet szó. A törvényszék Wursner a sikasztás büntetésre mondotta ki büntetését s ezért 8 havi börtönrőre ítélte. Egyben pedig Oravetz ellen vád hiányában a további eljárást beszüntette s elrendelte azonnali szabadiábra helyezését. Az ügyész előterjesztésére a törvényszék Wursner István ellen nyomban elrendelte a vizsgálati fogságot. Az elítelt s védője felebbezték s semmisségi panaszt jelentettek be.

Restanciák.

— Felsőbírósgaink ügyforgalma. —

Budapest, július 11.

Már tavaly elhangzott a panasz, hogy az új bünvádi pörrendtartás olyan aránytalan terhet ró felsőbb bíróságainkra, hogy a hátralékok ijesztő módon szaporodnak. Az idén ez a restancia megdöbbentő módon szaporodott, amint azt élénken jellemzi az alább ismertetett két kimutatás, amelyet a királyi kuria és a budapesti királyi tábla fél-estendiei ügyforgalmáról állítottak össze. A kuriáról szólót Baldey Gyula, a Kuria segédhivatalának főigazgatója, a királyi táblát pedig Bachó Kálmán táblai irodatist állította egybe. Legérdekesebb ebben a statisztikai kimutatásban az, hogy mostanában kevesebb ügydarab érkezik a felsőbb bíróságokhoz, mint azelőtt s a hátralék mégis több, mint rége. Az új bünvádi pörrendtartás tehát aránytalanul késlelteti az ügyek elintézésének módját s felsőbb bíróságaink tehetetlenül állanak a sok hátralék ellen szemben. Különösen a Kurján érezhető ez, a hol a régi eljárás szerint hetenként elintézték százötven vagy kétszáz büntető ügyet s miután hetenként csak négy napon át tárgyaltak, naponként átlag ötven ügyet intéztek el. Az új rend szerint alig harmincöt-negyven semmisségi panaszt intézhetnek el, mert egy napon csak három tanácsban tárgyalhatnak, miután három koronaügyész helyettes van, aki a közzvadt képviselheti. Maga a

koronaügyész csak ritkábban vehet részt a tárgyalásokon, mert a hivatalozás is igénybe veszi.

De hádd beszéljenek a számok. Az idén a Kurján a múlt esztendei hátralékkal együtt összesen 7110 büntető ügy érkezett, tavaly pedig 10731. A különbözet tehát 3621. Ezzel szemben a Kuria tavaly elintéztet június végéig 7577 büntető ügyet, míg az idén csak 5777-et, tehát 1800 darabbal kevesebbet, mint a múlt esztendő hasonló időszakában. Ha ehhez még hozzáadjuk azokat a számszerint elintéztet ügyeket, amelyekben fő tárgyalást tüztek ki, de a tárgyalást majd csak ezután tartják meg s így valójában csak a nyári szünet után intézik el érdemlegesen, ez a szám is emelkedik mintegy ötszázal, úgy hogy az összes restancia 2900 darabot tesz ki.

De ez az arány a budapesti táblán is. Az új eljárás szerint letárgyalat ügyekkel együtt beérkezett összesen 4583 darab, a tavalyi 8397-hez tehát ez 3815 apadást jelent, míg ebből elintézték 4226 büntető ügyet holott a múlt esztendőben 7732-öt intéztek el a bíróság. Az idén tehát a budapesti tábla is 3516 ügygel intéztet el kevesebbet, mint tavaly.

A két kimutatást alább ismertetjük részletesen:

A királyi Kurján.

1. Polgári ügy beérkezett az 1901. év folyamán 4490 darab, (tavaly 4400) a múlt esztendei hátralékokból 2761 ügy, összesen 7251 (tavaly június harmincadikáig 6729). Ebből elintéztet június 30-ig összesen 4548 darabot (a múlt évben 4280). Hátralék 2703 (tavaly 2449 darab). Különbözet + 254.

2. Váltó-ügy beérkezett az idén 920 darab (a múlt esztendőben 840), a tavalyi hátralékokból 517 ügy összesen 1437 ügy (tavaly június harmincadikáig 1120). Különbözet + 317. Ebből elintézték június 30-ig összesen 760 darabot (a múlt évben 732-öt). Hátralék június végén 657 (tavaly 388 darab). Különbözet + 299.

3. Urbéri ügy beérkezett június 30-áig 60 darab (tavaly 84) a múlt esztendei hátralékokból 16 ügy, összesen 76 ügy (tavaly az év közepéig 100). Különbözet — 24. Ebből elintézték a múlt hónap végéig összesen 67 darabot (tavaly 80-at). Hátralék június végén 9 (tavaly 20). Különbözet — 11.

4. Felülvizsgálati sommás ügy beérkezett az 1901. év folyamán 390 darab (tavaly 373 darab), a múlt esztendei hátralékokból 95 ügy, összesen 485 (a múlt évben 481). Ebből elintézték június hónap végéig 375 ügyet (tavaly 391-et). Hátralék június utolsó napján 110 (a múlt esztendőben 90). Különbözet + 20.

5. Felsőfoklami ügy beérkezett az év folyamán 4146 darab (a múlt esztendőben 6900), a múlt évi hátralékokból 2964 ügy, összesen 7110 darab (tavaly 10731). Különbözet — 3621. Ebből elintézték június hónap utolsó napjáig 5777 darabot (tavaly 7577 ügyet). Az idén tehát 1800 darabbal intézték el kevesebbet, mint a múlt esztendő hasonló időszakában. Hátralék a múlt hónap végén 1333 darab (tavaly 3154). Különbözet — 1821.

6. Fegyelmi ügy. Beérkezett június hónap utolsó napjáig 349 darab (a múlt esztendőben 321), a múlt esztendei hátralékokból 91 ügy, összesen 440 darab (tavaly június hónap végéig 308 darabot) (tavaly 319-et), különbözet — 11. Hátralék a múlt hónap végén 132 darab (a múlt esztendőben 115-öt). Különbözet + 17.

7. Felsőfoklami ügy országgyűlési képviselő választási jogkérdésében. Beérkezett június hónap utolsó napjáig 3 darab (a múlt esztendőben 218 ügy), a tavalyi hátralékokból 1 darab, összesen 4 Különbözet — 214. Ebből elintézték a múlt hónap végéig 4 darabot (tavaly 218-at). Hátralék — nincs.

Összegezés. Beérkezett az idei év folyamán 10.385 ügy, a múlt esztendei hátralékokból 6445 darab. Összesen 16.803 (tavaly 19.818). Különbözet — 3010 ügy. Ebből elintézték összesen 11.829 ügyet (a múlt esztendőben 18.597). Különbözet — 1768. Hátralék június hónap végén 4974 darab (tavaly 6216). Különbözet — 1242.

A királyi táblán.

1. Közpolgári ügyben beérkezett 1901. év folyamán 5590 darab (a múlt évben 5270), hátralékokból 1942, összesen 7532 ügy (tavaly 6703). Különbözet + 829. Ebből elintézték ülésben 3886 darabot, ülésen kívül 1465-öt, összesen 5351 ügyet (a múlt évben 5178). Különbözet + 173. Hátralék június hónap végén 2181 (tavaly 1525). Különbözet + 656.

2. Urbéri ügy beérkezett az idén 29 darab (a múlt évben 22) a tavalyi hátralékokból 1, összesen 30 (tavaly 27). Különbözet + 3. Ebből elintézték ülésben 8 darabot, ülésen kívül 18-at, összesen 26 ügyet (a múlt évben 23). Különbözet + 3. Hátralék június végén 4 (a múlt évben 4). Különbözet nincs.

3. Váltó-ügy beérkezett az 1901. év folyamán 2333 darab (a múlt évben 2046), a tavalyi hátralékokból 1156, összesen 3489 (a múlt évben 3164). Különbözet + 325. Ebből elintézték ülésben 1697 darabot, ülésen kívül 643 ügyet, összesen 2340-et (tavaly 2234 ügyet). Különbözet + 103. Hátralék június hónap végén 1149 (a múlt évben 990). Különbözet + 219.

4. Büntető-ügy beérkezett az idén június hónap végéig 4244 darab (a múlt évben 6680), a tavalyi hátralékokból 338, összesen 4582 darab (tavaly 8397). Különbözet — 3815. Ebből elintézték ülésben 1937 darabot (tavaly 4422-öt), ülésen kívül 2289-et (a múlt esztendőben 3315 ügyet), összesen 4226 darabot (tavaly 7732-öt). Különbözet — 3516. Hátralék június utolsó napján, beleértve azt a 345 ügyet, melyben főlebbviteli fő tárgyalást tüztek ki, de még nem tartották meg, 701 (a múlt esztendőben 660). Különbözet — 41.

Összegezés. A budapesti táblához a fínt elősorolt ügyekben beérkezett az idén június végéig 12.196

darab (a múlt évben 14018), tavalyi hátralékokból 3437, összesen 15.633 ügy (tavaly 18.291). Különbözet — 2658. Ebből elintézték ülésben 7628 darabot (tavaly 9775), ülésen kívül 4415-öt (a múlt esztendőben 6397 darabot), összesen 11.943 ügyet (tavaly 16.172-öt), különbözet — 3229. Hátralék június hónap végén 4035 darab (a múlt esztendőben 3119). Különbözet + 916.

Nyitlér.

Kráhl Margit

Ó-Kanizsa

Grünbaum Frigyes

Nagy-Becskerek

Jegyesek.

(Az e rovat alatt közöltnek nem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TAVIRATOK.

Firenze, július 11. Ussi István festő meghalt.

Lengyel diákok pöre.

Posen július 11. Nagy érdeklődés mellett kezdtek meg ma tizenhárom, titkos szövetséggel vádolt lengyel főiskolai hallgató pürének tárgyalását. A vádlottak közül csak öt jelent meg a tárgyaláson. A védők a tárgyalás elnapolását kérték, mert nem volt elég idejük az előkészületre. A bíróság elvetette kérelmüket, mire Seyda ügyvéd lemondott a védői tisztről.

Az idegenek ellen.

Sanghai, július 11. Kínai lapok jelentése szerint Fucsin, a törvényes trónörökös, atyját, Tuan herceget, a Sanszi északi határán lévő Julin vidékére követte, ahol állítólag ideiglenes kínai hadsereg táboroz.

A német nyelv Csehországban.

Prága július 11. A tartományi főtörvényszéki elnök ma a Politikában határozottan megcáfolja azt a tegnapi hírt, hogy az igazságügyminiszter megbízásából magához kérte a kerületi törvényszékek vezetőit és azt az utasítást közölte velök, hogy a belső ügykezelésben a német nyelvet használják. Az is való, hogy erről a bírákkal joggyökönvet vétekkel fel.

A belgrádi évforduló.

Belgrád, július 11. A királyi pár nyári tartózkodásra Szemendriába utazott, ahol nagy ünneppel fogják megülni augusztus 5-ikén a királyi pár házasságának évfordulóját.

A pestis.

Marseille, július 11. A friouli kórházban még egy fűtő halt meg a Laos csomagszállító hajó emberei közül. Ujabb pestisest a fűtők között nem fordult elő. A hajó utasainak és legénységének egészségi állapota állandóan kitűnő.

Páris, július 11. Pascal Groussat szocialista képviselő gyűjtést indított azoknak a katonáknak a javára, akik Kínából visszatérve, Marseilleben vesztézar alatt vannak a Laos-gőzösön. Az első adakozó Loubet közársasági elnök volt.

Közgazdasági táviratok.

Bern, július 11. A svájci kibocsátó bank a kamatlábát 4%-ról 3 1/2%-ra szállította le.

Kharkov, július 11. A kharkovi agrárbank részvényesei ma közgyűlésükön elhatározták, hogy a volt igazgatóság és felügyelőbizottság tagjai ellen megindítják a bünyenyítő eljárást.

New York, július 11. (Terményfőzede.) (Zárlat.) Gyapot: New Yorkban helyben 8 1/2% (8 1/2%), júliusra 8.24 (8.28). Októberre 7.55 (7.53). New-Orleansban helyben 8 1/2% (8 1/2%). — Petroleum: Stand white New Yorkban 6.90 (6.90). Stand white Philadelphianban 6.85 (6.85). Refined in Cases 7.90 (7.90). Credit Balances at Oil City 1.05 (1.05). — Zsír: Western steam 8.60 (8.75). Rohe és Brothers 9.— (9.—). — Tengeri irányzata szilárd. — Július 53 1/2% (51 1/2%). Szeptemberre 54 1/2% (52 1/2%). — Okt.-re 54 1/2% (52 1/2%). Buza irányzata szilárd. — Píros Gszí helyben 74.— (73 1/2%). Júliusra 71 1/2% (70 1/2%). Szeptemberre 71.— (70 1/2%). Októberre 71 1/2% (70 1/2%). Dec.-re 73.— (72 1/2%). Gabona szállítási díja Liverpoolba 1 1/4 (1 1/4). — Kávé: air Rio T. sz. 5 1/2 (5 1/2). Júliusra 4.90 (4.90). Októberre 5.05 (5.—). — Liszt: Spring Wheat cears 2.75 (2.75). — Cukor: 3 1/2% (3 1/2%). — On: 27.62 (27.60). — Réz: 17.— (17.—). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, július 11. (Terményfőzede.) (Zárlat.) Buzs irányzata szilárd. Júliusra 64 1/2% (63 1/2%). Szept.-re 65 1/2% (64 1/2%). Tengeri irányzata szilárd — Júliusra 49 1/2% (47 1/2%). — Zsír: Júliusra 8.60 (8.60). — Szeptemberre 8.67 (8.67). — Szalonna short clear 8.45 (8.45). — Sertészsír: Júliusra 14.25 (14.20). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÜLÖNFÉLÉK.

Hallod-e, urunk...

(Népies ballada.)

— Szabó Endre fordítása. —

Hallod-e te, Urunk, bátyuska,
Alekszejics Pjotr fejedelem,
Mit méltóztatol itt te főzni?
— Kását, matuska, kásácskát,
Kását, asszonyom, kásácskát.

Hallod-e, mi Urunk, bátyuska,
Alekszejics Pjotr fejedelem,
Hol méztattál darát te venni?
— Tengeren túlról, matuska,
Tengeren túlról, asszonyom.

Hallod-e, mi Urunk, bátyuska,
Alekszejics Pjotr fejedelem,
Hát talán nincs darád magadnak?
— Szemetes, matuska, szemetes,
Szemetes, asszonyom, szemetes.

Hallod-e, mi Urunk, bátyuska,
Alekszejics Pjotr fejedelem,
Mivel méltóztatol kavarni?
— Pálcámmal, matuska, pálcámmal,
Pálcámmal, asszonyom, pálcámmal.

Hallod-e, mi Urunk, bátyuska,
Alekszejics Pjotr fejedelem,
Hisz' kozmás lesz akkor a kásád.
— Kozmás ám, matuska, kozmás ám,
Oh de milyen kozmás, asszonyom.

Hallod-e, mi Urunk, bátyuska,
Alekszejics Pjotr fejedelem,
Hiszen nagyon sós lesz a kásád.
— Sós bizony, matuska, sós bizony,
Sós bizony, asszonyom, sós bizony.

Hallod-e, mi Urunk, bátyuska,
Alekszejics Pjotr fejedelem,
Ki eszi meg akkor a kásád?
— Majd csak a gyerekek, matuska,
Bizony a gyerekek, asszonyom.

Gróf Tolstoj K. Elek.

+ Menelik király lakomája. Abesszinia ural-
kodója nagy népszerűségnek örvend országában. Va-
lóságos rajongással veszik körül hű alattvalói, akik-
nek Menelik igaz barátja. Személyesen ősméri az
ország minden tisztviselőjét és katonáját, akiket min-
den vasárnap vendégül lát a királyi palotában. *Hugues
Le Roux*, a párisi *Figaro* munkatársa, a télen Abesz-
ziniában járt és alkalma nyílt résztvenni egy ilyen
vasárnapi lakomán.

— Az abessziniai szokások között első helyet
foglalt el az ilyen vasárnapi fogadtatás, amelyet

REGÉNY.

Cine mintye.

— REGÉNY. —

Irtta: DÓZSA ENDRE.

(109)

— Haragudnom kellene Djerbuleskura —
mondta Radniskyné, hogy ellenem titkon áská-
lódik és már el akarja szerezni leányomat, de
annyira dicsérel Ilonka, hogy nem merek rá ha-
ragudni. Különbözik nem csodálkozom, ha az ő
ódon kastélya a Dumbovica partján, a híres
szép üvegpavilonnal inkább tetszenék nekem,
mint a mi szegényes katona-lakásunk.

— Kedves védekezés töled, édes Jozefin
néni; de hidd el, hogyha el kellene is oda men-
nem, halás szívem örökre nálatok marad, — fe-
lelte Ilonka — mert már engem haládatosnak
nevelt az én kedves szent anyám. Végtelen szer-
ettel hajtotta fejedt Ilonka az apáca-fejedelem-
asszonyra. Hanem ezt a felejthetetlen kedves estét
el kell újságolnom Eliás bácsinak is. Vajjon ör-
vendeni fog-e, hogy Djerbulesku Romulus bá-
tyámat a véletlen összehozta velem? Menjünk el
az öreg Eliáshoz, ugy-e mamáéskám, elmegyünk?

— En hivatam az öreget az estélyre — szolt
Radniskyné — de nem tudtam rávenni, hogy
eljöjjön, csináljunk ugy vele, mint Mahomed a
hegygyel. Lárházuk fel, hadj zúgjon a feje,
mikor mi hetet-havat összehordunk neki.

— Nekem ugyis beszélni valóm van vele,
tudom is hol van szállva. Egy öreg görögnel a
temetősoron. Elhagyatott városrészt az, de aki
Istennel van, soha sincs elhagyatva... Gye-
rünk... szolt az apáca-fejedelemasszony.

A háziasszony és Ilonka átöltözködni mentek,
kiadták a rendeletet, hogy készüljön a kocsi.

Ghébernek neveznek. A franciabarát népus szíve-
sen látta a párisi újságíró, akinek rögtön maga
mellett adott helyet. — A beláthatlan nagyságu
banket-terem, amely egyszersmind táncterem is,
az építőművészet valóságos remeke. De hát ez
nem csodálatos, mert tervezője Mr. Ilg jelenlegi
államtanácsos, aki tanulmányait a zürichi techni-
kán végezte. A király vendégei teljesen diszben
jelennek meg, ő maga is legszebb öltözékét veszi fel.
Az abessziniaiak törekő módra keresztbe vetett lábbal
szeretnek a szőnyegen ülni és ugy a Ghébernél,
mint saját házukban kis fontott kosarakban szolgálják
fel nekik ez ételt. Az uralkodó előtt is ilyen kosár
van, csak hogy masszív ezüsttartóban. A népus meg-
hívása után, — írja *Hugues Le Roux* — hozzám jött
az udvarmester és megkérdezte, hogy szolgáltatson
ki: abessziniai vagy francia módra? És a következő
peroben már előttem állott egy pompás asztalka, a
legcsodálatosabb porcellánból és arany- és ezüst-é-
v-eszközökkel. De én elhárítottam ezt a megkülönböz-
tetést, mondván:

— Ha szabadna választanom, akkor abessziniai
kiszolgálást kérek.

Ohajomnak természetesen rögtön eleget tettek és
én is azt ebédeltem, amit Menelik és országának elő-
kelőségei. És pedig először *Gomment*. Ez olyan marha-
hus-haché fajta eledel, gazdagon körítve kelkaposztá-
val. Ezt a *Ouat* követte, amely erősen fűszerezett és
nagyon erősen megpaprikázott ragout. Utána *feffet*
került sorra, ami hussal vegyített saláta. Végül a *teps*
következett. Ezek nyáron sült marhabusz-szeletek.

Ez utóbbi pompás étel, amelynek az elkészítése
becsületére válnék a világ legelső szakácsának. Mialatt
mi Ilg barátommal és kollegámmal, De Soucyvel
ugyancsak jócskán falatoztunk a *teps*ből, körülöttünk
már a *brondó* szolgálták fel, az abessziniaiak e klasz-
zikus ételét. Egyszerűen sült negyed ökr a brondó,
amelyből a népus vendégei a puhább részeket le-
nyisszantják.

Mint minden ebédet a világon, a Ghébert is
édesség fejezi be. Az édességeket itt *marabónak* ne-
vezik; főalkatrésze méz és triss gyümölcs. Az ebéd
befejeztével az uralkodó felállt és ezt cselekedték az
összes meghívottak. Ez alatt megszólaltak a kürtök,
amelyek hangjai csodaszépséggel töltötték meg a be-
láthatlan termeket.

Hugues Le Roux a legnagyobb elragadtatással
ír mindvégig a Ghéberrel és mindenekelőtt Menelik-
ről, a népszerű uralkodóról.

+ Miss Brown. A hölgy, aki erre a névre
hallgat, *Durbanban* lakik és tanítással foglalkozik.
Nem óvónó, nem is az abécére oktat hanem tornára,
vivásra meg úszásra. A nőemancipáció hívei igazán
nem panaszkodhatnak ennek a hírnek az olvasván. A
durban tanács miss Brownt kinevezte a polgári isko-
lákhöz egy személyben tornatanárnak, s vívó- és

A nagy temető, a tűzérkaszánya és a kór-
ház között, a görbe síkatorok egyikében, egy
görög kereskedőnél volt szállva mindig az öreg
Eliás, mikor utja Konstantinápolyba hozta. Régi
üzleti összeköttetése volt még a görög atyjával,
nagyatyjával és a jó barátság átszállott az utódra
örökség gyanánt.

Ez elhagyatott városrészen, a csatangoló
kutyák között, a rossz kövezeten alig tudott ha-
ladni Radnisky fogata.

— Ide igazán még a madár sem jár — je-
gyezte meg Radniskyné menetközben.

A görög háza elé érkezve, annál jobban eső-
dálkoztak a hölgyek, hogy ezen a madár sem
járta tájékon, éppen a kora délelőtti órákban egy
igen díszes kiállítású berkeosi hajtott előre, hátra.

Az apáca-fejedelemasszonynak megérkezé-
süknél mindjárt az tűnt fel, hogy az utóda nyíló
ajtó nyitva volt holott máskor nagyon csak alapo-
san kellett csengetni, hogy a görög süket ka-
pusnéja valahogy fellármázható legyen.

A három hölgy minden fennakadás nélkül,
de a nélkül is, hogy bárkivel találkoztak volna,
elhaladtak a földszintes épület oldala mellett el-
vonuló fedett gyalogjárón. Az udvarból egy ajtó
nyílt a görög előszobájába. Ez előszobából jobbra
volt a benyíló abba a szobába, hol Eliás tartóz-
kodott. Ez volt a vendégszoba. Mikor a hölgyek
az ajtóhoz értek, belülről párbeszéd hallatszott ki.
Az egyik hang halk, megfontolt mondatokkal
inkább felelet, a másik hang szenvedélyes, majd
erős, majd panaszkodó mondásokkal inkább kér-
dés. A párbeszéd közben mindegyre néma csend.

— Az egyik az Eliás hangja — jegyezte
meg a fejedelemasszony — a másikat nem ismerem.

— Nekem is ismeretlen — mondta Rad-
niskyné.

Ilonkának ugy tetszett, mintha ismerné vala-
honnán a másik hangot is. Az erősebbik hang
áthallatszott az ajtón.

— És te tudad öreg Eliás, hogy fiadat én
öltöm meg és mog nem átkozál?

uszmesternek. Egyelőre csak a leányokat tanítja, az
évi gázsija, a mi pénzünk szerint 7000 koronát tesz
ki, ami bizony szép summa. Ugy mondják különben,
hogy a kisasszony is szép és fiatal is még. Szóval a
nőemancipáció hívei vigadhatnak, de a nőiesség örök
poézisének álmódózi bizonyára elfordítják a fejüket
attól a látványtól, amikor egy ifju és szép nő huszár-
vágásokat produkál, az uszó-rudon üldögél és a bak-
ugrásokban, meg a nyújtón való fogásban fáradozik...

+ Franciák és németek. A *Berlinig* jutott
automobilok nyomán nem igen virágzott ki a francia-
német barátság fája. Sőt. Igen idegesek az emberek.
És csipkedik egymást, jelentéktelenül kicsiny és nem
is nagyon fájdalmas, de titkos gyűlölettel izzó csipé-
sekkel. Ime két eset a sokból.

I.

A *Nineteenth Century Review*ben egy Karl Blind
nevű német író cikkét tett közzé, amelynek ez a címe:
A *Marseillaise* sajtóságos eredetéről. És előhozakodik
azzal a már sokszor emlegetett híreszittel, hogy a
francia nemzet himnusza — német eredetű. 1864-ben
is vitáztak már effelől, amikor *Fétis* rongtolt neki a
Marseillaisnek. Akkor a híres csatadal szerzőjének:
*Rouget de Lisle*nek az unokaöccse röpiratban felelt
Fétisnek és francia apának vindikálta a franciák nemzeti
dalát. *Blind* ur az adatok egész sorával bizonyít a maga
állítólagos igazra melettk. Hivatkozik egy francia zene-
kritikusra, aki már 1752-ben megírta, hogy a *Marseillaise*
dallamát német földről hozta egy *Xavoigille* nevű egyén:
azt 1772-ben a párisi szalonokban gyakran el is ját-
szotta. A dallam eredetileg egyházi ének volt német
földön, amit a szent-omári székesegyház leültára is
bizonyíthat, mondja *Blind*. A *meersburgi* templomban
is énekeltek, 1776-ban egy *Holtzmann* nevű karmester
foglalta be a misébe. Fültnant is jelent be *Blind*,
Scherrt, a német író. *Scherr* kicsi fiu volt még, amik-
or mint templomi énekes a karácsonyi nagymisén
a *Marseillaise* eredetijét énekelte egyházi, szent ének-
képpen. Mikor az ének után lejött a kórusról, meg-
szólította őt egy katona, aki járt Franciaországban.

— Hogyan, őcsikém, ti szent éneket csináltak
abból a vad francia csatadalból?

A kis *Scherr* elmondotta ezt atyjának, aki meg-
nyugtatta, hogy ez a nóta egy régi német karácsonyi
ének! *Rouget de Lisle* egyebet se tett volna tehát,
minthogy másképpen ritmizálta a már meglévő dallam-
ot. Ezekkel és egész sor egyéb adattal bizonyítgat
Blind ur, akinek természetesen keményen nekirenta-
nak a franciák, akik azt is megtették, hogy átkutatták
a meersburgi templom levéltárát, amelyre *Blind* hivat-
kozott. Nagy örömkre nem találták ott az állítólagos
eredeti *Marseillaise*t, a régi német karácsonyi éneket...

— Különbözik, mondják a franciák, miért büsz-
kélkednek a németek azzal, hogy a mi nemzeti da-

Galambodi Miklós az én elhalt nagy jó
uram beszélt el. Elbeszélte azt is, hogy megdobb-
bant a szíve, mikor őnt fektetőből felségitve koblere
ölelé, hogy tört meg ez ölelés alatt az én hős
gyermekem fénylő tekintete. Akkor már csak azt
fájlaltam én, miért nem maradt szívők egy szer-
retben egymás iránt, hogy én követhettem
volna a véremet és verejtékemet, Dávidot és
Rozálit. Lévy Eliás hangja pillanatra elfojtódott,
azután folytatá. Ekkor teljesítve lett volna a hiva-
tatás, nem, a kötelesség, melylyel az öreg Eliás
annak a földnek tartozott, mely őt és övéit szülte
és befogadta...

— Te hát azt akartad, hogy találkozzunk,
hogy szeressük egymást, amint szerették elődeink.
Nem érezted soha azt az igazságtalanságot, ami
velünk románokkal évszázadokon át elkövetett?
Vagy nem látad saját szemeddel a felgyújtott
városokat, falvakat, megcsontított, félegettett asz-
zonyok és gyermekek temetetlen hullait, amit
mind a mi vérszomjunk dobott ki, mikor a le-
láncolt fenevad, a kölcsönös gyűlölet letéphette
láncait? Lehetett volna ily fenevad a bosszu, ha
nem előzi meg kegyetlensége évszázadoknak?
Hiában. Mikor pillanatra az osztrák eszázár ke-
gyelméből felülkeltünk, terepenti akartunk egy
újabb arisztokráciát, trónnak megbízható támaszul,
vezérül a népek, nem áoszt-e a görög magyar fajzat
összetartásává alá? Megroskadtak az örök életének
tartott intézmények, széthullottak a kapesok, melyek
összetartották a népeket és uralkodóáramlatot. Az
érett nem becsülte meg önmagát. A magyar ujra
uralkodó faj lett és a többi megtört rabszolgá,
kinek izzadságára, vérére szükség van, de kinek
izzadságát és vért meg nem becsülik. Az alkot-
mányosság kőncain megosztózkodtak a palota
őrül jutott komondorok és messze elverték, el-
márták a szegény juhászkatyát.

Az előszobába ez alatt még egy vendég ér-
kezett: Galambodi Andor. Ő is Eliáshoz jött, bu-
csuzni akart, mielőtt vissza kellett térni.

Ilonka amint Andort meglátta, ajakára tette
kezét, Andor előtette és csak főhajással üdvö-

lünk német gyártmány, *made in Germany*? Talán inkább szegyenkeznének, vagy dühöngönnének, vagy legalább is sírnának miatta! Hiszen ez a dal — amint azt éppen az ő *Goethe*-je megírta, *Klopstock*-juk pedig egy *hamburgi* találkozásuk alkalmából *Rouget de Lisle*-nek a szemébe mondta — harmincezer német katonát ölt meg!

II.

A másik eset. Felső-Elzászban, közel a francia határhoz, tanulmányuton járt néhány tiszt. A bagázsijokat külön szekerek vitték utánok s ezekről és lóorról mindenütt a községeknek kellett gondoskodniok. A bírő volt felelős érte, hogy induláskor készen álljanak a szükséges szekerek. Az első két-három faluban még csak ment valahogyan a dolog, de a negyedikben egy kis baj történt. Indulni akartak a tiszt urak, de nem volt szekér, amelyre lóirakják a bagázsijokat, ló sem, amelyik húzza.

— Hol a szekér? Hol a ló? rontottak neki a német hadfiak az elzászi bírónak, aki még ma is csak törli a német nyelvet.

— Hol? Hát kűnn a mezőn! Aratás után vagyunk, be kell takarítani a gabonát.

Káromkodtak a tiszt urak.

— Hivjon haza egyet-kettőt!

— Nem tehetem.

— Dupla fuvardíjat kapnak.

— Akkor sem. Mondtam már, hogy nem szerzhettek a tiszt uraknak se kocsit, se lovat! Egyet sem. Azazhoggy.

— Azazhoggy?

— No igen, szerzetheték, mondta a bírő és megvillant a szemét. Nem is egyet, de sokat, sokat. Az egész környékből idecsődülne minden épkerekű szekér és minden éplábu ló, ha —

— Ha?

— Ha vissza kellene expedálni a tiszt urakat oda, a Rajna tulsó felére! Ahová valók és ahol bár ott maradtak volna örökké!

A tiszt urak bagázsai nélkül mentek hát el. De a szegény bírő is rosszul járt. A *strassburgi* helytartó elcsapta, a *mulhousei* törvényszék meg — „a német hadsereg ócsárlásáért és bántalmazásáért” — husz napra lecsukatta.

És a franciák, ők tudják miért, így sóhajtottak e hir hallatára:

— Még ezer ily bírót adjál nekünk istenünk!

— A festett pillangók. Ma, amikor a hamisított tejnek, vajnak, tojásnak és hamisított mindennek az idejét éljük, kit lepne meg, hogy a pillangókat is, helyesebben a pillangók színét is hamisítják? Vannak pillangófajták, amikért a szenvedélyes gyűjtők jó pénzt adnak, mert buja színekben egész rajzolatok ékeskednek a szárnyaikon. Hanem ilyen pillangó ke-

zölte a hölgyeket. Aztán maga is az ajtó felé közeledett. Most már *Eliás* beszélt. Nagyon kellett figyelni, ha hallani akartak valamit.

— Ha mind úgy volna is, amint hogy nincsen úgy, ahogy te elmondad, nagy jó uram *Djербулеску* *Romulus*. Ha lettek volna törvények, intézmények, királyok, sőt nemzedékek egy vagy más irányban igazságtalanok, az édes anyaföld igazságtalan nem lehetett és nem is volt soha. Ezt az anyaföldet szerette mindenik, ettől nem tanulhatott bizalmatlanságot, gyűlöletet. Egyik nemzetség sem. Kitarás kebelét édes mindnyájunknak szeretve felnevelt, édesen ringatja álmainkat is tán az élet után. Ötöt bántjuk meg, ha egymás között gyűlölködünk.

— Nem érted azt te meg *Eliás*. Az ország, amelyről beszélsz, csak egy kis földdarab. Az érzés, amiről én beszélek, az egy egész világ. A vér joga. Amely alkotja az egyént, az egyénből a család, a családból a nemzetséget. Ez ember meglepszik itt vagy amott, magával hordja egyéniségét és az egy egész világ. Ilyen egész világ minden nemzetség. Megvannak érzései, megvannak vágyai. Dobb ki egy sivatagba és magának hazát teremt, de a haza soha nem teremt nemzetet.

— Az én nemzetségem, *Mózes* gyermekei kidobva a sivatagba, sehol nem teremtett hazát, de a magyar haza magyarrá tett mindnyájunkat, akik benne lakunk.

Djербулеску felkacagott.

— Ti vagytok magyarok? Talán *Berger* vagy a többi? . . . Egy egész sorozat. Aki tíz év előtt még mind nagy osztrák volt. Közben románkodott és most pörge kállappal huzatja a *Kossuth*-nótát . . . A pénz vagytok ti, a pénz semmi egyéb. Odahúzódott, ahol a hatalom van. Ott megcsokasodott, hatalmasok lesztek. Ha fordul a kocka, legelőször ti párologtok el.

— A pénz, a pénz, — suttogta *Lévy Eliás* szomorúan, — igen a pénz és semmi egyéb.

Djербулеску folytatta:

— Ha majd megrázzuk az erőszakkal és

vés akad. Az élelmes *amerikaiak* segítenek ezen a hiányon és a kereslet s a kínálat közti aránytalanságot megszüntetendők, hajszálfinom eset segítségével jó tartós, nem fakuló és nem is mosható fémfestékekkel színesítik meg a pillangók szárnyait és rajzolnak rájuk szégyes kacsaringókat. Egy kiváló természettudós jött ennek a nyomára s érdekes, hogy finom kézimunkáról lévén szó, csakis nőket használtak a pillangók megfőstéséhez.

— Színházi anekdoták. *Charles Esquier* mulatóságos színházi történetekét közöl a *Revue Hebdomadaire*ben:

Falconniert a *Comédie Française* művészt, néhány vidéki atyafi mindenáron fel akart léptetni képviselőnek.

— Nagyon szívesen elfogadnám a mandátumot — szót a művész.

— Fogadja el! Fogadja el! — kiáltották a választók.

— Elfogadnám, de nem lehet. Én nem foglathatok helyet a *Palais Bourbon*ban!

— S miért nem, mester?

— Mert a *Comédie Française*val kötött szerződésem értelmében nem szabad más színházban vendégszerepelnem!

Sarcey, a nagy kritikus az *Odéon* egy matinéján tartott előadást s mielőtt a pódiumon helyet foglalt, izgatottan járt-kelt a nagyteremmel szomszédos szobában.

— Valóságos lámpalázam van! — szolt mosolyogva.

— Lám, lám, — szolt *Baron* színész — pedig nincs is itt az a vadember *Sarcey*, aki megkritizálná felolvasását.

Jean de Reszke-t, a híres tenoristát és sportmánt a husvéti ünnepek alkalmával egy vidéki abbé meghívta, hogy működjék közre a nagy ünnepi mise alkalmával. Az istentisztelet után a plébános nagy dejeuner rendezett *Reszke* tiszteletére s a tenorista tányérja mögé hófehér elefántcsontból készült husvétit tojást rejtett. A tojás tartalma, 25 darab 20 frankos arany, a tenoristának szánt honorárium volt. *Reszke* mosolyogva nézegette az elefántcsonttojást, majd így szolt:

— Tiszteendő uram! Rossz szokásom, hogy csak a tojásfehérjét eszem meg. A sárgájáról lemondok a misén közreműködött hölgyek javára.

Midőn *Got* még fiatal színész volt, egy *Scribendarabban* a jegyző szerepét juttatták neki. A jegyző a darab első és harmadik felvonásában szerepelt a

hazugsággal összetakolt épületet, széjjelgurul a pénz. Eljön a nagy leszámolás. Mikor köröskörül a Magyarországból elnyomott nemzetségek testvérei felgyújtják az őrtüzet, megharsannak a harcriadók és kezdődik a feltámadás. Mikor e harcban megoszlik mindenki vére szerint. Akkor meg fogják látni, hogy nem testvér a szász, a román, a tót, a horvát, a szerb a magyarral és ti nem vagytok sehol. Elbujtok a föld alá, mint a vakondok, mi pedig keresztül fogjuk gázolni az országot kelettől nyugatig; kiirtjuk azt a fajt, lássuk, faj-e nekünk. Ha csakugyan testvér volt, visszaszáll az átok reánk, minden kihullott véresepp nekünk is fájni fog. Evszázadok keserve, bánata, igazságtalansága, kegyetlensége mind róvason van. A leszámolásnál mindnyájan ott leszünk.

Az ajtó megnyitott, *Ilonka* lépett be, utána rögtön *Galambodi Andor*. A két gyermek nem is látta egymást, talán egyik sem tudta, hogy a másik bejött. *Ilonka* remegő ajka csak suttogott:

— Hol leszek akkor én? Kinek atyja magyar, édes anyja román?

— És én is hol leszek? Kinek az anyja szász? — kérdezte *Galambodi Andor*.

— Hogy gázolod te le a radnai sírokat, atyáink sírjait? — sóhajtott *Ilonka* — hogy ontod ki bennem a magyar vérről a saját véredet? Nem csak magam vagyok, ezerek vannak így! Kivel számolnod kell s fáj a leszámolás.

— Hogy gázolod el a *Galambodi Miklós*, a *Lévy Dávid* sírjait, mikor e sírok felett ott lebeg a kiengesztelés? A halottak iránt a jó emlékezet! Ezekre vannak így, vagy éppen milliók. Akiiket összekötöttek a mindennapi élet emlékei. Aki együtt születtek és együtt haltak meg. Ez mind a hazának egy nemzedéke volt. Kérdezte-e az anyaföld, ki magyar, ki román, mikor mindeniknek örök nyugtot adott? — szolt izgatottan *Andor*.

— Kivel számolsz le hát?

Djербулеску megbűvölnen, tágra nyitott szemekkel nézte a kitűzött arcú gyermekeket. Majd átsiklott tekintete az időközben bejött apaca-fe-

szinpadon, a második felvonás tartama alatt *Got* jóízűen szunyókált a színlaf mögött. *Julius* habáiban történt a dolog, rekkend nyári forróság volt s így történt, hogy midőn *Got* jelenésére került a sor, a nagy művész még az igazak álmát aludta. A rendező keltette fel:

— *Got ur!* *Got ur!* — kiáltá — siessen a szinpadra.

Got kitámolygott s csak künn vette észre, hogy a színlaf mögött fejejtette a vén nótárius ósz parókáját s torzonborz szakállát.

A publikum ámulatbámult s a szinpadon szereplő művészek: *Provost*, *Madeleine*, s *Brohan Augustine* ijedten meresztették szemüket kollégájukra.

Ekkor *Got* hirtelen tudatára ébredt mulasztásának. Megdörzsölte szemét s egy másodpernyi habozás után megtörte a koinos csöndet:

— Nemde, uraim és hölgyeim, — mondá — atyámmal akarnak beszélni? Öregemnek sok dolga van s engem küldött ki, de mivel látom, hogy önök haboznak s talán ifjúságom ejti zavarba nagyságotokat, azonnal kiküldöm édesapámat.

Szolt és határozott. Egy pillanat múlva állszakállal, parókásan tért vissza s pompásan végigjátszotta szerepét.

Egyszer *Got* a *Comédie Française* előcsarnokában találkozott egy *gascognei* ismerősével.

— Oh, uram, — szolt a *gascognei* — az igaz művészetért csak *Dél-Franciaország* rajong. Temperamentumunk s fantáziánk csak nekünk van, ritka művészi fejlődött ki bennünk s lelkesedünk a szépeért. Nekem pedig olyan a vérem, barátom, hogy ha a termométer közelében állok, felszáll a higany.

— Ezt nem csodálom! — válaszolt *Got*. — Nekem meg akkora náthám van s akkorát tüszszentek, hogy a templomtornyaim megfordul a szélkakas.

— Gyermekszájából. A *Rewiew of Rewiew*s írja a következő kedves apróságot:

Egy *birminghami* iskola tanítónője előadást tartott az ő kis leány növendékeinek a természet szépségeiről, a hegyekről, tavakról és tengerekről, a csillagos ég csodáiról. Mikor elvégezte, kérdést intézett a tanítványaihoz, hogy kinek köszönhetjük a természet csodáit és gyönyörűségeit. Egy pillanatra csönd lett az iskolában. Végre egy kis leány felmutatta az ujját.

— No, mondd meg, leányom! — szolt a tanítónő.

— *Joseph Chamberlain*nek köszönhetjük.

— Gyermekem, e dolgokat nem földi lénynek köszönhetjük. Nem tudod, hogy mindez *Istennek* az alkotása?

jedelemasszonyra, a tábornoknéra. Minden arcon kínos megdöbbenés látszott. Csak az öreg *Lévy Eliás* és az *Ilonka* arca tükröztek vissza valami elfojtott, mély keserűséget vagy bánatot. *Ilonka*-nak meglelt szeme könnyel, az öreg *Eliás* imára kulcsolta kezeit, mintha könyörögne valamiért valami láthatatlan szellemnek. *Ilonka* ráhajította fejét az öreg vállára, mint a sebzett galamb, hogyha pihenni tér, vagy védelmet keres. *Djербулеску*nak e képzeletni kezdte a szívét. Gondolatai végigeikkázták a gyermekek gondolatmenetén és azt fűzték tovább, a míg a nagy erős férfi megérzködött.

— Nem, nem volt igazam! magammal számolok le . . . E gondolatokkal régen küzködtem én. Hol én gyűröm le őket, hol meg ők engemet. El sem szabadult még az átok és máris megfogott. Sokszor, igen sokszor fáj valami belül. Ilyesmit érezhet a hontalan bujdosó, akit honvágy fog el. Talán mindez azért, mert egyedül vagyok, mindig csak egyedül . . . Bocssás meg, *Eliás*, ha talán bántottalak! Igazad volt, hogy vonakodtal *Ilonkát* kiadni gondjaid alól, habár azt hittem én, hogy az ő boldogságát látva, megaranyozódnak öregsegem napjai. Nem kérem többet őt, nem kérem *Ilonát*. Vezesd sorsát tovább te — a boldogság felé! Más világ az övék. Én tán meg sem értem már. De hát épüljön fel az a más világ minél előbb. Abba a szomorú világba, ahonnan én ezeket a setét érzéseket veszem, minek a fényúság?

— De én veled megyek, édes jó bátyám! — szoltott határozottan *Ilonka*.

— En pedig utána bármikor, bárhová — sietett hozzátenni *Galambodi Andor*.

— Ugy, ugy, jőjj utána — mondta hűvel *Djербулеску* átölelve *Ilonkát* és *Andort* — de ne vidd tőlem el. Mélyebb vágás lenne nekem az, mint amit édes atyád adott, mert szívemet érné. Engedd el *Eliás*, ugy-e elengeded?

(Folytatása következik.)

Mire a kis birminghami miss így felelt:
— Ugyan kisasszony! Nem bítem volna, hogy
ún boer-barát!

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

A sertésárvitel érdekében. Ma délelőtt gróf Szápáry László fumei kormányzóval iontos értekezlet volt a sertésnyerszűtés emelését célzó sertésvágóhid és kiviteli vállalat létesítése ügyében.

Gróf Nadasdy Ferenc elnök köszönetet mondva a megítéltetésért, a jegyzőkönyv vezetésére Reiman Gyulát, annak hitelesítésére pedig Rosszival István és Vancsó Gyula országgyűlési képviselőket kéri fel.

Ezután Jeszenszky Pál, az O. M. G. E. titkára ismertette behatón a mai értekezlet előjárt, rámutatott sertésnyerszűtésünk aggasztó állapotára és hangoztatta annak szükségét, hogy gazdáinkat az angol fajú hus-sertések tenyésztésére bírják, amelyeket aztán a létesítendő vállalat után értékesíthetnek és azokért mindenkor a legjobb árt kapnak. Angliában husbiány van s ezen országba sertésinket vámentesen s oly nagy számban vihetnők be, amennyit hazánk produktálni képes.

Gróf Szápáry László felhívja az értekezlet figyelmét azon körülményre, hogy a vállalat a szállítást Angliába a jelenleg drága németországi vasuti út helyett Fiumén át jóval olcsóbban eszközölhetné, ami még avval az előnyvel is járna, hogy a Fiuméban kikötő s onnan messzemenő összes hajók is elvonnának láthatók a szükséges husmennyekkel.

A Fertő lecsapolása. Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter ma jóváhagyta a Rába-szabályozó társaság legutóbbi közgyűlési határozatait, valamint a Fertő-tó lecsapolására vonatkozó határozatait.

Az Auer-társaság ellen. Az Auer-ellenes mozgalom vezetői a Metropole-szálló éttermében szűkebb körű értekezletet tartottak, melyen mintegy 50-en vettek részt a helybeli és vidéki érdeklődők közül. Megállapították, hogy az Auer-szabadalmak nagy részben a múlt évben lényegükben lejárta, ugy hogy ritka fémek sóinak oldataiban lehet barisnyákat meycenálni és forgalomba hozni, mert a magyar kereskedelmi minisztérium által a közönség előtt ismeretlen okokból fenntartott Auer-szabadalmak nem gátolhatják meg az izzó harisnyák gyártását, s csakis azon anyagok és arányok alkalmazását kell kerülni, melyek az 1894. április 25-iki szabadalom által védve vannak.

Új telefon-vonal. A veszprém-azékesfehérvár-buda-pesti és a veszprém-b.-füredi telefonvonal elkészült és legközelebb át fogják adni a forgalomnak.

Fizetése képtelenségek. A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetése képtelenségeket jelenti: Wottits Nánán uridivat-kereskedő Pozsony, Stransky Vilmos és Anna kereskedők Bécsben (Währingerstrasse 56). Harnstein F. (Flóra) szatcsónó Gora, Hradek Károly gyarmatáru-kereskedő Pilsen.

Szesszárak. A kontingens nyersszesz ára Buda-pestben pénzben 42.— korona, áruban 42.50 korona. Bécsben 40.20 korona pénzben, illetve 40.60 korona áruban.

Szarvasmarhavásár. (A budapesti marhavásár-téri vásári pénztár részvénytársaság tudósítása.) Felhajtás: Vágómarhák. Magyar ökrök 540 darab, magyar tehén: 535 darab, szerbiai ökrök 852 darab, szerbiai tehén 104 db, boszniai ökrök — drb, boszniai tehén — drb, bivaly 99 drb, bika 137 darab, összesen 2267 drb. Gazdasági marhák: Igás- és hizlali való ökrök 120 darab, fejős tehén 199 darab, igazs bivaly — darab, tinó — darab, bika — darab, üsző — darab. Eladási árak ezen tudósítás zártáig; vágómarhákért: Magyar hizott ökrök, legjobb minőségű 62.— K-tól 66.— K-ig, kivételesen 68.— K., 100 kilónként élő sulyban, középmínőség 52.— K-tól 60.— K-ig, silányabb minőség 50 K-tól 54 K-ig. Magyar legelőmarha jobb minőségű 50 K-tól 53.— K-ig, kivételesen — K-ig. Silányabb minőségű 44 K-tól 48 K-ig. Tarka hizott ökrök, legjobb minőségű 42 K-tól 68.— K-ig, kivételesen — K-ig, középmínőség 54 K-tól 60.— K-ig, silányabb minőség 48 K-tól 52 K-ig. Szerb és boszniai ökrök legjobb minőség 52 K-tól 60.— K-ig, kivételesen 64 K-ig, silányabb minőség 44.— K-tól 50.— K-ig. Bika jobb minőségű 52 K-tól 64.— K-ig, kivételesen — K-ig, silányabb minőségű 46.— K-tól 50.— K-ig. Bivaly 30 K-tól 44 K-ig, kivételesen — K-ig. Magyar tehén 42.— K-tól 58.— K-ig, kivételesen — K-ig. Tarka tehén 44.— K-tól 64.— K-ig, kivételesen — K-ig. Mind 100 kilónként élő sulyban. Gazdasági marhákért: Igás ökrök elsőrendű —61 K-tól —64 f.-ig, kivételesen — K-ig kilónként. 700 — K-tól 740.— K-ig páronként, közép minőségű 54.— K-tól 60.— K-ig 100 kilónként — K-tól — K-ig páronként, silányabb minőség 640 K-tól 680 K-ig 100 kilónként — K-tól — K-ig páronként. Hizlali való ökrök fehér 100 kg.-kint — K-tól — K-ig. Fejőstehén keresztjezt szines 140 K-tól 210 K-ig darabonként, nyombódi faj 220 K-tól 300 K-ig darabonként, kivételesen — K-tól — K-ig. Igás bivaly — K-tól — K-ig páronként. Vágómarhából a felhajtás 500 darabban kevesebb volt, mint a múlt héten, az árak általában 1-2 koronával méterhátsáinként emelkedtek. A vásár irányzata a csekély felhajtáshoz képest nem volt élték, mert a budapesti mészárosok, tekintettel a csekély szükségletre, kelleltlenül tettek elogat a magasabb árköveteléseknek. A fejőstehénvásáron a nagyobb felhajtás bágyasztotta az irányzatot. Jármas ökrökre az irányzat javult.

Borjувásár. 1901. évi július hó 11-ikén. (A budapesti marhavásártéri vásár-pénztár részvénytársaságtól.) Felhajtás: Belldőli élő borjú 837 drb, leölt borjú — db, bécsi borjú — db, — db, nővendékmárha 47 darab, bárány élő — darab, leölt bárány — darab. Árjegyzések. — Belldőli élő borjú I. rendű 72-80 f.-ig, kivételesen 86 f., II. rendű 62-70 f.-ig, 1 kilónként, leölt borjú I. r. — f.-ig, II. r. — f.-től — f.-ig, kivét. — f. kilónként levonás nélkül. Bécsi leölt borjú — f.-ig. Növendék marha 52 f.-től 57 f.-ig, I. r. — f.-ig, középmínőségű 48-50 f.-ig, alárendelt 40-46 f.-ig, 1 kilónként. Bárány élő — k., leölt bárány —. —. K. kivételesen ár — k-ig páronként — A csekély felhasználás miatt az üzlet vonatott, az irányzat változatlanul lanyha.

Budapesti sertés-konsumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székes-lővárosi sertés-konsumvásár árgéjzése 1901. évi július 11. Készlet 317 darab. Erkezett 845 darab. Összesen 1162 darab. Eladott 860 darab. Maradt 302 darab. Napi árak: 120-180 kilogramm sulyban 76-84 koronáig, 220-280 kilogramm sulyban 80-86 koronáig, 320-380 kigr. sulyban 81-86 K-ig. Öreg nehéz páronként 400-500 kilós 82-86 koronáig. — Malac — korona. A vásár hangulata lanyha volt.

A budapesti gabonátözsde.

Budapest, július 11.

Nyugodt irányzat mellett 18.000 méterháza buza került forgalomba 5 fillérel olcsóbb árakkal. Eladott: Buza. Tiszavideki: 200 mm. 80 k. 8 K. 20 f., 200 mm. 79 k. 8 K. 20 f., 200 mm. 78 k. 7 K. 9 7/8 f., 1600 mm. 77 k. 7 K. 9 1/4 f., 100 mm. 74 k. 7 K. 40 f. Felőtsőtiszavideki: 1250 mm. 76-8 k. 7 K. 70 f., 860 mm. 76 k. 7 K. 70 f. Csánáds: 4500 mm. 78-6 k. 8 K. 15 f. Pestvidéki: 100 mm. 785 k. 8 K. — f., 100 mm. 76 k. 7 K. 70 f., 100 mm. 77-5 k. 7 K. 70 f. Babatás: 3000 mm. 76-4 k. 7 K. 75 f. Mind három hónapra. Rossz: Uj. 800 mm. 7 K. 07 1/2 f., 300 mm 7 K. — f., 300 mm 7 K. — f., 200 mm 6 K. 90 f., ab Herzoghalom, 100 mm. 6 K. 35 f., ab Ermihályfalva. Zab: 100 mm. 7 K. 10 f., 400 mm 7 K. — f., 150 mm. 6 K. 70 f., dohos. Repce: Uj. 2000 mm. 13 K. bányági, szeptemberi száll., 8400 mm. 12 K. 35 f., ab bányági állomá-

sok, szeptemberi szállítás, 400 mm. 12 K. 85 f., paritás, 100 mm. 12 K. 60 f., paritás.

Kéaspénzfutás mellett. A kászár hivatalos legyzése a budapesti áru-és értéktözsde szokásai szerint készpénzben 50 kilogrammonként — A minőség hektoliterenként és kilogrammonként.

Table with columns for '50 Kilogramm Ára' and '60 Kilogramm Ára', subdivided into 'K-tól' and 'K-ig' for various goods like Tiszavideki, Fehérmogyai, Pestvidéki, Bányági, and Bácskai.

Table titled 'Egyéb gabonafajták' with columns for 'Kiló' and '50 Kilogramm Ára', subdivided into 'K-tól' and 'K-ig' for items like Buzza, Arpa, Zab, Tengeri, and Repce.

A határidőszület folyamán a következő kétések történtek: Buza októberre: 7.97-7.96-7.97-7.88-7.97; Rozs októberre: 6.75-6.76-6.73-6.78-6.76; Áprilisi buza 1902.: 8.32-8.31-8.32; Zab októberre: 6.23-6.24-6.25-6.24; Tengeri júliusra: 5.24-5.25-5.23-5.22-5.21; Májusi tengeri 1902.: 4.93-4.94-4.95-4.93; Augusztusi repce: 12.95

Déli egy órákor a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Table showing official closing prices for Buza októberre, Rozs októberre, Áprilisi buza 1902., Zab októberre, Tengeri júliusra, Májusi tengeri 1902., and Itepece augusztusra.

Délután fél 5 órákor zárul:

Table showing closing prices for Buza 1901. októberre, Rozs októberre, Zab októberre, Tengeri júliusra, Májusi tengeri 1902., and Itepece augusztusra.

A budapesti értéktözsde.

A tegnapi esteli külföldi zárlatok magasabbak voltak, ezzel szemben a tegnapi newyorki tőzsde lefolyása gyengébb volt, mi által a bécsi tőzsde irányzata kedvezőtlenebbül volt befolyásolva.

A helyi piac inkább tartottnak volt mondható. Forgalom Rimamurányiban volt észlelhető 1-2 koronával magasabban.

A medió-halasztás szintén ma ment végre s tekintettel a bő pénzünyagra, sima, gyors s jutányos módon.

A déli tőzsde többszöri változás után igen gyenge árfolyamokhoz hozott felszínre.

Az összes vezető értékek ellanyhultak s igen gyengén zárultak.

A helyi piac üzletlenn, de aránylag tartott. Valutapiac változatlan.

Az előtőzsde csendes.

Kötőtek: Magyar hitelrészvény 631.—632.—, Ostrák hitelrészvény 628.50-630.—, Államvasutak 634.—635.—, Jelzálogbank részvény 455.—456.50, Rimamurányi 436.—, Déli vasut 87.—87.25 korona.

A déli tőzsde. Jegytek: Magyar hitelrészvény 630.—631.75, Ostrák hitelrészvény 624.—628.50, Államvasuti részvény 630.—634.50, Jelzálogbank 453.—455.—, Rimamurányi 438.—437.—, Közuti vasut 572.—korona.

Forgalomban került továbbá: Fiumei hitelbank 153.—, Salgótarjáni 551.—, Városi villamos 231.—232.—korona.

Utóközde. A 4 órai zárlatok maradt: Ostrák hitelrészvény 623.50, Magyar hitelrészvény 629.—, Leasmitó 429.—, Rimamurányi vasúti részvény 483.—, Ostrák-Magyar államvasut 630.—, Közuti vasut 571.—, Villamos vasut 278.—korona.

A budapesti terménýtözsde.

A terménýtisztában a szesónzerű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terménýtisztai árjegyző-bizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzék: Heremag: lucerna magyar — korona, vörös aprószemű — korona, vörös erdélyi — korona, vörös bányászi — korona, középszemű — korona, nagy szemű — korona, Disznózsír: budapesti: 49.50—50.— korona, vidéki — korona. Táblaszalonna: légszáritott vidéki — korona, városi 4 darabos 40.—40.50. korona, 8 darabos 42.—42.60. korona, füstölt — korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 12.—12.25 korona 120 darabos — korona, 100 darabos 13.25—13.75 korona, 85 darabos 15.—15.50 korona, azonnali szállítással. Szerbiai szokás szerinti minőség 10.50—11.— korona, 100 darabos 11.75—12.25 korona, 85 darabos 13.25—13.50 korona. Szilvaiz: szlavóniai 19.25—20.— korona, szerbiai 17.75—18.25 korona, azonnal való szállításra.

A bécsi gabonátözsde.

Bécs, július 11. (A Budapesti Napló telefonjelentése.) Az Egyesült-Államok földművelésügyi hivatalának jelentése szerint a buza állása július hónapban javult s téli buza 88.3, nyári buza 95.6-re tehető, holott a múlt hónapban 87.8, illetőleg 92 volt. Az itteni piacon nem voltak hatással a newyorki piacnak olcsó árai és a teljes üzletlenség beloyása alatt buza és rozs 2 fillért veszített.

Köttettek: Buza észre 8.22—8.23—8.22, rozs észre 7.16, zab észre 6.57, tengeri július—augusztusra 5.52—5.51—5.53, szeptemberre—októberre 5.72—5.71, repce augusztus—szeptemberre 13.30—13.40 K.

A bécsi értéktözsde.

Az előtözsden ismét esüdes üzletmenet uralkodik.

Déli tözsde nagyon esüdesen indult. Zárilat tartásan gyenge Berlinre.

Bécs, július 11. (Magyar értékek zárlata.) 4%-os aranyjárdék 118.25. Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegye 144.—. Magyar vasúti kölcsön ezüstben 100.50. Magyar keleti vasúti állami kötvény 118.50. Magyar északnyugati és pénzügybank —. Rimamurányi vasút részvény 429.—. Magyar koronajárdék 92.95. 4%-os Magyar földterchem. kötvény 92.25. Magyar hitelbank részvény 628.50. Magyar nyerevény kölcsön sorsjegye 173.50. Kassa-oderbergi vasúti részvény —. Magyar kereskedelmi bank 24.25. Magyar cukoripar 1750.—.

Bécs, július 11. (Osztrák értékek zárlata.) 4 2/3%-os papírjárdék 99.10. 4%-os osztr. aranyjárdék 118.45. 1860-os sorsjegye 139.50. Osztrák hitelsorsjegye 359.—. Angol-osztrák bank 266.50. Bécsi bankjegye 443.—. Osztrák-magyar bank 1634.—. Déli vasút 87.—. Dunagőzhajózási részvény 757.—. Dohányrészvény 273.—. Császári és királyi arany 11.31. Német bankváltó 117.50. 4 2/3%-os ezüst járdék 99.—. Osztrák koronajárdék 95.60. 1864-iki sorsjegye 206.50. Osztrák hitelszerződés részvény 623.50. Unionbank 436.—. Osztrák Landerbank 403.—. Osztrák-magyar Államvasút 628.10. Elhavölgyi vasút 473.50. Alpesi bányarészvény 409.50. 20 frank. arany 19.64. Londoni váltóár 139.50. Bécsi Tramway Litt B. 221.—. Bécsi Tramway Litt A. 227.—. Lipót köb —. Az irányzat tartott.

Bécs, július 11. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A délutáni magánforgalomban a zárilatot a következők voltak: Osztrák hitelszerződés 628.—. Magyar hitelszerződés 627.50. Angol-Osztrák bank 267.—. Bécsi bankjegye 442.—. Union bank 537.—. Landerbank 403.50. Osztrák-magyar Államvasút részvény 627.50. Lombard 88.—. Elhavölgyi vasút 475.—. Északnyugati vasút részvény 462.—. Dohányrészvény 272.—. Rimamurányi vasút 430.—. Alpesi bányarészvény 409.—. Májusi járdék 99.15. Magyar korona járdék 92.95. Török sorsjegyek 96.—. Német birodalmi márka 117.52—50. Napoleon d'or 19.04.

Külföldi értéktözsde.

Berlin, július 11. (Tözsde tudósítás.) A tözsde Newyork tegnapi kedvezőtlen hangulata miatt gyengén nyit meg. A helyi érték piacán a berlini nagy közúti vasút 3%-kal való

hanyatlása nagy kedvetlenséget okozott. Bányajárdék mind gyengén állottak. Bankértékek az üzlet vonatott. Az árakéles hiánya az egész vonalon gyengítette az üzletkedvet. Vasutak védőkéd híján gyengeségre hajlók. Kanada-Pacific részvények Newyorkra bányajárdék. A július első hetéről kimutatott 24.000 dolláros bevétel többet hatástalan volt. Később még inkább gyengült az irányzat Londonra. Magánlétszámítási kamatláb 3%.

Berlin, július 11. (Zárlat.) 4 2/3%-os papírjárdék —. 4%-os osztrák aranyjárdék 101.—. Elhavölgyi vasút —. Magyar koronajárdék 93.90. Osztrák-magyar Államvasút 134.50. Kassa-oderbergi vasút —. Bécsi váltóár 85.05. Magyar vasúti beruházási kölcsön 103.25. Alpesi bányarészvény —. Disconto-Comandit 171.25. Altalanos villamosági Edison 173.—. Gelsenkirchener 160.—. Laura-köb 178.—. 4 2/3%-os ezüstjárdék 99.25. 4%-os magyar aranyjárdék 99.90. Osztrák hitelszerződés 195.25. Déli vasút 20.90. Károlyi Lajos vasút 101.75. Orosz bankjegyek 216.—. 4%-os új orosz kölcsön 96.—. Török dohányrészvény —. Olasz járdék 97.—. Magyar hitelbank —. Dynamit Trust 147.—. Harpeni 148.10. Az irányzat lanya.

Berlin, július 11. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esti forgalom. 4%-os magyar aranyjárdék 99.90. Magyar koronajárdék 93.75. Osztrák hitelszerződés 195.75. Osztrák-magyar Államvasút 134.40. Déli vasút 20.90. Északnyugati vasút —. Elhavölgyi vasút —. Orosz bankjegye készpénz 216.—. Buschlehradi —. Orosz bankjegye —. (Ultimeo.) Lombard —.

Hamburg, július 11. (Zárlat.) 4 2/3%-os ezüstjárdék 99.10. 1860. sorsjegye 140.50. Déli vasút 21.40. 4%-os osztrák aranyjárdék 100.60. Osztrák hitelszerződés 196.—. Osztrák-magyar Államvasút 135.25. Olasz járdék 96.80. 4%-os Magyar aranyjárdék 99.—. Az irányzat szilárdabb.

Frankfurt, július 11. (Zárlat.) 4 2/3%-os papírjárdék 99.10. 4%-os osztrák aranyjárdék 100.20. Magyar koronajárdék 93.90. Osztrák-magyar bank 118.—. Déli vasút 21.60. Elhavölgyi vasút —. Londoni váltóár 203.85. Bécsi bankjegye 114.—. Villamos részvény —. 3%-os magyar aranykölcsön 83.50. 4 2/3%-os ezüstjárdék 98.95. 4%-os magyar aranyjárdék 99.65. Osztrák hitelszerződés 197.20. Osztrák-magyar Államvasút 135.70. Északnyugati vasút 118.50. Bécsi váltóár —. Párisi váltóár 81.—. Unio bank —. Alpesi bányarészvény 209.—. Az irányzat bányadt.

Frankfurt, július 11. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Artyalomok januára. Esti forgalom. Osztrák hitelszerződés 195.80. Német bank 186.90. Discont 171.50. Berlini kereskedelmi bank 130.—. Gelsenkirchener 159.80. Harpeni 147.60. Laura-köb 177.70. Olasz járdék —. Gyenge.

Paris, július 11. (Zárlat.) Osztrák-magyar Államvasút —. 4%-os osztrák aranyjárdék —. Osztrák Landerbank 437.—. 3%-os francia járdék 100.62. Otomanbank 622.—. 3 1/2%-os francia járdék 101.72. Alpesi bányarészvény —. Déli vasút 107.—. 4%-os magyar aranyjárdék —. Párisi bankrészvény 1025.—. Olasz járdék 96.60.—. Francia törleszt. járdék —. Osztrák földhitelszerződés részvény —. Török dohányrészvény 305.—. Az irányzat bányadt.

Budapest-köbnyai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Július 11. A sertésüzlet irányzata kellemesebb.

A) Hútsötterek ára: I. A) Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronkint 400 kilogramm felüli súlyban) 76—78 fillérg. Öreg közep (páronkint 300—340 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. Fialat nehéz (páronkint 320 kilogramm felüli súlyban) 84—86— fillérg. Fialat közep (páronkint 251—320 kilogramm terjedő súlyban) 85—88— fillérg. Fialat könnyű (páronkint 250 kilogramm terjedő súlyban) 84—85— fillérg. — II. Magyar szedett: Nehéz (páronkint 230 kilogramm felüli súlyban) — fillérg. Közep (páronkint 240—280 kilogramm súlyban) — fillérg. Könnyű (páronkint 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. — III. Romániai: Nehéz páronkint 320 kilogramm felüli súlyban) — fillérg. Közep (páronkint 250—320 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. Könnyű (páronkint 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. — IV. Romániai eredeti (Stachi). Nehéz (páronkint 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. Könnyű (páronkint 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. — V. Szerbiai: Nehéz (páronkint 260 kilogramm felüli súlyban) 82—84 fillérg. Közep (páronkint 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 78—82 fillérg. Könnyű (páronkint 240 kilogramm terjedő súlyban) 82—83 fillérg.

Sertéselésztszám 1901. július 9. napján volt készlet 52.000 darab. — 1901. július 10. napján felhajtotta 78 darab. 1901. július 10. napján elszállított 337 darab. 1901. július 11. napjára maradt készletben 61.741 darab.

Napirend.

Naptár. Péntek, július 12. — Római katolikus: Vince. P. — Protestáns: Henrik. — Görög-ország: (június 29.) Péter és Pál. — Zsidó: Tham. 25. — Nap két: 4 óra — perckor. — Nyugszik 7 óra 34 perckor. — Hold két: éjjel 2 óra 39 perckor. — Nyugszik: délután 4 óra 14 perckor. — Földközben 0,8 órák reggel.

A kereskedelmi miniszter nem fogad.

Nemzeti Múzeum. Régiségár nyitva van délelőtt 9 órától délután 1 óráig. Többi tárai 1 korona belépődíj mellett tekinthetők meg.

Nemzeti Szalon kiállítás d. e. 9 órától este 7-ig. Belépődíj 60 fillér.

Országos Képtár és metszetkiállítás az Akadémiában d. e. 9—1-ig.

Iparművészeti múzeum zárva.

Teknológiai iparmúzeum nyitva délelőtt 9 órától 1 óráig.

Mesőgazdasági Múzeum (Kerepesi-ut 72.) nyitva délelőtt 9—1 óráig.

A földtani intézet múzeuma zárva.

Közlekedési Múzeum délelőtt 9 órától 12-ig és délután 3 órától 5-ig.

Szabadalmi levéltár (Erzsébet-körút 19.) nyitva délelőtt 9—1 óráig.

Az Akadémia Goethe-szobója d. e. 10—12-ig.

Múzeumi könyvtár zárva.

Akadémiai könyvtár zárva.

Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9 órától 12 óráig.

Állatkert a Városligetben nyitva egész nap. Belépődíj 60 fillér.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szaknyelvtár és keleti mintatár: V. kerület Váci-körút 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-10 délután 2 óráig. Hazai termékek Állandó kiállítása és kereskedelemtörténelmi gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetőség árustásokat is eszközöl) a városi ipar-csarnokban nyitva: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. A kiállítás kiemeltételek közötti üzletvezetősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. Váci-körút 32. szám alatt.

Időjelzés.

— Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. — Budapest, július 11.

Az északnyugati maximum erősödött és terjeszkedett, úgy, hogy Európa nyugati és északi felét ma magas nyomás borítja, az alacsony nyomás pedig Dél-Európára és Fekete-tenger környékére húzódtott vissza.

Az idő európaszerinte változó, szeles és csak jelentéktelen csapadékos volt.

A hőmérséklet a kontinens északi felében emelkedett, míg egybült jobbra változatlan.

Nálunk az idő változó. Csarnadék az északi és keleti határmezékben, Erdélyben és az Alföld déli felében volt, jobbra 5 mm. körüli mennyiségben.

Szórányosan zivatarok is voltak.

A hőmérséklet légszársült.

Kültsd. Északi légáramlással változó, enyhe és sok helyütt esős, vagy zivataros idő várható.

Vizállás.

	Jul. 10. 11.	Jul. 11. 12.	Jul. 12. 13.
Ann Duna	Schrding 2. 1. 36	Páras 3. 81 3. 18	Linz 0. 85 0. 57
	Bécs 0. 74 0. 67	Fozsony 2. 85 2. 69	Komárom 3. 38 3. 30
	Gombos 3. 06 3. 06	Paks 2. 48 2. 63	Mohács 3. 58 3. 61
	Gombos 3. 06 3. 06	Ujvárad 3. 88 3. 56	Pancsova 2. 89 2. 19
	Orsova 3. 21 3. 14	Nagyarfa 0. 43 0. 49	Zselica 0. 30 0. 34
Morva Vág	Traneón 0. 22 0. 24	Szered 0. 56 0. 14	Sz. Gothárd 0. 11 0. 18
	Szár 0. 18 0. 19	Győr 2. 82 2. 76	Pettau 1. 55 1. 62
Dráva	Zákány 0. — 0. 44	Barka 0. 32 0. 46	Észék 0. — 0. 49
	Mura M-Szerdah. 0. 70 0. 01	Zágráb 0. 68 0. 62	Mitrovica 0. 67 0. 67
Száva	Mitrovica 0. 68 0. 69	Deés 0. — 0. 82	Szatmár 0. 97 0. 96
Szamos	N-Majdnak 0. — 0. —	Latorca Munkos 0. 32 0. 46	Laborca Homonna 0. 72 0. 16
Ug	Ugryvár 0. 62 0. 62		
Tisza	M-Siget 0. 89 0. 89	Tokháza 0. 50 0. 75	V-Namény 0. 81 0. 87
	Tokaj 1. 13 0. 84	Tisza-Füred 1. 48 1. 20	Szolnok 1. 08 1. 40
	Csongrád 1. 70 1. 60	Szeged 2. 70 2. 84	Tisza 2. 19 2. 67
	Török-Dece 3. — 3. 29	Tisza 0. 22 0. 36	Topolya Hoór 1. 08 1. 16
Óndóva	Bartha 0. 32 0. 36	Bodrog Zemplén 0. 48 0. 44	Érvíz 1. 25 1. 52
Topolya	Hoór 1. 08 1. 16	Hornád H-Németh 0. 14 0. 18	Bereetty Margit 0. 12 0. 09
Bodrog	Zemplén 0. 48 0. 44	H-N-Várud 0. 15 0. 16	Bélnyes 0. 69 0. 4
Hornád	H-Németh 0. 14 0. 18	Tenke 0. 11 0. 05	Gurahone 0. 38 0. 68
Bereetty	Margit 0. 12 0. 09	Budapest 0. 68 0. 3	Bákán 0. 62 0. 59
	H-Ufalud 0. 29 0. 56	Gyoma 1. 06 1. 06	Gy-Bánhegy 0. 10 1. 06
	Csopus 0. 15 0. 16	Branyicska 1. 42 1. —	Soborna 0. — 0. —
Körös	N-Várud 0. 15 0. 16	Árad 0. 26 0. 12	Makó 1. 64 1. 43
	Bélnyes 0. 69 0. 4	K-Kostoly 1. 16 1. 19	Kisvánd 1. 62 1. 61
	Tenke 0. 11 0. 05	K-Temesvári 0. — 0. —	Beckerak 1. 02 0. 52
	Gurahone 0. 38 0. 68		
	Budapest 0. 68 0. 3		
	Bákán 0. 62 0. 59		
	Gyoma 1. 06 1. 06		
	Gy-Bánhegy 0. 10 1. 06		
	Soborna 0. — 0. —		
	Árad 0. 26 0. 12		
	Makó 1. 64 1. 43		
	K-Kostoly 1. 16 1. 19		
	Kisvánd 1. 62 1. 61		
	K-Temesvári 0. — 0. —		
	Beckerak 1. 02 0. 52		

Titkos betegségek

gyógyítására a specialista legjobb ajánlható számos éven át szerzett gazdag kórházi tapasztalat alapján

Dr. FABINYI J.

v. kórházi orvos, specialista

gyógyít legrovidebb idő alatt biztos sikerrel fertaknál és nőknél: húgyútfolyást, hólyagbajokat, bujakóros sebeket, syphilist, ennek következményeit, makacs bőrbajokat és az énfertőzésből támadt idegbetegségeket.

Megelőg az eredmény férfiú gyengeségnél (impotentia) úgy fiatal, mint öregebb egyéneknél. Biztos siker folytán a honorárium utólag is fizethető. Levelekre díjtalanul válasz; kívánatra gyógyszer.

Lakás: Budapest, Erzsébet-körút 12. sz., (Dohány-utca sarok, I. emelet).

Bejárt a Lépésnél. Külön váróterem.

Rendelés délelőtt 9—3-ig, este 6—8-ig.

A nekünk bemutatott számlalan megbízható, hiteles közzététel folytán ezen negyedszázad óta fennálló rendelés-intézet a legelőlegben ajánlható.

Rendelő-intézet Budapest, Andrassy-ut 24. az Opera mellett.

TITKOS BETEGSÉGEKET

húgyútfolyásokat és sebeket, az énfertőzéses utóbjait, az élygyengél fertőző, magmások, a bujakóros utóbetegségeket, nőknél fertőző betegségeket, bármennyire idősek is, valamint mindazon nő betegségeket, melyeknek a magtalanlagns egyik főokozója és bőrbetegségeket gyógyít új gyógymód szerint, biztos sikerrel, gyorsan és alaposan

Dr. Garai Antal

orvos, sebész, szemész és szülés-udor, volt ezese. kir. oszt. főorvos.

RENDEL: naponta d. e. 10 órától egész délután 6 óráig, este 7 óráig 8 óráig.

Díjazott levelekre legnagyobb figyelemmel válaszolhatik és gyógyszeréről is a gondoskodva lesz.

Nőknél külön váróterem.

Ugyanott megjelölés a szerényl. Dr. GARAI ANTAL-nál megrendelhető NŐPÉSZERÜT UTMUTATÓ (már a 15-ik kiadásban megjelent) a neml betegségeket és ezek szerényl gyógykezeléséhez elindít könyv, volt ára 3 frt 50 kr., most csak 90 kr. A könyv jól besorozható, hasznos elköltve, 1 frt befizetés mellett bérmentve vagy 90 kr. utánvét mellett.

NEW-YORK

ÉLETBIZTOSÍTÓ-TÁRSASÁG

Alakult 1845-ben.

Az összes nyeresmények a biztosítottak tulajdonát képezik.

Kivonat az 1900. évi üzleti jelentésből:

Aktívák összege 1 milliárd 293 millió korona

Évi bevétel 290 " "

1899-ben a biztosítottaknak kifizetett 115 " "

1899-ben költött új fizetők összege 146 " "

Tiszta fölösleg 1899. végén 225 " "

Az 1900-ban a biztosítottaknak kifizetett nyereségyosztalékok összege 14 millió koronára ruggott.

A New-York a művelt világ összes országában bir fiókokkal.

A New-York kötvénye megamadhatalan a kiállítás napjától fogva.

Referenciák Magyarországon:

Magyar Általános Hitelbank.

Pesti Magyar Kereskedelmi Bank.

Magyarországi vezérigazgatóság:

Budapest, Erzsébet-körút 9—11., New-York palota.

